A New Education for A New Consciousness

నూతన చేతనకు

నూతన విద్య

— శ్రీమాతారవిందులు

అనువాదం : చెలసాని నాగేశ్వరరావు

శ్రీ అరవింద సొసైటి :: తెనాలి

విషయసూచిక

పరిచయం

1. నూతన విద్యావశ్యకత

నరవానరాలకు రూపంలో ఎంతో భేదం ఉంది. అయినా ఈ భేదం అంత ముఖ్యం కాదు. ఈ రెండు జాతులకు గల అసలు భేదం వాటి చేతనలోగల భేదం. ఈ చేతనా భేదంచేతనే మానవుడు వానరంపై అంత ఆధిక్యం సాధించాడు, వానరం ఊహించను గూడ ఊహించలేని విధంగా చంద్రునిపై పాదం పెట్టాడు. నిజానికి రూపవికాసం చేతనావికాసానికి ఒక ఉపకరణం మాత్రమే.

కాని ఒక పద్ధతి నవలంబించినపుడు, దేనినైనా మనం చాలా తక్కువ కాలంలో సాధించగలుగుతాం. కాగా సత్వర చేతనావికాసానికి మన మవలంబించే పద్ధతే మన విద్యావిధానం. పోతే చేతనయొక్క ఒకే స్తరంలో వికాసాన్నిగాక, పైన గల నూతన స్తరంలోనికి దాని సంక్రమణాన్ని గోరినపుడు, మన మొక నూతన విద్యను ఆశ్రయించాలి; ఇదే నూతన విద్యయొక్క ఆవశ్యకత.

2. నూతన చేతనావశ్యకత

మంచిది, కాని అసలు నూతన విద్యద్వారా నూతన చేతనకు ఆరోహించ వలసిన ఆవశ్యకత ఏమిటి? అమ్మ మాటల్లో విందాం: "ఇప్పటి జీవనప్రకారం, మానవచేతనా ప్రకారం ఏ మాత్రం సహించడానికీ సంభవం కాని ఒకానొక పీడగా మారింది; అది ఒక విసుగును, ఏవగింపును పుట్టించుతోంది కావున ఇలా అనిపించుతుంది, 'అది అలా ఉండగూడదు, ఉండజాలదు.'

[అధ్యాయం 6, అంశం 6]

ఎందుచేత ఇప్పటి చేతనాప్రకారం ఒక పీడగా మారింది? ఎందుచేతనంటే ఇప్పటి మానసిక చేతనకు కేంద్రం అహం, ఈ అహం స్వభావం స్వార్థపరత, దీని తపన ధనసంపాదన. ఈ తపన శరీరస్థమైనఇంద్రియాలను, "అంతఃశరీరస్థమైన నన్ను (కృష్ణుని) గూడ" తపింపచేస్తోంది (గీత : 17-6). అందుచేత ఒక నూతన చేతన ఇపుడు అత్యావశ్యకం.

పోతే ఈ నూతన చేతన ఎలా ఉండాలి? అమ్మ ఇలా సమాధానించారు: "మనకు అహంకారం లేని జాతి కావాలి, అహంకార స్థానంలో దివ్యచేతన గల జాతి కావాలి - జాతి స్వవికాసం సాధించుకోడానికి, అతిమానసపురుషుడు జన్మకు రావడానికి అనుమతించే, అవకాస మిచ్చే దివ్యచేతన మనకు కావాలి". [అధ్యా. 6 అంశం 3] ఇది నూతన చేతనయొక్క లక్ష్యం.

3. నూతన విద్యా సూత్రం

కాని ఈ లక్ష్యాన్ని ఎలా చేరుకోవాలి. ప్రతి వ్యక్తి తన అంతరాత్మ ద్వారానే భగవంతుని చేరుకోవాలి. ఏలన భగవంతునితో సరాసరి సంబంధం, సంపర్కం కల్గిఉన్నది. అతని అంతరాత్మే. ఇక ప్రతివ్యక్తి ప్రాకృతిక సత్తు ఈ అంతరాత్మకు అనుగుణంగానే ఉంటుంది గాన శ్రీ అరవిందుడిలా చెప్పుతున్నారు.

"ప్రతి మానవుడు తన స్వీయ వైయక్తిక సత్తు ద్వారానే తనలోని భగవంతునిలోనికి పెరగాలి, కావున అతని సత్తు వికాసం చెందుతూ ఉన్నపుడు, అధికాధిక మాత్రలో దానికి ఒక విధమైన స్వేచ్ఛ ఆవశ్యకం. కాగా పరిపూర్ణ స్వేచ్ఛ పరిపూర్ణ జీవనానికి చిహ్నమూ, నియమమూ." [అధ్యా. 4 అంశం 43]

కావున ఈ నూతన విద్యయందు బాలుడు బైటినుంచి పుస్తక జ్ఞానాన్ని తనలోనికి కూరడు; అతడు తన స్వభావమేదో గమనించుతాడు, లోపలినుండి శక్తిని స్వీకరించి తన ప్రకృతి పరిపూర్ణతను సాధించుకుంటాడు.

4. స్వేచ్ఛామయ ప్రగతి విధానం

ఇట్టి ఆంతరగమనానికీ, స్వీయాభివృద్ధికీ, పరిపూర్ణ స్వేచ్ఛ ఆవశ్యకం గాన, దీనికి "స్వేచ్ఛామయ ప్రగతి విధానం" (free progress system) అని పేరు పెట్టారు

5...పరధర్మో భయావహః

"ప్రతి మానవుడు తన స్వీయ వైయక్తిక సత్తు ద్వారానే తనలోని భగవంతునిలోనికి పెరగాలి." అనే ఈ నూతన విద్యాసూత్రం భగవద్గీతా బోధనకు ఎంతో సన్నిహితంగా ఉంది! గీతా వాక్యమిది—"స్వధర్మం హీనమే అయినా, పరధర్మం కంటె, బాగుగా అనుష్ఠించే పరధర్మం కంటె కూడ అదే శ్రేయస్కరం. ఏలన స్వధర్మంనందు మరణమైనా మేలే, కాని పరధర్మం మాత్రం భయావహం."

(గీత : 3-35). ఇలా స్వభావాన్ని అనుసరించే ధర్మం ద్వారానే, అనగా స్వధర్మం ద్వారానే భగవంతునితో యోగం సాధకునికి సిద్ధించుతుంది. ఈ స్వభావాన్నే పైన శ్రీ అరవిందుడు "స్వీయ వైయక్తిక సత్తు" అన్నారు. కావున నూతన విద్యాసూత్రం తన సారాంశమున ఒక యోగ ప్రక్రియయే.

పోతే పరధర్మం ఎలా భయావహమో, గీతా వ్యాఖ్యానాల్లో మనకు తెలియదు. కాని అమ్మ దాన్ని అతి స్పష్టంగా తెలిపారు. శిశువులకు సహజంగానే అంతరాత్మతో సంపర్కం ఉంటుంది. ఏలన వాళ్ళలో ఇంకా మనోవ్యాపారం చాలా తక్కువ. పోతే శిశువు యొక్క స్వభావంతో నిమిత్తం లేకుండా, వెలుపలినుంచి జ్ఞానాన్ని కూరే పరధర్మం వలన బాలుడిలో అంతరాత్మ సంపర్కం అంతరించి పోతోంది. అంటే బాలుడు భగవంతునికి దూరమవుతున్నాడు, అహంకారంలో దాని చీకటిలో బంధింపబడుతున్నాడు. ఇదే మహాభయం. ఇట్టి పరమ భయావహమే పరధర్మం, ఇప్పటి విద్యావిధానం.

6. ఉపాధ్యాయుడు యోగి కావాలి

స్వభావము ననుసరించి గీతాసాధన చేసిన సాధకుడు యోగి అయి ఉండాలి. కావున స్వభావము ననుసరించే ఈ నూతన విద్యావిధానమునందు బాలుడి స్వభావమును బట్టి అతడిని నడుపగలిగిన ఉపాధ్యాయుడు కూడ స్వయంగా యోగి అయి ఉండాలి. ఏలన యోగికి మాత్రమే స్వభావం మెళకువలన్నీ తెలిసి ఉంటాయి.

పైగా ఏ మంచి పనినైనా, ఏ గొప్ప పనినైనా చేయాలంటే, అమ్మ అందుకు ఇచ్చే ఉన్నత శక్తిని స్వీకరించగలిగి ఉండాలి. అలా స్వీకరించాలంటే ఒకడు స్వయంగా యోగి అయి ఉండాలి. కావున ఈ కారణంచేత కూడ ఉపాధ్యాయుడు యోగి అయి ఉండాలి.

ఈ పని ఒకేసారి సంపూర్ణంగా జరిగేది కాదు. కనుక ఉపాధ్యాయుడు నేర్పుతూ నేర్చుకోవాలి, నేర్చుకుంటూ నేర్పాలి. ఇలా ఈ నూతన విద్యావిధానములో ఉపాధ్యాయుడు కూడ విద్యార్థే. ఇట్టి ఉపాధ్యాయులు ధన్యులు, ఇట్టి ఉపాధ్యాయులు లభించిన విద్యార్థులు ధన్యులు !

— అనువాదకుడు

అధ్యాయం — 1

నూతన చేతనకు

నూతన విద్య

1. నిజానికి, ప్రస్తుతం అతి ముఖ్యమైన ఏకైక విషయం చేతనా పరివర్తనం.

— శ్రీమాత

*

శ్రీ అరవింద స్మారక సభ ప్రతిష్ఠాపన సందేశం

2. శ్రీ అరవిందుడు ఇపుడు కూడ మన మధ్య ఉన్నారు; ఉండి, ఈ విశ్వ విద్యాలయ కేంద్రం నిర్మాణంపై అధ్యక్షత వహించుతున్నారు. తన సృజనాత్మక ప్రతిభయొక్క సకల సామర్థ్యంతోను అధ్యక్షత వహించుతున్నారు. వీలన భవిష్య మానవ జాతికి బాటవేసే ఉత్తమ సాధనంగా అనేక సంవత్సరాల నుంచి ఇది వారి మనస్సులో మెలుగుతూ వచ్చింది; దీనిద్వారా మానవజాతి అతిమానస జ్యోతిని స్వీకరించుతుంది, ఈ జ్యోతి ముందుగా ఇప్పటి శిష్టజనులను, పృథివిపై నూతన తేజము,శక్తి,జీవనాలను అభివ్యక్తం గావించే ఒక నూతన జాతిలోనికి రూపాంతరం చెందించుతుంది.

శ్రీ అరవిందునికి మిక్కిలి ప్రియమైన ఒక ఆదర్శాన్ని సాధించేందుకుఈనాడు నే నిక్కడ శ్రీ అరవిందుని పేరుమీద ఈ సభాసమావేశాన్ని ఉద్ఘాటించుతున్నాను.

— శ్రీమాత

*

3. ఇతరులు దేనిని చేస్తున్నారో, దానినే చేయడానికి, లేక దానిని మరికొంచెం మెరుగ్గా చేయడానికి మాత్రమే మన మిచ్చట లేము.

దేనిని చేయగల మని ఇతరులకు ఒక అభిప్రాయం కూడా లేదో, కావున దేనిని ఇతరులు చేయలేరో, అదిగో, దానిని చేయడానికి మన మిక్కడున్నాం.

భవిష్యత్తుకు చెందిన [1] పిల్లలకు భవిష్యత్తు మార్గం తెరచిపెట్టేందుకు మన మిక్కడున్నాం.

ఇతర మేదీ మన శ్రమకు తగి ఉండదు, శ్రీ అరవిందుని సాయానికి తగి ఉండదు.

— శ్రీమాత

*

4. వీరయోధులం కావాలనే మా [2] ఆకాంక్షను నెరవేర్చు, (అమ్మా!) మమ్ము అలాంటి వీరులనుగా తీర్చిదిద్దు. అడ్డుగా నిలిచి, అలాగే కొనసాగజూస్తున్న గతాన్ని ఎదుర్కొని, దాని స్థానంలో ఆవిర్భవించనున్న భవిష్యత్తు ఆపేక్షించే మహా సంగ్రామాన్ని మేము విజయోపేతంగా సలిపెదంగాక! అలా సలిపి, అపుడు అభివ్యక్తమయ్యే నవ్యవస్తువులను స్వీకరించేందుకు మేము సిద్ధంగా ఉండెదం గాక!

6-1-52 — శ్రీమాత

5. మేము నేర్పగోరేది ఒక మానసిక ఆదర్శం మాత్రమే అదికాదు: జీవనానికి సంబంధించిన ఒక నవ్యభావం. అలాగే చేతనయొక్క ఒక నూతన ఉపలబ్ధి. ఈ ఉపలబ్ధి ఇతరులకు తెలియని ఒక వస్తువు: కాగా దీన్ని ఇతరులకు బోధించే ఏకమాత్ర సత్యప్రకార మేమన, ఈ నూతన చేతన ననుసరించి మనం జీవించాలి, అది మనను రూపాంతరం చెందించేందుకు దానికి అవకాశమివ్వాలి.

4-11-69 — శ్రీమాత

*

6. మన గతమూ, వర్తమానమూ సామాన్యమైన భౌతిక మరియు మానసిక మానవుని నిర్మించుతున్నాయి. కాగా ఇపుడు మన మీ నిర్మాణాన్ని భంగించి, మన లోపలనే ఒక నూతన దృష్టి కేంద్రాన్నీ, క్రియాకలాపాల ఒక నూతన

---

1 ఇచ్చట భవిష్యత్తు అంటే అతిమానస భవిష్యత్తు, ఏలన మార్గం తెరవవలసింది ఆ భవిష్యత్తుకే. ఇప్పటి పిల్లలు విశేష ప్రతిభతో పుడుతున్నారు గాన, వాళ్ల అట్టి భవిష్యత్తుకు యోగ్యులు కూడ. — అనువాదకుడు

2 ఈ ప్రార్థన 'ఆదర్శబాలుడు' లోనిది. పిల్లలకు అమ్మ తనను గురించిన ప్రార్థన తానే వ్రాసిపెట్టారు! — అనువాదకుడు

ప్రపంచాన్నీ సృజించాలి; మనం చేయదలచింది ఇదేకాని, ఇంత కే మాత్రమూ తక్కువదికాదు. * — శ్రీఅరవిందుడు

7. పురోగమించాలంటే, ఒక విషయాన్ని గురించి ముందుగానే ఏర్పరచుకున్న భావాలను మర్దించి మట్టుబెట్టాలి, పాత రచనలను పగులగొట్టివేయాలి. ఈ పూర్వకల్పిత భావాలు అభ్యాసవశాన ఏర్పడిన మానసిక రచనలు. అవి స్థిరముగా పాదుకొని ఉంటాయి, వీటియందే మనం నివసించుతాం. ఇవి క్రమేణ కఠోరదుర్గాలై బంధించుతాయి. ఇవి పాదుకొని ఉంటాయి గనుకనే, పురోగమించలేవు. నిజానికి ఏది పాదుకొనిపోతుందో, అది పురోగమించలేదు. కావున సమస్త పూర్వకల్పిత భావాలను, సమస్త ప్రతిష్ఠిత (Fixed) మానసిక రచనలను, భంగించాలి, ధ్వంసం చేయాలి-అనేదే మనం పాటించదగిన సలహా. పోతే నూతన భావాలకుగాని, సృజనాత్మకమైన నూతనప్రక్రియ చింతనకు గాని జన్మనిచ్చేందుకు ఇదే సత్య మార్గం.

19-12-56 * — శ్రీమాత

8. పృథివీ చరిత్ర యందు మన మిపు డొక నిర్ణాయక (decisive) ముహూర్తమునం దున్నాం. అది [3]అతిమానవుని ఆగమనానికి సిద్ధపడుతోంది. అందు చేతనే పాత జీవితవిధానం తన విలువను కోల్పోతోంది. కావున, భవిష్యత్తునకు దారి తీసే పథం స్వీయ నూతన నిబంధనలను విధించుతూ ఉన్నప్పటికీ, వీరులు సాహసముతో అమాంతంగా ఆ మార్గంలోనికి దూకాలి. ఒకప్పుడు సహించబడిన అల్ప [4] భావాల కిపుడిక తావులేదు ఏది జన్మించబోతోందో, దానిని స్వీకరించేందుకు సాధకుడు తనను దాను విశాలపరచుకోవాలి. — శ్రీమాత

29-12-71 *

---

[3] అతిమానవుడు=పూర్తిగా పరివర్తన చెందని శరీరంలో అతిమనస్సును పొందిన మానవుడు, superman. పూర్తిగా దివ్యమైనశరీరంలోని మానవుడు దివ్యమానవుడు, divine man. — అ. వా.

[4] గృహము, భార్యాబిడ్డలు, నేను, నాది, పగలు, సెగలు-ఇవి అల్ప భావాలు, చివరికి ముక్తిసైతం అల్ప భావమే. "నేను నాకు చెందను, నా కుటుంబానికి చెందను, నా దేశానికి గూడ చెందను, నేను భగవంతునికి చెందుతాను"ఇది ఉదాత్త భావం. — అ. వా.

9. ప్రకృతియందు మనకొక ఆరోహణాత్మక పరిణామం కన్పించుతుంది: అది పాషాణము (రాయి) నుండి వృక్షానికి, వృక్షమునుండి జంతువునకు, జంతువు నుండి మానవునికి ఆరోహించే పరిణామం. ఈ పరిణామ శిఖరాన మానవుడు ప్రస్తుతానికి దాని చరమ సోపానముగా ఉన్నాడు గాన, ఈ ఆరోహణమున తానే అంతిమ దశ యని అతడు తలపోస్తున్నాడు, అలాగే పృథివియందు తనకు మించిన దేదీ ఉండజాలదని కూడ నమ్ముతున్నాడు. కాని ఇది అతని భ్రాంతి మాత్రమే. ఏలన తన భౌతికప్రకృతియందు మానవు డింకా ఒక పశువే, దాదాపు పూర్తిగా ఒక పశువే-ఆలోచించే, మాటాడే పశువే. అత డిప్పటికీ తన స్థూల అభ్యాసములందూ, సహజ జ్ఞానము[6] (instincts) లందూ పశుప్రాయుడే. కాగా అట్టి అపూర్ణ, దోషయుక్త పరిణామ ఫలితంతో ప్రకృతి నిజంగానే తృప్తిపడి ఉండజాలదు. అందుచేతనే ఆమె ఒక నూతన జీవికి జన్మనీయ ప్రయాసపడుతోంది: ఎలా పశువునకు పైన ఇప్పటి మానవు డున్నాడో, ఆ జీవి ఇప్పటి మానవునికి అలా అంతపైన ఉంటాడు. ఆ జీవి తన బాహ్య రూపమునందు మానవుడుగానే ఉండిపోయినా, అతని చేతన మాత్రం మానసిక చేతనను, అజ్ఞానానికి అది చేసే దాస్యాన్నీ అతిక్రమించి, ఎంతో పైకి పోతుంది.

శ్రీ అరవిందుని బోధన

ఈ సత్యాన్ని ఇప్పటి మానవులకు బోధించడానికే శ్రీ అరవిందుడు భువిపైకి దిగారు. మానవు డనగా, మానసిక చేతనలో నివసించుతూ ఉన్న ఒక మధ్యకాలిక (transitional) ప్రాణి మాత్రమే-అని ఆయన మానవులకు ప్రవచించాడు.

---

5 'మానవుడు శిఖరం కాదు'-అనేది అమ్మ వాక్యానికి అనువాదకుడు ఇచ్చిన శీర్షిక. ఉదాహరణ పెద్దదైనపుడు, సారాంశగ్రహణం నిమిత్తం ఇతరత్ర కూడ ఇలాగే శీర్షిక లీయబడ్డాయి.

6 సహజ జ్ఞానము=జన్మతో వచ్చిన జ్ఞానము. ఉదాహరణకు, చావంటే భయం సహజ జ్ఞానం. బాతుపిల్ల ఇట్టే ఈదివేస్తుంది: అది సహజజ్ఞానం. —అ.వా.

అయితే ఈ మానవునికి ఒక నూతన చేతనను, సత్య - చేతనను, సాధించుకోగల సంభవత ఉంది. అదిగో, ఆ చేతనతో, ఏది పరిపూర్ణంగా సామరస్యాన్వితమో,ఏది శుభమూ, సుందరమో, ఏది సానందమూ, సంపూర్ణముగా సచేతనమో, అట్టి ధన్య జీవనము నతడు జీవించగలడు. తన యావజ్జీవితమునందు శ్రీ అరవిందుడు, తాను అతిమానస మని పిలిచిన ఈ చేతనను తనలోపల స్థాపించుకోడానికీ, తనచుట్టూచేరిన వారికి దాని ఉపలబ్ధియందు తోడ్పడడానికి తన సమస్త సమయాన్ని వెచ్చించారు.

....పరిసరాలకూ, ప్రభావాలకు సంబంధించి, అలాగే బోధన, [7] ఆదర్శాలకు సంబంధించి మీరు (ఆశ్రమబాలలు) ఇచ్చట ఆశ్రమంలో అత్యంత అనుకూల పరిస్థితుల్లో ఉన్నారు; అతిమానస చేతనను మేల్కొల్పడానికీ, మీ రా చేతనాధర్మము ననుసరించి వికసించడానికీ ఈ పరిస్థితులు మీకెంతో తోడ్పడతాయి.

కాగా, ఇపుడిక సర్వం మీ సంకల్పంమీద, మీ చిత్తశుద్ధి మీద ఆధారపడి ఉంటుంది, — శ్రీమాత

24-7-51

*

సదా ముందుకే, పైకే

10. పిల్లల విషయంలో, సరిగా వాళ్ళు పిల్లలు గనుకనే, భవిష్యత్తును జయించాలి-అనే సంకల్పం నెమ్మది నెమ్మదిగా వాళ్ళలో ప్రవేశపెట్టడం ఎంతైనా మంచిది, ఆ సంకల్పం సదా ముందుకే చూడాలి, ఏది రానున్నదో, ... దాని దిశలో సాధ్యమైనంత వేగముగా కదలిపోగోరాలి. అట్టి పిల్లలు గతం యొక్క భారాన్ని తమతో ఈడ్చుకుపోవలసి రాగూడదు-గతం యొక్క భయంకర భారం క్రుంగదీసే ఒక పెద్దమొద్దు వంటిది. పోతే, చేతనా, జ్ఞానాల్లో మనమెంతో పైకి వెళ్ళినపుడు మాత్రమే, వెనుదిరిగి, ఎక్కడ భవిష్యత్తు తననుదాను ఆవిష్కరించుకొన ఉపక్రమించుతుందో, ఆయా స్థానాలను కనుగొన ప్రయత్నించవచ్చు, అది హితకరమే. అలా మనం పైకి వెళ్ళినపుడు సంపూర్ణ చిత్రాన్ని ఒకేసారి చూడగలుగుతాం, మన

---

[7] ఆశ్రమ బాలలు ఆదర్శ విషయంలో కూడ అదృష్టవంతులు. ఏలన వాళ్ళకు కన్నెదుట సజీవమై శ్రీమాతారవిందుల ఆదర్శముంది. — ఆ. వా.

దర్శనం గోళాకార (global) మవుతుంది. అదిగో, అప్పుడు మాత్రమే, తర్వాత ఏది రూపం ధరించవలసి ఉందో, అది ముందుగానే (ఏ ఋషిచేతో) ప్రకటిత మవుతుంది-అని ఆసక్తితో తెలిసికుంటాం. ఉదాహరణకు, దివ్య జీవనం ఇ-ప్ప-టి-కే భౌతిక పదార్థం లోతుల్లో ముకుళితరూపాన ఉంది గాన, అది పృథివిపై అభివ్యక్త మవుతుంది-అని శ్రీఅరవిందుడు చెప్పి ఉంచారు. ఈ దృక్కోణమునుంచి మాత్రమే వెనుకకు, లేక క్రిందికి దృష్టిని సారించడం ఆసక్తికరంగా ఉంటుంది: అంతేకాని, ఏది గతంలో జరిగిందో, లేక మానవులు గతంలో దేనిని తెలిసికొన్నారో, దానిని తెలిసికోవడం నిరర్థకమే.[8]

పిల్లలకు మన మీ మాట చెప్పాలి. అద్భుత విషయాలు అభివ్యక్తం కానున్నవి వాటిని స్వీకరించేందుకు సిద్ధం కండి. ఈ మాట విని, ఇంతకంటె ఇంచుక స్పష్ట తరమూ, ఇంచుక అధికసుబోధము అయిన మాటను వాళ్ళు వినగోరితే, ఇలా చెప్ప వచ్చు: అలా అభివ్యక్తం కావలసిన అద్భుత వస్తువులను ప్రకటించడానికి శ్రీ అర విందుడు అరుదెంచారు; వారి గ్రంథాలను చదువగలిగినపుడు, మీకిది అర్థమవుతుంది-అని, ఈమాట చెప్పినపుడు, ఇది పిల్లల్లో ఆసక్తిని, జిజ్ఞాసను రేకెత్తించుతుంది.-అ.వా.

5-4-67 — శ్రీమాత

*

11. శ్రీఅరవిందుడు గతానికి గాని, [9] చరిత్రకు గాని చెందినవాడు కారు.

---

[8] భవిష్యత్తు గతంలో ఎలా ఇమిడి ఉందో, దానినుంచి ఎలా విడివడుతుందో, గతానికి సంబంధించిన ఈ జ్ఞానము మాత్రమే మనకు ఆసక్తికరమూ, ఫలప్రదము: తక్కినదంతా నిరర్థకము, అనవసర భారం కూడ. —అ.వా.

[9] చరిత్ర కందని గతమే ఇక్కడ 'గతాని' కర్థం, తన లక్ష్యానికి, ఆ లక్ష్య సాధనకు సంబంధించినంతవరకు చరిత్ర కందని గతానికిగాని, చరిత్రకందిన గతానికిగాక, శ్రీ అరవిందుడు భవిష్యత్తుకే చెందుతాడు. వైదిక ఋషులు ఈ భవిష్యత్తును దర్శించారు గాని, దాన్ని సృజించడానికి యత్నించలేదు.

— అ. వా.

ఏది తన అభివ్యక్తి దిశగా ముందుకు సాగుతోందో, ఆ [10] భవిష్యత్తే శ్రీ అరవిందుడు.

కావున ద్రుతగతితో ముందుకు వెళ్ళేందుకు, మార్గమున అలసులంగాకుండా ఉండేందుకు నిత్యయౌవనాన్ని మనలో నిలుపుకోవాలి. — శ్రీమాత

2-4-67

*

అద్భుత అవకాశం

12. ఒకడు పై పై భోగా లనుభవిస్తాడు, జీవిత లక్ష్యాన్ని మరచిపోతాడు, కాలప్రవాహాన్ని అనుసరిస్తాడు, గంభీరంగా చింతించడు, జీవితాన్ని ఎదుర్కొండు: ఒక్క మాటలో అతడు మరచిపోగోరతాడు, పరిష్కరించవలసిన సమస్య ఉందనే విషయాన్ని మరచిపోతాడు. పొందవలసింది ఒకటుందని ఆతనికి తట్టదు, మన అస్తిత్వానికీ, జీననానికి ఒక హేతువు ఉందని అతనికి స్ఫురించదు, ఏమీ నేర్చుకొనకుండా, లేక ఏమీ చేయకుండా కేవలం ఎలాగో కాలం గడిపి, ఇటనుంచి నిష్క్రమించడానికే మన మిక్కడ లేమనే విషయం అతడు మరచిపోతాడు: అదిగో, అట్టివాడు నిజంగా తన కాలాన్ని వృధా పుచ్చుతున్నాడు, మనకీయబడిన మహదవకాశాన్ని కోల్పోతున్నాడు: ఇది అపూర్వఅవకాశం అని చెప్పలేముగాని, నిశ్చయంగా అద్భుత అవకాశం. ఏలన మన జీవనమొక ప్రగతి క్షేత్రం: పైగా దేనియందు మనం మన [11] జీవనరహస్యాన్ని కనుగొనగలమో, ఇప్పటి కాలం నిత్యతయందలి అట్టి ఒక అద్భుతక్షణం. ఏలన ఈ భౌతిక మూర్త శరీరం నీ కీయబడిన ఒక అద్భుత అవకాశం, ఒక పరమ సంభవత ; దీని ద్వారా నీవు జీవిత ఆశయాన్ని కనుగొనగలవు, త దాశయం దిశగా ఒకడుగు ముందుకు వేయగలవు. తదాశయరూప

---

[10] భవిష్యత్తు శ్రీ అరవిందునిలో ముందుగా రూపం ధరించింది గాన, శ్రీ అరవిందుడు కేవలం భవిష్యత్తునకు చెందినవాడని కాక, భవిష్యత్తే శ్రీ అరవిందుడని అమ్మ ఇక్కడ సూత్రీకరించారు. — అ. వా.

[11] ఇప్పటి జీవనంలో అతిమానస జీవనం ఇమిడి ఉంది, దాన్ని వికసింపజేసే సామర్థ్యం కూడ ఇప్పటి జీవనానికున్నది.-అనేదే జీవనరహస్యం. - అ.వా.

రహస్యాన్ని కనుగొని, దివ్యజీవనం యొక్క నిత్యానందంతో సంపర్కమునందు ఉండిపోగలవు. — శ్రీమాత

13–2–57 *

13, యౌవనంలో (నిలిచి) ఉండడ మంటే భవిష్యత్తులో నివసించడమే.

యౌవనంలో ఉండడమంటే, మనమేదిగా ఉండాలో, అది అయ్యేందుకు మన మిపుడు ఏదిగా ఉన్నామో, దాన్ని వదులుకోడానికి సదా సిద్ధంగా ఉండడమే.

యౌవనంలో ఉండడ మంటే, [12] సరిదిద్ద శక్యముకాని వాన్ని ఎప్పటికీ అంగీకరించకపోవడమే.

28-3-68 — శ్రీమాత

చేసిందే చేయడం కాదు

14. మన కిక్కడ ఈ విద్యాకేంద్ర మెందుకున్నది? అదే పనులు సర్వత్రా జరుగుతూ ఉన్న వాటినే తిరిగి మనం చేయవలసిన అవసరం లేదు. ఏలన ఇతరుల కంటే వాటి నేమాత్రం మెరుగ్గా మనం చేయలేము.

(ఇతరులు చేస్తున్నారు గాన, మనమూ చేయాలి - అనే) ఈ వాదనమ వారు నా మార్గమున అడ్డుగా నిలిపినపుడు, ఆ మాట నాకు సర్వదా మూర్ఖంగా కన్పించు తుంది, అంతకు మించిన మూర్ఖం ఉండ దనిపించుతుంది. అది సర్వత్రా చేయబడు తోందా? అయితే దాన్ని చేయకపోవడానికి సరిగా అదే కారణం; ఏలన ఇతరులు చేసిందే మనం చేస్తే, మనమేమీ ఏమాత్రం చేయకపోవడమే మంచిది, అది మన శ్రమకు తగి ఉండదు. ఏది ఇపుడు లేదో, సరిగా అట్టి ఒక వస్తువునే మనం ప్రపంచంలో ప్రవేశపెట్టగోరుతున్నాం; కాని ప్రపంచముయొక్క ఇప్పటి అభ్యాసా

---

[12] అహంకారం యొక్క స్వరూపమే నీవు, నేను—అనే భేదం. కావున భేద రహితంగా దాన్ని సరిదిద్దడం సాధ్యంకాదు; దాన్ని పూర్తిగా తుడిచి వేయవలసినదే. అలాగే దుర్యోధనుడు, హిట్లరు, స్టాలిన్, మున్నగు వాళ్ళు అసురులు, అనగా పరిణామం లేని ప్రకారాత్మక జీవులు, typal beings, వాళ్ళను సరిదిద్దడం సాధ్యం కాదు, వాళ్ళముందు సత్యాగ్రహం పనిచేయదు- అని శ్రీ అరవిందుడు చెపుతారు. — అ. వా.

లన్నింటినీ, ఇప్పటి అభిరుచుల నన్నింటినీ, ఇప్పటి రచనల నన్నింటినీ అట్టే పెట్టు కుంటే, గాడినుంచి బైటపడి, ఏదైనా కొత్తదాన్ని మన మెలా చేయగలమో నాకర్థంకాదు.

నా బిడ్డలారా! నేను మీకు చెప్పాను, ప్రతి స్వరంలోను, ప్రతి ప్రకారంగాను చెప్పాను, మళ్లీ చెపుతున్నాను: ఇప్పటి మీ ఉనికిచేత మీరు నిజంగా లాభం పొందా లని కోరితే, ఒక నవ్య అంతర్దర్శనంతో, ఒక నవ్య అవగాహనతో వస్తువులను వీక్షించడానికి, అర్థం చేసికోడానికి ప్రయత్నించాలి. మీ ఈ దర్శనం, అవగాహన ఉచ్చతరమైన, అలాగే గభీరతరమూ, విశాలతరమూ అయిన, సత్యతరమైన ఒకానొక భవిష్యత్తును లక్షించి పని చేయాలి; ఏది ఇపుడు ఇంకా లేదో, కాని ఏది ముందు ఒకనాడు ఉంటుందో, అట్టి ఒకానొక భవిష్యత్తును లక్షించి ప్రవర్తించాలి. పోతే మన మీ బంగారు భవిష్యత్తును నిర్మించగోరుతున్నాం గావుననే, మన మీ ప్రత్యేక దృక్కోణము నవలంబించాం. — శ్రీమాత

25-7-56

*

15. బాలుడు తన బౌద్ధిక, సౌందర్యాత్మక, రసాత్మక (emotional), నైతిక, ఆధ్యాత్మిక సత్తును, తన సామాజిక జీవనమును, తన అంతర్వేగాలను తన స్వీయ స్వభావము, సామర్థ్యముల నుండే వికసింప జేసికోవాలి: ఈ వికాస క్రియయందు అతనికి సాయపడడమే (విద్యయొక్క) ఈ నూతన లక్ష్యం. నిక్కముగా ఇది పాత విద్యయొక్క లక్ష్యం కంటె ఎంతో భిన్నం. ఏలన బాలుడి మస్తిష్కంలోనికి మార్పులు, చేర్పులు లేని పాత జ్ఞానమును బలాత్కారముగా కూరి దట్టించడమే, అలాగే బాహ్యశాసనానికి లోబడక తప్పక, పెనగులాడుతున్న అతని అంతర్వేగములపై స్థిరరూప ప్రవర్తన నియమావళిని విధించడమే పాత విద్యకు లక్ష్యం.

— శ్రీ అరవిందుడు

*

వ్యక్తికి ధర్మము, లక్ష్యము

16. వైయక్తిక జీవనముయొక్క మౌళిక ధర్మమూ, ఉద్దేశ్యమూ తన స్వీయ ఆత్మ - వికాసాన్ని అన్వేషించడమే. సచేతనంగా, లేక సగం సచేతనంగా, లేక

అంధకారంలో అచేతనంగా చేసే అన్వేషణతో అది సదా ఉద్యమించుతుంది, ఈ ఉద్యమం సమంజసం గూడ - ఆత్మ - స్వాత్రీకరణానికి, అనగా తనను దాను గుర్తించి, తన లోపలనే తన స్వీయ సత్తుయొక్క ధర్మాన్ని, శక్తిని కనుగొని, దాని పరిపూర్తి నిమిత్తం అది ఉద్యమించుతుంది. దానియందలి ఈ లక్ష్యం ప్రాథమికము, సమంజసము, అనివార్యమూ. ఏలన, అన్ని పరిమితులూ విధించిన తర్వాత సైతము, అలాగే అన్ని [13] నిషేధాలూ అంగీకరించిన పిమ్మట గూడ వ్యక్తి అనేవాడు కేవలం క్షణిక భౌతిక జీవకం (creature) మాత్రమే కాడు, అనగా కూడుకొని, విడిపోయే మనఃశరీరాల ఒక రూపం మాత్రమేకాడు, కింతు అతడు ఒక సచేతన సత్తు, సనాతన పరమసత్యంయొక్క ఒక సజీవ శక్తి, తనను దాను అభివ్యక్తం గావించుకొనే ఒక ఆత్మ.

— శ్రీ అరవిందుడు

*

విద్యకు అయిదు దశలు

17. మానవ జీవుని విద్య జన్మతో ఆరంభించి, ఆమరణాంతం కొనసాగాలి.

నిజానికి, ఈ విద్యాభ్యాసం తన గరిష్ఠ ఫలితాన్ని ఇవ్వాలని మనం కోరితే, అది జన్మకు ముందే సైతం ఆరంభం కావాలి.

విద్య సమగ్రం కావాలంటే, మానవ సత్తుయొక్క అయిదు ప్రధాన శక్తులకు సంబంధించిన అయిదు ప్రధాన రూపాలు దాని కుండాలి: అవి భౌతిక, ప్రాణిక, మానసిక, ఆంతరాత్మిక, ఆధ్యాత్మిక రూపాలు. సాధారణముగా, విద్యయొక్క ఈ అయిదు దశలు వ్యక్తియొక్క అభివృద్ధిని కాలంయొక్క ఈ క్రమంలోనే అనుసరించుతాయి. అయితే ఒక దశ దానిముందటి దశ స్థానంలో వచ్చి, దాన్ని రద్దు చేస్తుందని కాదు దీని అర్థం, కింతు అన్ని దశలు కొనసాగుతూ, జీవితాంతం వరకు పరస్పరం పూరించుకోవాలనే దీని అర్థం.

1951 — శ్రీ మాత

---

[3] జగద్వ్యాపారం భగవంతుని చర్య; దానికి అడ్డువచ్చే ఏ పనినీ జీవుడు చేయలేడు- అనే నిషేధం మనం అంగీకరించవచ్చు; అలాగే అతని స్వేచ్ఛ పరిమితం-అనే పరిమితిని గూడ అతనిపై మనం విధించవచ్చు. అయినా, అతడు ఒక ఆత్మయే గాని, భౌతికపిండం మాత్రమేకాడు.

(పాదటీకలన్నీ అనువాదకునివి) —

అధ్యాయం 2

శరీరసంసిద్ధి

సంస్కృతి లక్ష్యం సంసిద్ధి

1. శరీరసంసిద్ధి శరీరవ్యాయామంయొక్క చరమ లక్ష్యం కావాలి - మన కందుబాటులో ఉన్న సాధనాలతో ఎంత ఎక్కువగా ఆ సంసిద్ధిని మనం సమకూర్చుకో గలమో, అది లక్ష్యం కావాలి. ఆధ్యాత్మికము మరియు ఆంతరాత్మికము (Psychic.) అలాగే మానసికము, ప్రాణికము అయిన సర్వసంస్కృతి లక్ష్యమూ [1] సంసిద్ధియే (Perfection) కావున అది భౌతిక సంస్కృతి, అనగా శరీరవ్యాయామంయొక్క లక్ష్యం కూడ కావాలి....ఏలన శరీరం తదితర ఉచ్చతర సంస్కృతుల సాధనకు ద్రవ్యమయ (material) ఆధారం, అందు నిమిత్తం మన ముపయోగించవలసిన ఉపకరణం శరీరం. ''శరీరం ఖలు ధర్మసాధనం,'' శరీరం ధర్మసంపాదనకు సాధనం- అని సంస్కృత సూక్తి మనకు చెప్పుతోంది....

* — శ్రీ అరవిందుడు

శరీరంలో చేతన నింపాలి

2. అంతరాత్మ నూతన శరీరంలో జన్మధరించిన ప్రతిసారి, ఒక నూతన అనుభవం పొందే ఉద్దేశ్యంతోనే అలా జన్మకు వస్తుంది. ఏలన ఆ నూతన అనుభవం తన విశిష్టతను (Personality) పెంపొందించి పూర్ణం గావించుకోడానికి దానికి తోడ్పడుతుంది.

భౌతిక శరీరంలోనికి అంతరాత్మ అవతరణ మంటే, అవశ్యంగా అది అంధకార అజ్ఞాన అచేతనలోనికి అవతరణమే; కాగా చాలా కాలం ఎంతో శ్రమపడి, ఆ శరీరం యొక్క భౌతిక పదార్థంలోనికి అది ఆవంత [2] చేతనను ప్రవేశపెట్టవలసి ఉంటుంది.

---

[1] సంసిద్ధి = సంపూర్ణ సిద్ధి. ప్రకృతి, అనగా అపరాప్రకృతి తన పరాప్రకృతిలోని రూపం పొందినపుడు, అది దాని సంసిద్ధి. ఈ లోపల దానికి జరిగే సంస్కారం దాని సిద్ధియొక్క మధ్యవర్తి రూపాలను తెలుపుతుంది. సంస్కారం = దోషనిరాకరణం, గుణావిష్కరణం.

[2] మానవుడు పరిణామమునందు ప్రకృతితో సహకరించగల ఒక సచేతన ఉపకరణం. అతని శరీరంకూడ అట్టిదే.

ఏలన అపుడు మాత్రమే అది తాను కోరిన అనుభవాన్ని పొందేందుకు ఆ దేహాన్ని ఉపయోగించగలుగుతుంది. కావున స్పష్టంగా దర్శించిన ఒక సహేతుక పద్ధతిలో మనం శరీరాన్ని సంస్కరించితే, అపుడు మనం అదే సమయాన అంతరాత్మ అభివృద్ధికి, దాని ప్రగతి, ప్రబోధాలకు తోడ్పడిన వాళ్ల మవుతాం.

వ్యాయామ మంటే శరీర కణాలలోనికి కొంచెం కొంచెంగా చేతనను ప్రవేశపెట్టే ప్రక్రియయే. వ్యాయామపరుడికి తెలిసినా, తెలియక పోయినా, వాస్తవ మదే.

28-11-58 — శ్రీమాత

*

3. .... శరీరంతో వ్యవహరించటానికి, దాన్ని పోషించడానికి, దాన్ని యోగ్యంగా నిలుపుకోడానికి, దాన్ని మెరుగుపరచడానికి, చక్కని ఆరోగ్యంలో దాన్ని నిర్వహించడానికి మనమే పద్ధతిని ఉపయోగించుతామో, ఆ పద్ధతి కేవలం అప్పటి మన [3] చేతన అవస్థమీద ఆధారపడి ఉంటుంది. ఏలన మన శరీరం మన చేతనయొక్క ఒక ఉపకరణం; కావున ఈ చేతన దానిమీద సరాసరి పనిచేయనూ గలదు, దానినుంచి కోరిన ఫలితాన్ని పొందనూ గలదు.

29-5-57 — శ్రీమాత

*

పరిశీలన, క్రమీకరణ

4. ముందుగా, నీ శరీరకణాల ఎరుక నీకు గలదా? వాటి విభిన్న లక్షణాలను, వాటి స్వీకరణ సామర్థ్యంయొక్క స్థాయిని నీ వెరుంగుదువా? ఏ కణం ఆరోగ్యంగా ఉందో, ఏది లేదో, అది నీకు తెలుసా? నీ వెప్పుడు, ఎందుకు అలసట చెందావో, స్పష్టంగా చెప్పగలవా? శరీరంలో ఎక్కడో, ఏదో క్రమం తప్పినపుడు, "ఓహో, ఇందుచేతనే నేను బాధపడుతున్నాను'' అని నీవు చెప్పగలవా? .... జను లెందుకు

---

[3] మన చేతన పెరిగిన కొలది మందుల అవసరం తగ్గిపోతుంది. భగవంతునితో యోగమునం దున్నవానికి ఆ యోగంనుండి ప్రవహించే దివ్య శక్తియే పరమౌషధం.

డాక్టరు దగ్గరికి పరుగెడతారు ? తమకంటె [4] డాక్టర్లే ఎక్కువ నిపుణంగా తమ శరీరం లోనికి చూడగలరు, అక్కడ జరుగుతూన్న దాన్ని కనిపెట్టగలరు - అనే భ్రాంతిలో ఉన్నారు గాన, అలా పరుగుపెడతారు. కాని ఇది అంతగా సహేతుకం కాదు, అయినా ఈ అలవాటు పాదుకుపోయింది. కాని ఎవడు తనలోపలికి స్పష్టంగాను, సూక్ష్మంగాను చూడగలడో, చూచి, ఏది క్రమం తప్పిందో, ఎందుకు, ఎలా తప్పిందో తెలిసికోగలడో, అతని కిదంతా, పరిశీలించితే, ఇట్టే తెలిసిపోయే విషయం (అతడు డాక్టరు దగ్గరకు పరుగెత్తడు), తెలిసికొని పిమ్మట తప్పిన క్రమాన్ని సరిజేయడానికి ప్రయత్నించాలి. ఇదిగో, ఇది తెలిసికోవడం కంటె మరింత కష్టమైన విషయం.

ఔను, ఇదే శరీరపరివర్తనానికి మూలసూత్రం.

24-2-54 — శ్రీమాత

*

అనమ్యం, కాని క్రమబద్ధం

5. మానవ చేతనయొక్క సర్వక్షేత్రములందు, అత్యంత సంపూర్ణముగా పద్ధతి, క్రమము, అనుశాసనము, ప్రక్రియలచేత పాలితమైనది భౌతిక చేతనాక్షేత్రం. జడద్రవ్యమునందు నమ్యత (వంగగలుగుట), గ్రహణశీలత (rcceptivity) ల ఏ అభావ మున్నదో, దాని స్థానమున సూక్ష్మము, సమగ్రము రెండూ అయిన ఒక సవివర సంఘటనను సమకూర్చాలి. ఈ సంఘటన - కార్యమునందు సత్తుయొక్క సర్వక్షేత్రముల పరస్పర ఆశ్రయము, పరస్పర ప్రవేశములను మనం విస్మరించ గూడదు. అయినప్పటికీ మనస్సులో గాని, ప్రాణంలోగాని లేచిన ఒక ప్రేరణ, తనను భౌతికంగా ప్రకటించుకోవాలంటే, భౌతిక ద్రవ్యం యొక్క ఒక కచ్చితమైన ప్రక్రియకు అధీనం కావాలి. కావుననే శరీరశిక్షణ ఫలప్రదం కావడానికి, అది కఠోరము, సవివరము, అలాగే దూరదర్శి, క్రమబద్ధము కావాలి.

1951 — శ్రీమాత

*

---

[4] మనం ఎపుడు ఏమి తినాలో, ఎంత తినాలో, ఏమి త్రాగాలో, ఎంత త్రాగాలో తన సహజస్థితియందున్నపుడు శరీరానికి స్పష్టంగా, కచ్చితంగా తెలుస్తుంది, డాక్టర్లకు గాదు. చూడండి 13

6. సహజంగానే, కాయిక విద్య సహేతుకము, ప్రబుద్ధము, కార్యకారి కావాలంటే, అది మానవ కాయముయొక్క, దాని రచన - యొక్క, దాని వ్యాపారముల యొక్క ఒక కనీస జ్ఞానముపై ఆధారపడి ఉండాలి. బిడ్డ పెరిగిన కొలది, అది క్రమముగా తన శరీరావయవముల వ్యాపారాన్ని పరిశీలించే [5] అభ్యాసాన్ని సంపాదించుకోవాలి; అపుడు అది (బిడ్డ) ఆ వ్యాపారం సహజము, సామరస్యపూర్ణముగా ఉండేట్లు జాగ్రత్తపడి, దాన్ని నియత్రించ గలుగుతుంది. — శ్రీమాత

19-51

*

మందులు X క్రీడలు

7. పిల్లలకు ఉద్దేశించిన విద్యయొక్క సాధారణ కార్యక్రమమునందు దూకడం, మున్నగు ఆటలకు, మైదానంలో జరిగే కాలిబంతి, మున్నగు క్రీడలకు సముచిత స్థానమివ్వాలి. ప్రపంచంలోని ఔషధరాసు లన్నింటికంటె ఎక్కువగా అదే పిల్లలకు చక్కని ఆరోగ్యాన్ని నిశ్చితంగా సమకూర్చుతుంది. ఒక గంట ఎండలో అటూ ఇటూ తిరిగితే, అది టానిక్కుల సంపూర్ణ ఆయుధాగారం కంటె ఎక్కువగా బలహీనతను లేక రక్తహీనతను పోగొట్టడానికి తోడ్పడుతుంది. అది అత్యంత అసంభవమైతేనే గాని, మందు తీసికొనగూడదు - అనేదే నా సలహా; ఇక ఈ 'అత్యంత అసంభవం' అనే దాన్ని అత్యంత దృఢంగా పాటించాలి .... ఈ పద్ధతి పూర్తిగా ఫలితం నీయాలంటే, ప్రతి వ్యక్తి విషయం ప్రత్యేకంగా పరిగణించాలి, యోగ్యనిపుణుడు లభ్యమైతే, అతని సాయంతో ఆలా చేయాలి.

1951 — శ్రీమాత

*

8. కాని ఈ సంగతి జ్ఞాపక ముంచుకోవడం చాలా ముఖ్యం: శరీరచేతనకు గల [6] సహజ - జ్ఞానం (instinct), అది అఖండంగా ఉన్నంతవరకు, ఏ సిద్ధాంతం

---

[5] శరీర వ్యాపారాన్ని పరిశీలించాలంటే, దానికి వేరుగా ఉండాలి. ఇది లోలోపలికి పోగోరే ఆధ్యాత్మిక యోగానికి గూడ తోడ్పడుతుంది. చూ. 17

[6] శరీరానికి గల సహజజ్ఞానం ఋషులకు గల స్ఫూర్తిజ్ఞానాన్ని (intuition) పోలి ఉంటుంది. ఈ జ్ఞానాల్లో ఎట్టి తర్కక్రియ ఉండదు. పిల్లలలో ఈ స్ఫూర్తిజ్ఞానం ఇంచుక ఉంటుంది.

కంటె కూడ ఎక్కువ అపలంబనీయంగా ఉంటుంది ... శరీరం తన సామాన్య స్థితి యందు, అనగా మానసిక అభిప్రాయాలు లేక ప్రాణిక ఆవేగము (impulses) ల హస్తక్షేపము లేనపుడు, తన కేది హితమూ, ఆవశ్యకమో చక్కగా తెలిసికుంటుంది గూడ; కాని ఈ జ్ఞానం ఆచరణలో ఫలప్రద మయ్యేందుకు బాలుడికి జాగ్రత్తగా విద్య గరపాలి, కోరిక లేవో. అవసరాలేవో గుర్తించే నేర్పును అతనికి నేర్పాలి.

1951 * — శ్రీమాత

ఆహారం జాగ్రత్త

9. నాలుక రుచులకోసం గాక, శరీర బలారోగ్యాల నిమిత్తమే నేను ఆహారం తీసుకుంటున్నా నని ప్రతివాడు బాల్యంనుండే తెలుసుకోవాలి. పిల్లలకు వారి స్వభావానికి తగిన ఆహారమే ఇవ్వాలి, ఆరోగ్యనియమాలను, శుద్ధతను చెక్కుచెదరనీయని విధంగానే దాన్ని వండాలి, ఆలాగే అది [7] రుచికరంగాను, అదే సమయాన సహజంగాను ఉండాలి.

1951 * — శ్రీమాత

భయపెట్ట గూడదు

10. పిల్లవాడికి లేత వయస్సునుంచి మరొక విషయం కూడ నేర్పాలి : శుచి శుభ్రతల పట్ల, ఆరోగ్య అభ్యాసాల పట్ల అభిరుచి. కాని బాలునిలో శుచి పట్ల ఈ అభిరుచిని, ఆరోగ్య సూత్రాల పట్ల ఈ ఆదరాన్ని రూపొందించ గోరినపుడు, జబ్బు [8] భయాన్ని అతనిలో ప్రవేశపెట్టగూడదు; ఈ విషయంలో ఎంతో జాగ్రత్త వహించాలి. ఏలన భయ మనేది విద్యగరపుటయందు అతిచెడ్డ ప్రోత్సాహనం (incentive);

---

[7] పంచదార కలపనపుడు, పాలలో ఉత్తమశ్రేణికి చెందిన తీపి ఉంటుంది. దీని రుచివంటిదే ఇక్కడ ప్రస్తావించబడింది. (Take the Rasa in food ఆహారంలోని రసమును గ్రోలుము - అని శ్రీ అరవిందుడు సూచించిన 'ఆనందరసం' ఈ సహజరుచికి సన్నిహితం.

[8] తల్లులు భయపెట్టి పిల్లలచేత మంచి కార్యం చేయించినా, అది ఎంత పొరపాటో, ఇక్కడ అమ్మ మనకు చెప్పుతోంది.

కారణం, దేనిని గురించి భయపెడతామో, భయం దాన్ని తప్పక ఆకర్షించుతుంది, దాన్ని ఆకర్షించటానికి భయం సునిశ్చిత మార్గం ... ఎట్టి పరిస్థితుల్లోను పిల్లలకు ఆరోగ్యం పట్ల ఆదరాన్ని నేర్పాలి, వ్యాధి దాడులను ఎలా త్రిప్పికొట్టాలో తెలిసిన శరీరం గల ఆరోగ్యమానవుని పట్ల అభిమానాన్ని నేర్పాలి.

1951 — శ్రీమాత

*

ప్రాణిక కవచం

11. ప్రాణిక శరీరం భౌతిక శరీరాన్ని ఒక విధమగు కోశంతో కవచంగా చుట్టి ఉంటుంది. ఈ కోశం దాదాపు వేడిగా ఉన్న రోజున మనం గమనించదగు ఉష్ణస్పందనల సాంద్రతను కల్గి ఉంటుంది. ఇదిగో, ఈ కోశమే సూక్ష్మశరీరానికి, అత్యంత స్థూల ప్రాణిక శరీరానికి సదుమ [9] మధ్యవర్తిగా వ్యవహరిస్తుంది. ఈ కోశమే సమస్త స్పర్శదోషమునుండి, ఆయాసమునుండి, శక్తిక్షయం నుండి, చివరకు [10] ప్రమాదములనుండి సైతము శరీరాన్ని రక్షించుతుంది....ఈ కోశాన్ని అక్షతముగా నిలిపే [11] ఈ ఆంతర సమతా, ఆంతర సామరస్యమూ మీకు ఉంటే, అది మిమ్ము సర్వం నుండి రక్షించుతుంది....ఈ కోశం నీలో నీవు పెంపొందించుకోగల ఒక సామర్థ్యం. ఒకడు తన ఈ కోశముయొక్క బలహీన ప్రదేశాన్ని గమనించినపుడు, అది తిరిగి చక్కబడడానికి, రోగవిముక్తం గావడానికి, అవాంఛనీయ దోషం అంతరించడానికి కొద్దినిమిషాల ఏకాగ్రత, శక్తికి ఒక పిలుపు, ఒక అంతరశాంతి సరిపోతాయి.

27-1-51 — శ్రీమాత

*

('బులెటిన్' మాగజీనువారి సౌజన్యంతో)

---

[9] సూక్ష్మశరీరం స్థూలశరీరం కంటె చిన్నది, దానిలో ఇమిడి ఉంటుందని మన అభిప్రాయం కాని అపుడు సూక్ష్మం స్థూలాన్ని ఎలా చుట్టి ఉంటుంది ? సూక్ష్మం స్థూలంకంటె ఎక్కువ విస్తృత మని మనం గుర్తుపెట్టుకోవాలి.

[10] లోనుంచి ఆవిర్భవించిన, ఆకస్మాత్తుగా ఆవిర్భవించిన సూక్ష్మ తత్త్వమే, తాను భారతదేశం తిరిగివచ్చిన క్రొత్తలో శ్రీ అరవిందుని ఒక ప్రమాదంనుండి రక్షించింది.

[11] 'ఈ ఆంతర సమతా' అంటే, '...' ఈ బొట్టులు సూచించే, విడిచివేసిన వాక్యంలో చెప్పబడిన 'సమత' అని అర్థం.

శిశువు - విశ్రాంతి

12. ఉయ్యాలలో ఉన్నపుడు శిశువు మేల్కొని ఉన్నదానికంటె ఎక్కువగా నిద్రపోవాలి. అతడు పెరిగినకొలది నిద్రాకాలం తగ్గిపోతుంది. అయినా యుక్త వయస్సు వచ్చేవరకు అది ఎనిమిది గంటలకు తగ్గకూడదు, పిల్లడు వాయుప్రసారం గల ప్రశాంత స్థానంలో అంతసేపు నిద్రపోవాలి. ఏ కారణమూ లేకుండా ప్రొద్దు పోయేవరకు బాలుడు నిద్రపోకుండా చేయరాదు. ఏలన, నరాలకు విశ్రాంతి కల్గించేందుకు అర్ధరాత్రికి ముందు పోయే నిద్ర సర్వోత్తమం. ఇక [12] మేల్కొని ఉన్నపుడు సైతం తమ నాడుల సమతను కాపాడ కోరిన వారందరికీ శిథిలీకరణం (relaxation విశ్రాంతి క్రియ) తప్పనిసరి. కండరాలను, నరాలను ఎలా విశ్రాంతిమయంగా ఉంచుకోవాలో, అది ఒక కళ; కాగా ఈ కళను చిన్ననాటినుండే పిల్లలకు నేర్పాలి. కాని దీనికి విరుద్ధంగా పిల్లలను ముందుకునెట్టి పని చేయించే తండ్రులెంతోమంది ఉన్నారు. కారణం, పిల్లడు నిశ్చలంగా ఉన్నపుడు, అతడు జబ్బుగా ఉన్నాడని వారు అనుకొంటారు!

1951 * * — శ్రీమాత

13. సూర్యుడు అస్తమించినపుడు, ఒక విధమైన శాంతి భువిపై అవతరిస్తుంది. ఇక ఈ శాంతి నిద్రకు తోడ్పడుతుంది.

పోతే సూర్యుడు ఉదయించినపుడు, ఒక ఉత్సాహమయ ఊర్జం భువిపై దిగుతుంది. ఇక ఈ ఊర్జం కర్మకు సాయపడుతుంది.

కావున నీవు ఆలస్యముగా పరుండి, ఆలస్యంగా లేచినపుడు, ప్రకృతి శక్తులను విరోధించుతున్నావు, అది విజ్ఞత కాదు.

21-12-69 * * — శ్రీమాత

---

[12] యోగస్థులై పని చేసేవారికి పనిలోకూడ పనిని వ్యాపించి ఉంటుంది విశ్రాంతి.

శరీర సహజ విశ్వాసం

14. పరిసరాలనుంచి బాలుడికి సంక్రమించే మిథ్యావిద్యే, కొన్ని రోగాలు నయంకావని, కొన్ని దుర్ఘటనలను సరిచేయడం సంభవంకాదని క్రమంగా శరీరానికి (శరీర చేతనకు) నేర్పుతుంది. అలాగే దాని విశ్వాసాన్ని, నమ్మకాన్ని నాశనం చేసే సమస్త కథలను దానికి చెప్పుతుంది. కాని సామాన్యముగా, సామాన్య బాలుడి శరీరం నేను చెప్పేది శరీరం, మనశ్చింతన కాదు - ఏదైనా చెడు సంభవించినపుడు, అది తిరిగి పూర్తిగా బాగుపడుతుందని స్వయంగా శరీరం [13] సంవేదించుతుంది, (feels, దానికి తడుతుంది). ఒకవేళ అలా జరగకపోతే, అది అప్పటికే వికృతమయిందని అర్థం. ఆరోగ్యంగా ఉండటం సహజమని, క్రమం తప్పి జబ్బుపడడం అసహజమని దానికి (శరీరానికి) అన్పించుతుంది. ఇక తన సహజ జ్ఞానమునందు, స్వతః లభించే సహజ జ్ఞానమునందు, అలా వచ్చిన ప్రతి వ్యాధి మరల పూర్తిగా సర్దుకుంటుందనే నిశ్చయంతో అది ఉంటుంది. కాగా, వికృతమైన చింతనయే ఈ నిశ్చయాన్ని పాడు చేస్తుంది

13-7-57   *   *   — శ్రీమాత

స్థాయి స్వాస్థ్య రహస్యం

15. శరీరం జీవించి ఉన్నందువల్ల ఇక ఎట్టి ప్రయోజనం లేనపుడు, అట్టి శరీరాన్నికలిగి ఉండదగిన ఎట్టి హేతువు కన్పించదు. కారణం, దానివల్ల ఏ ప్రయోజనం లేదు గదా ! ఇక ఏ ప్రయోజనం లేకపోవడమే, సరిగా అదే, అది అంతరించిపోవడానికి కారణం. దీనికి విపరీతంగా ఒక [14] పరిపూర్ణతనుండి మరొక

---

[13] శరీరం సహజస్థితిలో నున్నపుడు ఈ సంవేదన సత్యమవుతుంది కూడ, రోగం నయమవుతుంది గూడ.

[14] మనస్సునుండి అతిమనస్సులో ప్రవేశించిన తర్వాత భగవంతుని అభివ్యక్తి ఒక పరిపూర్ణతనుండి దాని పైపరిపూర్ణతకు సాగిపోతూనేఉంటుంది. తదభివ్యక్తి సాధనమగు అమరశరీరంకూడా దాని ననుసరించి ఒక పరిపూర్ణతనుండి మరొక పరిపూర్ణతకు సాగిపోతుంది.

పరిపూర్ణతకు పెరిగే శరీరాన్ని కలిగి ఉండవచ్చు — శరీరంలో ఎక్కడో నీ కొక అపసామరస్యం కన్పించుతుంది. అపుడు నీ వంటావు, "ఈ అపసామరస్యం అదృశ్య మైతే, ఎంత బాగుంటుంది!" అని — కాని , పని చేయవచ్చని నీ వెందు కనుకోవు? ఈ విషయాన్ని నీ వింకా లోతుగా చూచినపుడు, అది ఎంతో ఆసక్తిని పుట్టించుతుంది. ఏలన ఈ అపసామరస్యం నీ స్వభావంలోని ఒక లోపంయొక్క ప్రకటనయే అని నీ వపుడు కనుగొంటావు. నీ స్వభావంలో ఆపంత వక్రించింది, పూర్తిగా సమరసం కానిది ఏదో కొంత ఉంది, అది నీ శరీరంలో ఎక్కడో తిరిగి ఉత్పన్నమైంది [15] : ఇదే శరీరమునందలి అపసామరస్యానికి కారణం. కాగా దీన్ని చక్కదిద్దడానికి నీవు ప్రయత్నించినపుడు, భౌతిక అపసామరస్యంయొక్క మూలానికి వెళ్ళాలనీ, ఆ మూలం నీ ఆంతర సత్తులోని ఒక లోపమే ననీ నీకు తెలిసి వస్తుంది. అదిగో, అపు డిక నీవు ఆ లోపాన్ని సరిచేయ పూనుకుంటావు, సరిచేసి ఫలితాన్ని పొందుతావు.

శరీర మెంత ఎక్కువగా నమనీయమో, నీకు తెలియదు! అయితే మరొక దృక్కోణమునుండి, అది భయంకరంగా కఠిన మని నేను చెపుతాను. అందుచేతనే శరీరం క్షీణించుతోంది. కాని దాన్ని ఎలా ఉపయోగించుకోవాలో మనకు తెలియదు గావుననే, అది చిట్టచివరికి క్షీణించుతోంది. మన మింకా చిన్ని ఆకులవలె తాజాగా ఉన్నపుడే, మన సుసమృద్ధ, తేజోమయ, నిర్దుష్ట వికాసాన్ని ఎలా సంకల్పించాలో మనకు తెలియదు. (అందుచేతనే అది క్షీణించుతోంది.)

17-6-53 * * — శ్రీమాత

సామరస్యం - సౌందర్యం

16. సౌందర్య మహత్త్వాన్ని గూడ ఒత్తి చెప్పాలి. చిన్న పిల్లలు సౌందర్యంకోసం ఆకాంక్షించాలి— ఇతరులకు ప్రీతి కల్గించడానికి గాని, ఇతరుల

---

15 తల్లిదండ్రుల రోగాలు పిల్లలకు సంక్రమించినట్లు, మనస్సులోని దోషాలు పాపం! శరీరాన్ని బాధించుతాయి.

ప్రశంసల నందుకోడానికి గాని కాక, సౌందర్యమునందలి ప్రేమచేతనే ఆకాంక్షించాలి; ఏలన సౌందర్య మనేది సమస్త [16] భౌతిక జీవనం సాధించవలసిన ఆదర్శం. తన శరీరంయొక్క భిన్న భాగముల నడుమ, తన శరీర క్రియయొక్క వివిధ గతులయందు సామరస్యం స్థాపించే సంభవత ప్రతి మానవునికి గలదు. ఏ శరీరం తాను పుట్టినప్పటి నుంచి కూడ హేతుయుక్తమైన స్వసంస్కరణ పద్ధతి నవలంబించుతుందో, అట్టి ప్రతి శరీరం తన స్వీయ సామరస్యం సాధించగలదు, సాధించి సౌందర్యం అభివ్యక్తం చేయడానికి సమర్థం కాగలదు.

ఏప్రిల్, 1951 * * — శ్రీమాత

17 — సత్తుయొక్క ప్రతి విభాగమునందు భగవంతుడు తనను భిన్నంగా అభివ్యక్తం గావించుకుంటాడు. ఉచ్చతర విభాగములందు అతడు శక్తి, ప్రేమ, మున్నగు రూపాలలో అభివ్యక్తమవుతాడు. అయితే భౌతిక సత్తునం దతడు సామరస్య సౌందర్యాలుగా అభివ్యక్తమవుతాడు.

కావున భౌతిక సౌందర్య ప్రకటనం యొక్క సమస్య నిజానికి ఒక ఆధ్యాత్మిక [17] సమస్య.

22-1-51 * * — శ్రీమాత

మన జీవన రహస్యం

18. శరీరము — నిశ్చేతనము (inconscient) యొక్క ఒక సృష్టి; కావున అది స్వయంగా నిశ్చేతనం. లేక కనీసం తన సత్తుయొక్క కొన్ని భాగము లందు, తన గుప్తక్రియ యొక్క అధికాంశమునందు అది అవచేతనం

---

[16] చూడండి 17

[17] సౌందర్యం భగవదభివ్యక్తియే గాన, భౌతిక సౌందర్య సమస్య కూడ ఒక ఆధ్యాత్మిక సమస్యే. నిజానికి పారమార్థికానికి, భౌతికానికి (వ్యవహారానికి) ఎట్టి మౌలిక భేదమూ లేదు. జీవనమంతా యోగమే.

(sub conscient). కాని దేనిని మనం నిశ్చేతన మని పిలుస్తున్నామో, అది ఒక రహస్య చేతనయొక్క, లేక ఒక అతిచేతనం (Super conscient) యొక్క ఒకానొక బాహ్యరూపం, ఆవాసస్థానం, ఉపకరణం; మనం విశ్వమని పిలిచే అద్భుతాన్ని సృజించిన దీ అతిచేతనమే! ఏలన, ద్రవ్యం (Matter) నిశ్చేతనంయొక్క క్షేత్రమూ, సృష్టీ; ఈ నిశ్చేతన ద్రవ్యం యొక్క క్రియలలో మనకొక పరిపూర్ణత కనపడుతోంది; ఈ క్రియలు ఒక లక్ష్యానికీ, పరిసమాప్తికి అనుకూలంగా తమ సాధనాలను అతి నిపుణంగా మలచుకొంటున్నాయి, అవి అద్భుతాలను సృజించుతున్నాయి, అపూర్వ సౌందర్యాలను ఆవిష్కరించుతున్నాయి; కాగా నిశ్చేతన ద్రవ్యంయొక్క ఈ క్రియలు భౌతికవిశ్వంయొక్క ప్రతి భాగమునందు, ప్రతి గతియందు అతిచేతన యొక్క ఉనికిని, దాని శక్తిని మనకు తెలుపుతున్నాయి. మన అజ్ఞానం ఇట్టి అతిచేతనను ఎంత నిషేధించినా, ఈ క్రియల సాక్ష్యాన్ని అది త్రోసివేయలేదు. ఈ అతిచేతన శరీరంలో ఉంది, దాన్ని నిర్మించినదదే, మన చేతనయందు దీని ఆవిర్భావమే పరిణామ రహస్య లక్ష్యం, మన ఉనికియొక్క గుహ్యార్థాన్ని తెలిపే [18] కీలకం.

* * — శ్రీ అరవిందుడు

మన గమ్యం

19. (శ్రీ అరవిందుని పూర్ణయోగం అనుసరించేవారు) తమ అంతరాత్మను కనుగొని, దానితో సంయుక్త మైనపుడు, దాని నిలా ప్రార్థించుతారు: "నీవు నీ దృష్టి నిపుడు భౌతిక కాయం వైపుకు మరల్చు; భగవంతునితో నీకు సహజంగా ఉండే సంపర్కంనుంచి జనించిన చేతనతో ఆ కాయంపై పనిచేయి, దాని రూపాంతరం మాకు సాధించి పెట్టు. అపుడు మా కాయం దివ్యచేతనా, సామరస్యాలను స్వీకరించి, అభివ్యక్తం చేయగలుగుతుంది" అని.

---

[18] అతిమనస్సూ లేదు. భగవంతుడూ లేడు, ఉంటే అతడు నిర్గుణ నిరాకారం మాత్రమే — అనే ఏ వాదానికీ ఈ కీలక మందదు. ఆ వాదాలు జీవిత అర్థమేమిటో ఏ మాత్రం చెప్పలేవు.

ఇదిగో, ఈ అభివ్యక్తియే ఇచ్చటి మన ప్రయత్న గమ్యం : అంతర్జాతీయ విశ్వవిద్యాలయ కేంద్రమునందు సాగే అధ్యయన పరంపరయొక్క పరాకాష్ఠ గూడ ఈ అభివ్యక్తే.

1952 * * — శ్రీమాత

అధ్యాయం - 3

ప్రాణిక విద్య

ప్రాణిక విద్య అత్యంత ముఖ్యం.

1. సమస్త విద్యా ప్రణాళికయందు బహుశః ప్రాణిక విద్య [1] అత్యంత ముఖ్యం, అత్యంత అపరిహార్యం (ఉపేక్షించరానిది). అయినా దాన్ని వివేకంతోను, క్రమబద్ధంగాను చేపట్టి కొనసాగించడం చాలా అరుదుగా జరుగుతోంది. ఇందుకు ఎన్నో కారణాలు గూడ ఉన్నాయి — 1. ప్రత్యేకించి ఈ విషయాన్ని గురించి మానవ మనస్సు ఒక పెద్ద [2] గందరగోళంలో పడి ఉంది; 2. ఈ కార్యం చాలా కష్టం. దీనిలో విజయం పొందాలంటే, ఒకనికి అనంత సహిష్ణుత ఉండాలి, గట్టి పట్టు ఉండాలి, ఎట్టి అపజయమూ దుర్బలపరచలేని దృఢ సంకల్పముండాలి.

1951 * * — శ్రీమాత

---

[1] 1. ప్రాణిక విద్య అతి ముఖ్యం : ఏలన, ప్రాణతత్త్వం చేతనే బ్రహ్మానుభవంతో సహా దేని అనుభవమైనా మనకు కలుగుతుంది; మనస్సుచేత అనుభవం కలుగదు, వస్తువుయొక్క ఒక మానసిక చిత్రణం మాత్రం ఏర్పడుతుంది.

[2] ప్రాణిక విద్య లక్ష్యం స్వభావ పరివర్తనం.
[చూడండి అధ్యాయం 3, ప్రకరణం 2, అనగా 3-2]. కాని స్వభావ పరివర్తనం సాధ్యమే కాదని కొందరి వాదం [చూడండి 3-10] : ఇదే గందరగోళానికి కారణం.

2 ప్రాణిక విద్యకు రెండు ప్రధాన పార్శ్వాలున్నాయి; తమ లక్ష్యాలందు, విధానాలందు ఈ రెండు పార్శ్వాలు భిన్నమే అయినా, రెండూ సమంగా మనకు ముఖ్యం. ఇందు మొదటిది ఇంద్రియాల వికాస, ఉపయోగాలకు సంబంధించిన విద్య; కాగా రెండవది స్వభావంయొక్క అధికాధిక జ్ఞానము, నియంత్రణల సంపాదనం- ఇది చివరకు స్వభావ పరివర్తనలో పర్యవసించుతుంది.

1951   *   *   — శ్రీమాత

ఇంద్రియ విద్య

3. ఇంద్రియాలు మనశ్చింతనకు సహాయకాలు, అట్టి ఇంద్రియాల సిద్ధి ఉపాధ్యాయుని ప్రథమ జాగ్రత్తలలో ఒకటి కావాలి. ఈ సిద్ధికి కావలసినవి రెండు- ఇంద్రియాల సూక్ష్మత (accuracy, సూక్ష్మంగూడ గ్రహించగల శక్తి), సంవేదనశీలత (sensitiveness, స్వల్ప స్పర్శనుగూడ గ్రహించే శక్తి) — నాడులు, ఇంద్రియాలు గ్రహించే సమాచారానికి వాహినులుగాన, తమ సూక్ష్మత, సంవేదనశీలతలయందు అవి (ఇంద్రియాలు) నాడుల అప్రతిబద్ధ క్రియాకలాపంపై ఆధారపడతాయి, అలాగే ఆ సమాచారాన్ని గ్రహించే మనస్సుయొక్క తటస్థ అంగీకారంపై కూడ ఆధారపడతాయి —

నాడీమండలము నందలి క్రియలవలన గలిగే వక్రీకరణలన్నీ తమ మూలమున నాడీవాహినులయందు పనిచేసే ఒక విధమైన భావిక (emotional) [3] సంక్షోభము నుండే జనించుతాయి. ఈ వక్రీకరణలకు ఒకే మందు నాడుల శాంతి — అభ్యాసము, తదభ్యాసప్రాప్త స్థిరత. నాడీ శుద్ధిచేత గూడ దీనిని సాధించవచ్చు. ఏలన ఈ నాడీశుద్ధి బుద్ధి పూర్వకముగా ఆంతర ప్రక్రియ లన్నింటికి నిర్మలత నిస్తుంది, నాడీమండలానికి శాంతి నిస్తుంది, మనః శుద్ధికి బాట వేస్తుంది.

*   *   — శ్రీ అరవిందుడు

---

3 కోపతాపాది సంక్షోభంచేత బి. పి పెరగటం మనకు తెలుసు. త్రాగిన వాడికి ఒకే దీపం అనేకంగా కన్పించుతుంది. ఇదే సమాచార వక్రీకరణం.

సంవేదనల వికాసం

4. చూచుట, వినుట, పరిశీలించుట, మున్నగు సంవేదనల చేతనే మనం నేర్చుకుంటాం. తరగతులందలి పాఠాలచేత, స్వయంగా చేసే అధ్యయనాలచేత ఈ సంవేదనలు వికసించుతాయి, ఈ సంవేదనల ద్వారా మనస్సు సమాచారం స్వీకరించుతుంది. ఇలా ఇంద్రియ విద్య సాధారణ విద్య పెంపుకు తోడ్పడుతుంది. బాగుగా, యథా వత్తుగా, సూక్ష్మముగా చూడ నేర్చుకుంటే; అలాగే బాగుగా విన నేర్చుకుంటే; స్పర్శద్వారా వస్తు స్వభావాన్ని గ్రహించ నేర్చుకుంటే, ముక్కుద్వారా భిన్న భిన్న వాసనలను వివేచించ నేర్చుకుంటే, ఇవి అన్నీ సమగ్ర విద్యకు శక్తిశాలి సాధనాలౌతాయి.

31-3-54 * * — శ్రీమాత

సంవేదనల సామరస్యం

5. చూడండి, పరస్పరం పొందుపడని వాసనలు గూడ ఉన్నాయి. వాటిని కలిపితే, ఆ కలయికయందు ఏకత ఉండదు, సామరస్య ముండదు, అది మనస్సును కర్కశంగా బాధించే ఒక వస్తువవుతుంది. కాని నీవు నీ ఘ్రాణేంద్రియాన్ని అభివృద్ధి పరచి ఉంచే, ఒక వాసన నీకు లభించినపుడు, దానితో ఏ విధమైన వాసనలు సరిపడతాయో, నీకు సరిగా తెలుస్తుంది. ఆ స్థితియందు నీవు వేవి స్వతః అన్యోన్యత కలిగి ఉంటాయో, వాటినే కలుపుతావు.

ఇది వర్ణాలకు గూడ వర్తించుతుంది. వర్ణ విద్య వివరమునందు, జటిలత యందు గూడ చాలా గొప్పది.

31-3-54 * * — శ్రీమాత

కంటికి చేతి సాయం

6. కన్ను తన పనియందు అసంఖ్యాక వస్తువులతో వ్యవహరించవలసి ఉంది: ఈ విషయమున చేయి దానికి సాయపడగల సామర్థ్యం గలిగి ఉండాలి ; ఇది ఎంతో వాంఛనీయం. అపుడు చేయి యథాభూత (accurate) దర్శనానికి తప్పక తోడ్పడుతుంది. చేతి యొక్క ఈ ఉపయోగం మిక్కిలి స్పష్టమూ, అత్యంత ఆవశ్యకము గాన, దాన్ని విస్తరించి చెప్పనవసరంలేదు. చేతితో వస్తువుసు గీచి, దాన్ని ఆ విధంగా అనుకరించే అభ్యాసం మనస్సు యొక్క లోపాలను, దోషాలను కనిపెట్టడంలోనే గాక, ఇంద్రియ విషయాలను గమనించి, సరిగా [4] నమోదుచేయడంలో గూడ ఉపయోగపడుతుంది. చేతి ద్వారా ఈ అనుకరణం పరిశీలన యథార్థతను నిశ్చితం గావించుతుంది. ఇది చిత్రలేఖన ప్రథమ ఉపయోగాల్లో ఒకటి, ఇంద్రియాల శిక్షణయొక్క ఒక ఆవశ్యక భాగంగా దీన్ని బోధించాలనేందుకు ఈ ఉపయోగమే స్వయముగా ఒక పర్యాప్త కారణం.

* * —శ్రీ అరవిందుడు

మానసిక సౌందర్యం

7. ఏలన, ఎలా భౌతిక ఆరోగ్యముందో, అలా మానసిక ఆరోగ్యం కూడ ఉంది, అలాగే శరీరం, వాని గతులకు ఎలా సౌందర్య సామరస్యా లున్నాయో, అలా సంవేదనల (sensations) కు గూడ స్వీయ సౌందర్య సామరస్యా లున్నాయి. శిశువునందు అవబోధన సామర్థ్యం పెరిగే కొలది, తన శక్తికీ, యథార్థతకు (precision) అభిరుచినీ, సంస్కృతిని ఎలా జోడించాలో, దాన్ని కూడ

---

4 ఒక వస్తువును బొమ్మగా గీయాలంటే, దాన్ని ముందు కంటితో నిశితంగా పరిశీలించాలి. ఇలా గీయడం, ఇంద్రియాలు తమ విషయాలను సరిగా నమోదు చేయడానికి కారణ మవుతుంది: అంతేకాదు, రాగద్వేషాలచేత మనస్సు వస్తువును తప్పుగా గ్రహించినా, చిత్రలేఖనం ఆ తప్పును కనిపెడుతుంది.

తన విద్యావిధానమునందు అతనికి నేర్పాలి. ప్రకృతియందు గాని, మానవ సృష్టి యందు గాని సుందరము, సమున్నతము, ఆరోగ్యవిలసితము, సముదాత్తము అయిన వస్తువుల విశిష్టతను గుర్తించి, వాటిని ప్రేమించే మార్గమును అతనికి చూపి, దానివెంట నడిపించాలి. ఇది ఒక యథార్థ సౌందర్య-విషయక సంస్కృతి కావాలి; అలా అయినపుడు, అది [5] పతనం గావించే ప్రభావములనుండి అతడిని రక్షించు తుంది....ఇంద్రియముల క్రమబద్ధ ప్రకాశాత్మక సంవర్ధనం, cultivation) సంపర్కదోషముచేత బాలుడియందు ఏ ప్రాకృత, సాధారణ, అసంస్కృత అవ గుణాలు ఏర్పడి ఉన్నాయో, వాటిని కొంచెం కొంచెంగా అతని నుండి దూరము చేయ గలము. ఈ సౌందర్య విద్య అతని శీలముపైన సైతం మంచి హితకర ప్రభావం బరపుతుంది.

1951 * * — శ్రీమాత

సంకల్ప సంవర్ధనం

8. పరిశీలనా సామర్థ్యంయొక్క పెంపుతోబాటు, ప్రగతి, పరిపూర్ణతలను గురించిన సంకల్పం కూడ పెరగాలి. సంకల్పం కలిగి ఉండే సామర్థ్యం పిల్లవాడికి ప్రాప్తించిన వెంటనే, అనగా మన మనుకునే దానికంటె చాలా ఎక్కువ లేత వయస్సులోనే అతనిలో నెమ్మదిగా ఈ సంకల్పగుణాన్ని ప్రవేశపెట్టాలి.

ఒకసారి ఈ సంకల్పం స్థాపించబడిన తర్వాత, ఇక నియమబద్ధంగా, పట్టు దలతో ముందుకు సాగిపోవాలి, ఎట్టి అపజయాన్ని అంతిమంగా అంగీకరించగూడదు: ఇదే చేయవలసింది· సంకల్పం బలహీనబడగూడదు, జారిపోగూడదు; దీన్ని తప్పించుకునేందుకు ఒక ఉపాయముంది, దాన్ని నీవు తెలిసికొని, సదా గుర్తుపెట్టు కోవాలి. అదేమిటంటే, క్రమబద్ధము, ప్రగతిశీలము అయిన వ్యాయామంచేత శరీర కండరాలను ఎలా పెంపొందించగలమో, అలాగే సంకల్పాన్ని గూడ పెంచిపోషించ

---

[5] ప్రాణికి సుఖం కావాలి, ఆ సుఖం ప్రేమ సౌందర్యాలలో లభించి నపుడు, వ్యసన సుఖాల వైపుకుపోడు. ఇలా సౌందర్య విద్య రక్షించుతుంది.

గలం. ఏ ప్రాముఖ్యమూ లేనిదిగా కన్పించే ఒక సామాన్య వస్తువుకోసమైనా నీ సంకల్పం యొక్క అత్యధిక ప్రయత్నాన్ని నీవు అపేక్షించాలి, అందుకు వెనుకాడగూడదు. ఏలన ప్రయత్నం ద్వారానే దాని సామర్థ్యం పెంపొందుతుంది, అలా పెరిగి, అత్యంత కష్టసాధ్యమైన పనులను సైతం చేపట్టగల శక్తిని నెమ్మదిగా సంపాదించుకుంటుంది.

1951 * * – శ్రీమాత

సంకల్పానికి వ్యాయామం

9. ప్రశ్న : అమ్మా! సంకల్పాన్ని మన మెలా బలపరచుకోగలం?

సమాధానం : ఓ అదా, క్రమానుగత వ్యాయామంచేత మన కండరాలను బలపరచుకొనే విధంగానే: చూడు, నాయనా! నీవు చేయదలచిన, లేక చేయదలంచని ఒక పనిని తీసికో. ఒక చిన్న విషయంతో ఆరంభించు, నీ జీవితానికి అంత ముఖ్యం కాని ఒక చిన్న వివరాన్ని తీసికో ఉదాహరణకు, అది నీవు అలవాటు చొప్పున చేస్తూ ఉన్న ఒక పనే అయితే, అపు డిక 6 అదే నియమనిష్ఠతో దాన్ని చేయడానికి గాని, చేయ నిరాకరించడానికి పట్టుబట్టు - ఆ పట్టు దాన్ని చేయకపోవడానికి గూడ కావచ్చు, అర్థమయిందా? ఒక బరువును ఎత్తవలసి వచ్చినపుడు, నిన్ను నీ వెలా నిర్బంధించుకుంటావో, అలా నిర్బంధించుకో, పట్టువిడువకు-రెండూ ఒక మాదిరివే. ఇక్కడ కూడ నీవు అదేవిధమగు ప్రయత్నం చేస్తావు, అయితే ఇది ఎక్కువగా ఒక ఆంతర ప్రయత్నం. ఇలా చిన్న విషయాలను సాధించిన తర్వాత-అంటే తులనాత్మకంగా సులభవిషయాలని అర్థం-నీ వొక పెద్ద శక్తితో సంయోగం చెంది, ఒక పెద్ద జటిల ప్రయోగానికి పూనుకోవచ్చు. చిన్నది, తర్వాత పెద్దది-అనే ఈ క్రమాన్ని నీవు పాటించితే, నీవు చివరకు ఒక స్వతంత్ర, బలిష్ఠ సంకల్పాన్ని సంపాదించి రాజిల్లుతావు.

3-11-54 * * – శ్రీమాత

స్వభావ పరివర్తనానికి

10. స్వభావం-సమూల పరివర్తనానికి అవచేతనంపై ప్రాయః ఒక సంపూర్ణ ఆధిపత్యం ఆవశ్యకం, అలాగే నిశ్చేతనము నుండి ఏదేది పైకి ఉబుకుతుందో, దాని అతికఠోర అనుశాసనం కూడ ఆవశ్యకమే-జీవులు తమ పూర్వస్థితికి పరావర్తనం చెందినపుడు కలిగే ఫలితాల రూపంలోను, జీవులు పుట్టిన పరిసరాలవల్ల కలిగే ఫలితాల రూపంలోను సామాన్య స్వభావములందు ఈ నిశ్చేతనం తనను ప్రకటించు కుంటుంది. చేతన యొక్క ఒక అసాధారణ అభివృద్ధీ, అనుగ్రహం యొక్క సంతత సాహాయ్యం మాత్రమే ఈ అతి దుష్కరకార్యాన్ని (స్వభావపరివర్తనాన్ని) సాధించగలవు.

కావుననే ఈ కార్యానికి అరుదుగా మాత్రమే పూనుకుంటున్నారు. అంతేకాదు, అనేకమంది ప్రసిద్ధ గురుపర్యులు ఇది అప్రాప్యమని, మానోరథం మాత్రమే నని ప్రకటించివేశారు గూడ, అయినా అది అప్రాప్యం మాత్రం కాదు. నిజానికి స్వభావపరివర్తనం స్పష్టంగా దర్శించిన క్రమశిక్షణచేతా, సుదీర్ఘ ప్రయత్నం చేతా సాధించబడగలదు - ఏది సంభవించినా, పట్టువీడని, అపజయపరంపర ఎదురైనా నిరుత్సాహపడనంతటి దృఢంగా ఉండాలి మన ప్రయత్నం.

1951 * * — శ్రీమాత

తెలిసి చేయాలి

11. తన లోపలి వివిధ క్రియల పట్ల ఒకడు సచేతనం కావాలి; తాను ఏమి చేస్తున్నాడో, ఎందుకు చేస్తున్నాడో తెలిసి ఉండాలి : ఇది తప్పనిసరి ప్రస్థాన - బిందువు, దీనితోనే ఒకడు తన ప్రయాణ మారంభించాలి. బాలుడికి ఎలా పరిశీలించాలో నేర్పాలి : అతడు తన ప్రతిక్రియలను, ఆవేగాలను (impulses), వాటి కారణాలను గమనించాలి.

---

[6] అదే నియమనిష్ఠతో=ఒక మహాలక్ష్యాన్ని సాధించడానికి ఏ నిష్ఠతో పని చేస్తామో ఆ నిష్ఠతో.

తన కామాలకు, తన కోపతాపాల గతులకు వివేచనశీల సాక్షి కావాలి: సంపాదన, వినియోగము, ఆధిపత్యాలను గోరే తన సహజగుణాలకు, వాటికి ఆధారంగా ఉండే వృథాభిమాన నేపథ్యానికి (background) గూడా అలాగే సాక్షి కావాలి: చివరకు, వాటి ప్రతిరూపాలైన దుర్బలత, నిరుత్సాహము, విషాదము, నిరాశలను సైతం అతడు సాక్షిగా గమనించాలి.

1951 * * — శ్రీమాత

చెడుతో యుద్ధం చేయాలి

12. ఆవశ్యకమైన ప్రస్థాన-బిందువు (starting-point) ఇదే: పరివర్తన చెందవలసిన స్వభావముయొక్క ఒక సవివర, సవివేక పరిశీలనం(observation). అనేకానేక సందర్భాలలో ఈ పరిశీలనమే ఒక కఠిన కార్యం, తరచుగా [7] కలవర పెట్టే ఒక దుష్కర కృత్యం. కాని ఏది ప్రాచీన సంప్రదాయాలకు తెలుసో, ఏది ఆంతర దర్శనానికి సంబంధించిన గహనారణ్యమునందు దారితెలిపే ఒక సూచనగా పనికివస్తుందో, అట్టి ఒక వాస్తవం ఉంది. అదేమిటంటే, ప్రతివానియందు స్వభావానికి సంబంధించిన రెండు విరుద్ధ ప్రవృత్తు లుంటాయి, అవి దాదాపు సమ బలంతో ఉంటాయి, అవి ఒకే వస్తువుయొక్క వెలుగు నీడల వలె ఉంటాయి. ఈ విరోధం సామాన్య వ్యక్తిలో సైతం ఎక్కువగానే ఉన్నా, అసాధారణ వ్యక్తి యందు ఎంతో ఎక్కువ నిశితంగా ఉంటుంది........ఈవిధంగా జీవితం ప్రతివానికి ఒక ఆదర్శాన్ని ప్రకటించే సంభవతను ప్రసాదించడం మాత్రమే కాక, ఆ సంభవతకు విరుద్ధతత్త్వాలను అతనిలో కల్పించింది. కాగా అతడు చేయవలసిన యుద్ధాన్ని, ఆ సంభవత రూపం ధరించేందుకు అతడు సాధించవలసిన విజయాన్ని ఒక స్పష్టమైన ప్రకారంలో ఈ విరుద్ధతత్త్వాలు మనకు తెలుపుతాయి.

1951 * * — శ్రీమాత

---

[7] 'కలవరపెట్టే' : లోనికి చూచినపుడు, ద్వంద్వాలు కన్పించుతాయి. మంచికి ఉన్న బలం, దాదాపు అంత బలం, చెడుకు కూడ ఉన్నది. అది మన ప్రయాణాన్ని ప్రతిఘటించుతుంది-అని తెలిసినపుడు కలిగే కలవరమిది. [చూ 20]

ఆత్మస్వామ్యం అమూల్యసంపత్తి

13. తననుదాను[8] తెలిసికోవడం, వశం చేసికోవడ మనేవి ప్రతిజీవికి ఒక అమూల్య సంపత్తి. పోతే తననుదాను తెలిసికోవడ మంటే, తనక్రియలు ప్రతిక్రియల ప్రేరకాలను (motives) తెలిసికోవడం, తనలోపల జరిగే సమస్తం యొక్క 'ఎందుకు, ఎలాగు' - లను తెలిసికోవడం. ఇక తనను వశం చేసికోవడ మంటే, తాను నిర్ణయించుకొన్న దానిని చేయడం, దానినే తప్ప, దేనినీ చేయక పోవడం, అలాగే తనప్రేరణలను, కామనలను, లేక కల్పనలను పాటించకపోవడం లేక అనుసరించక పోవడం,

శిశువునకు నైతిక నియమాన్ని విధించడం: ఇది స్పష్టంగానే ఒక ఆదర్శ ప్రాయమైన విషయం కాదు. కాని అలా విధించకుండా ఉండడం చాలా కష్టం. (తాత్కాలికంగా విధించి) అతడు పెరిగేకొలది, అతనికి సమస్త నైతిక, సామాజిక విధుల సాపేక్షతను నేర్పవచ్చు: అపు డతడు తనలోపలనే ఒక ఉచ్చతర, సత్యతర నియమాన్ని కనుగొనగలుగుతాడు. కాని ఈ విషయమున గురువు చాలా సావధానంగా ప్రవర్తించాలి. అట్టి సత్య నియమాన్ని కనుగొనడం ఎంతో కష్టమని పిల్లవాడి మనస్సు కెక్కించాలి. ఎవరు మానవ నియమాలను నిరాకరించుతారో, తమ స్వేచ్ఛను, 'తమ స్వీయజీవితం జీవించడానికి' తాము తీసుకొన్న నిర్ణయాన్ని చాటుకుంటారో, వారిలో అధికాంశం తమ అతిసామాన్యప్రాణిక ప్రేరణలకు లోబడి మాత్రమే అలా చేస్తారు. అయితే అవి ప్రాణిక ప్రేరణలు మాత్రమే కావడాన్ని కప్పిపుచ్చి, తమ కంటికి కాకపోతే, ఇతరుల కంటికి వాటిని సమర్థించడానికి ప్రయత్నించుతారు. తమ సహజ కామనల సంతృప్తికి నైతికత ఒక ప్రతిబంధం కావడంచేత మాత్రమే, వారు దాన్ని తన్ని వేస్తారు.

---

8 తననుదాను తెలిసికోవడ మంటే, ఆత్మను తెలిసికోవడం అని - సామాన్యంగా అర్థం చెపుతారు. కాని కేవలం దీనిచేత ఒకడికి తన ప్రకృతివశిత్వం సిద్ధించదు. తన ప్రకృతి క్రియలను తెలిసికొన్నప్పుడే, ఆ ప్రకృతి వశిత్వం. కావున తాను=ప్రకృతి సహిత ఆత్మ.

నైతిక, సామాజిక నియమాలను అతిక్రమించి, వాటికి పై భూమికలో ఒకడు ప్రతిష్ఠితుడైతేనే తప్ప, అతనికి ఆ నియమాలపై తీర్పుచెప్పే అధికారం ఏమాత్రం ఉండదు. ఆ నియమాల స్థానమున ఒక ఉచ్చతర నియమాన్ని స్థాపించి తేనే తప్ప-అలా స్థాపించడం సులభం కాదు - ఎవడూ వాటిని పరిత్యజించజాలడు (పరిత్యజించరాదు).

ఆ విషయ మెలా ఉన్నా, తననుదాను ఎలా తెలిసికోవాలో, ఎలా వశపరచుకోవాలో శిష్యుడికి నేర్పడమే గురువు అతని కీయగల ఉత్తమ బహుమతి అవుతుంది

జూలై, 1930 * * -శ్రీమాత

ఆత్మజ్ఞానమే ముఖ్యం

14. పిల్లలు తమనుదాము ఎలా తెలిసికోవాలో, తమ భవితవ్యాన్ని (destiny) ఎలా ఎన్నుకోవాలో, అనగా తమ స్వీయ మార్గాన్ని ఎలా కను గొనాలో గురువు తదేకదీక్షతో వాళ్లకు నేర్పడ మొక్కటే సారభూత విషయం; ఇలా పిల్లలు తమనుదాము నిరీక్షించుకోవాలి, అర్థం చేసికోవాలి, తమ భవిష్యత్తును సంకల్పించుకోవాలి - అనేదాన్నే వాళ్లకు నేర్పాలి. పూర్వకాలంలో భువిపై ఏమి జరిగిందో, లేక అసలు భూమి ఎలా నిర్మించబడిందో సైతం నేర్పడం కంటె ఇది అనంతంగా ఎక్కువ ముఖ్యం; ప్రపంచమున నీవు సామాన్య జీవితం జీవించగోరి నపుడు మాత్రమే ఈ నానావిధ బాహ్య విషయాలు మిక్కిలి ఆవశ్యకమైన ఆధార మవుతాయి, సందేహం లేదు.

13-6-56 * * - శ్రీమాత

జ్ఞానంచేత సంయమం

15. ప్రశ్న: అమ్మా! "తనను తెలిసికోవడం, తనను నియమించుకోవడం" అంటే ఏమిటి ?

సమాధానం ; దీని అర్థమేమి టంటే, ఒకడు తన అంతర సత్యాన్ని తెలిసి ఉండాలి, తన సత్తుయొక్క భిన్నభాగాలను, వాటి ప్రత్యేక క్రియలను తెలిసి ఉండాలి. దీనినెందుకు చేస్తున్నావో, దాని నెందుకు చేస్తున్నావో నీకు తెలియాలి; నీ ఆలోచనలు నీకు తెలియాలి, నీ భావనలు నీకు తెలియాలి, నీ సమస్త క్రియాకలాపాలు, నీ సమస్త గతులు నీకు తెలియాలి. అలాగే నీ సామర్థ్యం, మున్నగునవి కూడ నీకు తెలియాలి. ఇక నిన్ను నీవు తెలిసికుంటే సరిపోదు: ఈ జ్ఞానం నీకు సచేతన సంయమాన్ని గొనిరావాలి. పరిపూర్ణంగా నిన్ను నీవు తెలిసికోవడ మంటే, పరిపూర్ణంగా నిన్ను నీవు నియంత్రించుకోవడమే.

కాని (ఈ మార్గంలో నీకు) ప్రతిక్షణం ఒక ప్రబల ఆకాంక్ష ఉండాలి.

ఆరంభించడానికి అదెన్నడూ అతిపూర్వం కాదు, కొనసాగించడానికి అదెన్నడూ అత్యాలస్యం కాదు. అనగా, నీవు మిక్కిలి చిన్న వయస్సులో నున్నపుడు సైతం, నిన్ను నీవు అధ్యయనం చేసికోడానికి, నిన్ను నీవు తెలిసికోడానికి, క్రమంగా నిన్ను నీవు నియంత్రించుకోడానికి శుభారంభం చేయవచ్చు. పోతే ముసలి అనబడే ముసలి వయస్సునందు సైతము, ప్రయత్నించడానికి సమయ మెప్పుడూ మించిపోయి ఉండదు. అపుడు సైతం నిన్ను నీవు అధికాధిక ప్రశస్తంగా తెలిసికోడానికి, నియంత్రించుకోడానికి యత్నించవచ్చు. అదే జీవనవిజ్ఞానం(science)

ఒకడు తనను పరిపూర్ణం గావించుకోడానికి, ముందు తనపట్ల సచేతనుడు గావాలి.

13-1-51 * * —శ్రీమాత

అవచేతనం తెలియని మూలం

16. —నీవు ఒక సమాజం లేక మతంలో, ఒక ప్రత్యేక దేశంలో పుట్టావు. పోతే ఈ సమాజానికి తన స్వీయ సామూహిక భావన ఉంది, ఈ జాతికి తన స్వీయ సామూహిక భావన ఉంది, ఈ మతానికి తన స్వీయ సామూహిక "రచన" ఉంది ;

ఈ రచన సామాన్యంగా చాలా గట్టిపడి ఉంటుంది. కాగా నీవు దానిలోనికి జన్మించావు. సహజంగానే, నీవు దానిలోనికి జన్మించినా, నీ పసితనంలో దాన్ని గురించి నీకేమీ తెలియదు, అయినా నీ నిర్మాణ ప్రక్రియ మీద అది పనిచేస్తుంది — ఈ నిర్మాణం, నెమ్మది నెమ్మదిగా జరిగే ఈ నిర్మాణం, ప్రతి గంటా, ప్రతిరోజూ సాగుతూనే ఉంటుంది. అనుభవాలకు అనుభవాలు జోడించబడతాయి. ఈ అనుభవ పరంపరే క్రమంగా ఒక చేతనను నిర్మించివేస్తుంది. గంట రూపంగా ఉన్న పాత్రక్రింద ఉన్నట్లు, నీవు దానిక్రింద ఉన్నావు, ఇది ఒక విధమగు సంరచన (కూడ్పు); అది నిన్ను కప్పివేసి, ఒక ప్రకారంగా రక్షించుతుంది, కాని ఇతర ప్రకారాల్లో అది ఎంతగానో నిన్ను పరిమితం చేసివేస్తుంది. ఏమీ తెలియకుండా సైతం దీనినంతా నీవు లోనికి పీల్చుకుంటావు; ఇలా పీల్చుకొన్నదే నీ స్వీయ సంరచన యొక్క అవచేతన ప్రాతిపదికను ఏర్పరుస్తుంది. దీనినుండి విముక్తిపొందడానికి నీవు జాగ్రత్త పడకపోతే, ఈ అవచేతన ప్రాతిపదిక (basis) ఆమరణాంతం నీపై పని చేస్తూనే ఉంటుంది. ఇక దీనినుంచి విముక్తం గావడానికి నీవు మున్ముందు దాన్ని తెలిసి ఉండాలి. అయితే ఈ మొదటి అడుగు అతికష్టమైనది ఏలన ఈ అవచేతన నిర్మాణం అతి సూక్ష్మం; పైగా నీవు సచేతన ప్రాణివి కాకపూర్వమే, మరొక లోకంనుంచి ఈ లోకంలోనికి పడిపోయి (నవ్వు), నీకు పూర్తిగా దిమ్మెక్కినపుడే అది నిర్మితమైంది, దాని నిర్మాణంలో నీవేమాత్రం పాల్గొనకుండానే, ఇదంతా జరిగింది. కావున అక్కడ (అవచేతనంలో) తెలిసికొనవలసింది కొంత ఉందని నీకు అనిపించనుగూడ అనిపించదు, అందుచేత దాన్ని తొలగించుకోవాలనే ఆలోచన నీకసలే స్ఫురించదు.

12-12-56 * * -శ్రీమాతా

అంతర్వీక్షణ ఆరంభం

17. ఇచ్చట (ఈ విషయంలో) నేను మిమ్ము [9] నిద్రపోనివ్వను. అపుడపుడు యథార్థ వస్తువును జ్ఞాపకంచేస్తూ ఉంటాను. కాని చూడండి, మీరింకా చాలా అల్పవయస్కులు, కొన్ని సంవత్సరాలు, ఏకాగ్రభావంతో అంతర నిర్మాణాన్ని సాధించడానికి కొన్ని సంవత్సరాలు, ఇంకా గడపాలి. అపుడుగాని, ఎవడు స్వయంగా ఆలోచించుకుంటాడో, జనతా బాహుళ్యంనుండి విడివడి, స్వతంత్రంగా ఆలోచించుకుంటాడో, తన స్వీయ సంకల్పాన్ని, తన స్వీయ ప్రకృతిని, తన జీవన ప్రయోజనాన్ని తెలిసి ఉంటాడో మీరు అట్టి మానవుడు గారు కొంతకాలం ఆవశ్యకం. కొంతమంది పిల్లలు చిన్నతనంలోనే సొంత ఆలోచన ఆరంభిస్తారు. లేతవయస్సులోనే ఆరంభించితే, ఇరవై సంవత్సరాలు వచ్చేసరికి బాలుడి నిర్మాణం చాలావరకు జరిగిపోతుంది. కావున, పిల్లలూ ! చిన్న వయస్సులోనే మీరు స్వనిర్మాణాన్ని ప్రారంభించాలి, సచేతనంగా, చాలా సచేతనంగా ప్రారంభించాలి. మీ లోపలి సమస్త క్రియల, ఇతరులతో వాటి సంబంధముల పరిశీలనా జ్ఞానముతో మీరు ఆరంభించాలి. ఎవడు ఒకించుక సచేతనుడో, ఒకించుక మాత్రమైనా సచేతనుడో, అట్టి ఒక జీవుని కేవలం రూపొందించడంలో విజయం సాధించేందుకు ఒకడికి తనలోని సమస్త గతుల అతి గంభీర అధ్యయనం ఆవశ్యకమవుతుంది.

22-9-54   *   *   -శ్రీమాత

---

[9] 'నిద్రపోనివ్వను' : శ్రీమాత వచ్చింది నూతన జీవుని సృజించడానికి. అందుచేత అంతర్వీక్షణానికి బాహ్యంగాను, అంతకంటె ఎక్కువ అంతరంగాను పురికొల్పుతూ ఉంటుంది, అవసరమైతే అశాంతిని, కల్లోలాన్ని కూడ కల్పించుతుంది. [చూ. 3-19]

ఆంతర అనుశాసనం

18. కాని ఒకడు తన స్వాతంత్ర్యాన్ని తానే ఎలా సంఘటిత పరచుకోవాలో తెలిసికోవడం చాలా కష్టం. అయినా ఆ పని నీవు చేయగలిగితే, అనగా నిన్ను నీవే లోనుంచి శాసించుకోగల్గితే, ఓహో ! అపుడు నీవు సామాన్య మైన పాఠశాల-అనుశాసనాలను అనుసరించే పిల్లలకంటె ఎంతో ఎక్కువ ఆధిక్యం కలిగి ఉంటావు— ఉచ్ఛతర కారణాలచేతనే నీవీ ఆంతర అనుశాసనం పాలించు తావు: అది పరీక్షల్లో నెగ్గడానికి కాదు, పెద్ద ఉద్యోగం సంపాదించేందుకు కాదు, ఉపాధ్యాయులను సంతోష పెట్టేందుకు కాదు, బహుమతులు పొందేందుకు కాదు, లేక సామాన్యంగా పిల్లలను ప్రేరేపించే ఏ ఇతర కారణాలచేత కాదు; అలాగే అది పెద్దల తిట్లకు శిక్షలకు భయబడి కాదు, అట్టి ఏ కారణంచేత కాదు. ఈ కారణాలను మనం వదలివేస్తాం - నీవే నీపై ఒక అనుశాసనాన్ని ఎలా విధించు కోవాలో నేర్చుకున్నపుడు, ప్రతి బాలుడు అలా చేసినపుడు, ఇతరుల అనుశాస నాన్ని అనుసరించవలసిన అవసరమే రాదు. నీవు కేవలం పురోగమించగోరి, నీలోని ఉత్తమాంశాన్ని వెలికి లాగగోరి మాత్రమే, ఆంతర అనుశాసనాన్ని అనుసరించుతున్నావు గాన, నీవు ఇతరులను మరింత మించినవాడవు. మీతో నేను చేయదలంచిన ప్రయోగమిదే, ఈ ఆంతర అనుశాసనమే.

13-6-56 — శ్రీమాత

* *

స్వ-జ్ఞానమే లక్ష్యం

19. వైయక్తిక జీవుడంటే ఒకానొక స్పందనల రాశి; ఈ రాశిపట్ల సంపూర్ణంగా సచేతనం గావడానికి తగిన సామర్థ్యం సంపాదించాలి, అపుడు ఆ రాశిలోనికి క్రమాన్ని ప్రవేశపెట్టి, ఈ క్రమంద్వారా తెలియవచ్చే తన పథమును కనుగొని, వ్యక్తి ఆ పథము ననుసరించాలి : ఇది ఒక్కటే మన జీవనహేతువు. ఈ పని చేయడానికే సమస్త వైయక్తిక జీవులు సృజించబడ్డారు, చేతనను ఇంచించుక ఏకాగ్రం చేయడంకూడ ఇందు నిమిత్తమే.

పోతే మానవులు దీనిని తెలిసికోరు, చేయరుగాన, తమ జీవనమే ఎదురుతిరిగి, [10] దెబ్బ తర్వాత దెబ్బ కొడుతోంది. కాగా వారు బాధపడతారు, ఏడుస్తారు, మూలుగుతారు. ఆ చిన్నపని వారు చేయలేరు, కేవలం అదే వారి దుఃఖానికి హేతువు. వారు పిల్లలుగా ఉన్నపుడే, ఆ పని ఎలా చేయాలో వారికి నేర్పినవారు ఒకరు ఉండి ఉంటే, అలాగే ఆలసించక, ఆ పనివారు చేసి ఉంటే, జీవితంలో వారు దివ్యంగా ముందుకు సాగేవారు, దుఃఖానికి గురికావడానికి బదులు తమ భవితవ్యానికి (destiny) ఎదురులేని ప్రభువులయ్యేవారు.

29-7-53 * * - శ్రీమాత

ఒకనిలోనే అనేకులు

20. బుద్ధి, సంకల్పం, ఇంద్రియ-మనస్సు, నాడికీయ, లేక కామ మయ ఆత్మ, హృదయం, శరీరం : మనలోనున్న వీటియందలి ప్రతి విభాగం ఒక విధముగా తదితరంనుండి స్వతంత్రమైన తన స్వీయ జటిల వ్యక్తిత్వాన్ని, ప్రాకృతిక నిర్మాణాన్ని కలిగి ఉందని చెప్పవచ్చు; దీన్ని కనుగొన్నపుడు మనం కలవరపడిపోతాం. అత్యంతం కలత జెందుతాం. మనం ఒక వ్యక్తిత్వం (personality) చేతగాక, అనేక వ్యక్తిత్వాలచేత కూర్చబడ్డామనీ, ప్రతిది తన స్వీయ అభ్యర్థనలను (demands), విభిన్న ప్రకృతిని కలిగి ఉన్నదనీ మనం కనుగొంటాం .... దీని నంతటిని మనం గణనలోకి తీసికోవాలి. దానితో వ్యవహరించాలి, మన ప్రకృతియొక్క రహస్య సారపదార్థ మేమిటో, దాని ఘటక (Constituent) మరియు ఫలిత (resultant) క్రియలేమిటో తెలిసికోవాలి. చివరకు దాని అంతటియందు ఒక దివ్య కేంద్రాన్ని, ఒక యథార్థ సామరస్యాన్ని ప్రకాశాత్మక వ్యవస్థను సృజించాలి,

* * — శ్రీ అరవిందుడు

---

[10] దుఃఖాలు ఎందుకు వస్తాయి, దెబ్బలు ఎందుకు తగులుతాయి ? స్వభావమార్గాన్ని అనుసరించకపోవడంచేత "పరధర్మో భయావహః" (గీత : 3-35)

ఆంతర సత్యస్ఫూర్తి

21. చిన్నతనమునుండే శిశువులో పెంపొందించవలసిన మరొక గుణముంది : అది ఒక చింతాకులతయొక్క అనుభవం, ఒక నైతిక విషమతయొక్క వేదన. తాను కొన్ని పనులు చేసినపుడు, బాలుడు ఈ వేదనను (feeling) అనుభవిస్తాడు; చేయవద్దు - అని చెప్పినా, ఆ పని చేయడంచేత గాని, దండన భయంచేత గాని అతడీ వేదన ననుభవించడు, కింతు సహజంగా లోనుంచే అనుభవిస్తాడు. ఉదాహరణకు, ఒక బాలుడు కొంటెతనానికి తన సహచరుని గాయపరచినపుడు, అతడు సామాన్య సహజస్థితిలో ఉంటే, అతడీ అస్వస్థతను, తన సత్తుయొక్క లోతులో ఈ దుఃఖాన్ని అనుభవిస్తాడు; ఏలన తన స్వరూప సత్యానికి వ్యతిరేకంగా తానీ పని చేశాడు.

కారణం, సామాన్య బోధన లన్నింటికి విరుద్ధంగా, మనశ్చింతన కంతటికి విరుద్ధంగా మన లోతుల్లో వాటి కందని ఒకానొక వస్తువుంది, దానికి ఒకానొక పరిపూర్ణత, మహత్తర సత్యంయొక్క అనుభవ ముంది. ఈ సత్యానికి విరుద్ధమైన సర్వ క్రియలు దానికి బాధను కల్గించుతాయి. ఒక బాలుడు తన పరిసరాలచేత, తన చుట్టూవుండే శోచనీయ దృష్టాంతాలచేత దూషితుడు కాకపోతే, అనగా అతడు తన సామాన్య స్థితిలో ఉంటే, తన స్వరూప సత్యానికి విరుద్ధంగా తా నేదైనా చేసినపుడు, ఇతరు లేమీ అనకపోయినా, సహజంగానే అతనికి చింత కలుగుతుంది ఇదిగో, సరిగా ఈ స్వరూప సత్యం పైనే ప్రగతి నిమిత్తం అతడు చేసే తర్వాతి ప్రయత్నం ప్రతిష్ఠితం కావాలి. [చూ. 3-23]

8-1-51 * * — శ్రీమాత

నైతిక శిక్షణ పద్ధతి

22. నైతిక శిక్షణయందు మొదటి నియమం మనం సూచించాలి, ఆహ్వానించాలి గాని శాసించగూడదు, లేక విధించగూడదు. పోతే సూచించ

దానికి ఉత్తమ పద్ధతి స్వీయ దృష్టాంతము, దైనందిన సంసర్గ సల్లాపాలు, ప్రతి దినం చదివే పుస్తకాలమీద ఆధారపడి వుంటుంది. ---

--- ఇంకా రూపం ధరించని గుణాలను దోషాలుగా కొట్టివేయగూడదు : ఈ విషయంలో పెద్ద శ్రద్ధ వహించాలి. అనేక యువ ప్రకృతుల [11] అల్లరి పనులు, సాహసకృత్యాలు - అమితబలము, మహత్త, ఉదాత్తల యొక్క పొంగి పొరలడం మాత్రమే. అట్టి ప్రకృతులను శోధించాలే గాని, నిరుత్సాహపరచ గూడదు. — శ్రీ అరవిందుడు

* * *

ఊహలకు ఊతం

23. బాల్యంనుంచే సాహాయ్యమూ, మార్గదర్శనం స్వీకరించగల పరిస్థితుల్లో నివసించే అదృష్టం నీకు కలిగితే, పసితనంనుండే ఈ వివేచనకు పూనుకో : ఒక వైపున జీవితం నీకీయగల నశ్వర హర్షాలను, ఉత్తలీయ సుఖాలను చూడు; ఎచ్చట సకల సామాన్య పరిమితత్వాలు, సమస్త సామాన్య అశక్తతలు నాశనం చేయబడతాయో, అట్టి పరిపూర్ణతా, సత్యాలతో గూడిన ప్రపంచమునందు జీవనము, క్రియ, అభివృద్ధి ధరించే అద్భుత రూపాన్ని రెండవ వైపున చూడు. (చూచి, ఏది కావాలో నిర్ణయించుకో.)

ఒకడు మిక్కిలి చిన్నవాడుగా ఉన్నపుడు మరియు నేను చెప్పే విధంగా "[12] బాగుగా పుట్టినపుడు", అనగా లోపల ఒక సచేతన చైత్య పురుష

---

11 ఈ సత్యానికి బాలకృష్ణుడు నిదర్శనం.

12 "బాగుగా పుట్టినపుడు" : లౌకిక దృష్టిలో, బాగుగా పుట్టడమంటే, ధనం, అధికారం గల కుటుంబంలో జన్మించడం; గీత దృష్టిలో, శుచిమంతులైన శ్రీమంతుల, యోగుల కులంలో జన్మించడం; కాని అమ్మ దృష్టిలో, ఇది బాహ్య కుటుంబానికి కాక, ఆంతర చైత్య పురుషునికి వర్తించుతుంది.

నితో గూడి పుట్టినపుడు, అట్టి బాలుని కలల్లో (ఊహలలో) సదా ఒక విధమగు ఆకాంక్ష ఉంటుంది. ఈ ఆకాంక్ష ఆ పసి చేతనయందు మహత్తను కోరుకునే పెద్ద ఆశగా ఉంటుంది; పోతే ఈ ఆశ వికృతిలేని సౌందర్యాన్ని కోరుతుంది. అన్యాయం లేని న్యాయాన్ని కోరుతుంది, అవధులులేని మంచితనాన్ని కోరుతుంది, ఒక సచేతన సంతత సాఫల్యాన్ని, శాశ్వత మహిమను కోరుతుంది. పసితనంలో బాలుడు మహిమలను గూర్చి కలలు గంటాడు. సమస్త దుష్టత అంతరించాలని కోరతాడు, ప్రతి వస్తువు ప్రశాసాత్మము, సుందరము, సుఖప్రదముగా, ఉండాలని చూస్తాడు, సుఖాంతమైన కథలంటే ఇష్టపడతాడు. (పెరిగిన తర్వాతగూడ) ఒకడు ఈ స్వభావంపైనే ఆధారపడాలి. శరీరం తన కష్టాలను, అశక్తతలను అనుభవిస్తూ ఉన్నపుడు, ఒకడు దానిలో ఈ ఆశాస్వప్నాన్ని స్థాపించాలి — అవధులు లేని బలాన్ని గురించి, వికారం స్పృశించని సౌందర్యాన్ని గురించి, అద్భుత సామర్థ్యాలను గురించి అతడు కలలు గనాలి. నేను గాలిలో ఎగరగలను, ఎక్కడ అవసరమైతే అక్కడ ఉండగలను. ఏదైనా దారితప్పితే, దాన్ని సరి చేయగలను, రోగుల రోగాలను మాన్పగలను — అని ఒకడు కలలు కంటాడు; నిజానికి పసితనంలో బాలుడు సర్వవిధ స్వప్నాలు కలిగి ఉంటాడు .... సాధారణంగా తల్లిదండ్రులు లేక ఉపాధ్యాయులు ఈ స్వప్నాల పొంగుమీద చన్నీళ్ళు పోస్తారు : అదే వాళ్ళు చేసేపని. "ఓ ! అది ఒక కలేగాని నిజంకాదు" అనిమీకు చెప్పుతారు. కాని వారు చేయవలసింది దానికి శుద్ధ వ్యతిరేకం. వారికి ఏమి నేర్పాలంటే, "అవును, దీనినే నీవు సాధించడానికి ప్రయత్నించాలి. ఇది సంభవం మాత్రమే కాదు; ఈ విధంగా ఆశించగల నీలోని భాగముతో నీవు సంయోగంలోనికి వస్తే, అప్పుడు అది తథ్యం (Certain) కూడ.

నీలోని ఈ భాగమే నిన్ను నడిపించాలి, నీ జీవితానికి దారిచూపాలి, దాన్ని సంఘటిత పరచాలి; దేన్ని సామాన్య ప్రపంచం భ్రాంతి అని పిలుస్తోందో, ఆ యథార్థ సత్యత దిశగా నిన్ను వికసింప "జేసికోవాలి" - అని నేర్పాలి.

31-7-57 * * — శ్రీమాత

సహేతుక విద్యా విధానం

24. — జీవన మంతా ఒక విద్యాభ్యాసమే; అయితే వ్యక్తులనుబట్టి అది ఎక్కువ తక్కువ సచేతనంగా సాగుతుంది, ఎక్కువ తక్కువ ఇచ్ఛాపూర్వకంగా సాగుతుంది. కొన్ని సందర్భాల్లో ఈ విద్యానుసంధానం ప్రకాశాన్ని ప్రకటించే గతులను ప్రోత్సాహపరచగా, కొన్ని సందర్భాల్లో దానికి విపరీతంగా [13] అంధకారాన్ని ప్రకటించే గతులనే ప్రోత్సాహపరుస్తుంది. పరిస్థితులూ, పరిసరాలు అనుకూలించితే, అంధకారాన్ని హరించి ప్రకాశం పెరుగుతుంది; అనుకూలించకపోతే దీనికి వ్యతిరేకంగా జరుగుతుంది. ఈ ప్రకారముగా పరిస్థితులు, పరిసరాల రూపంలోనుండు ప్రకృతి దయాదాక్షిణ్యాల ననుసరించీ, భౌతిక, ప్రాణిక పూర్వ నియత విధానాల ననుసరించీ వ్యక్తియొక్క స్వభావం ఘనీభవించుతుంది. ఇలా కాక, ఒక ఉచ్చతర తత్త్వం తగు సమయంలో ప్రకృతి వ్యాపారంలోనికి ప్రవేశించితే, అలాగే తన చపల (Whimsical) ప్రకారాల ననుసరించడానికి ప్రకృతి ననుమతించని ఒక సచేతన సంకల్పం ఆ ప్రకారాల స్థానంలో, స్పష్టంగా దర్శించిన ఒక హేతుయుక్త క్రమశిక్షణను స్థాపించితే, అపుడు వ్యక్తి స్వభావం మరొక విధంగా ఏర్పడుతుంది.

అందుచేత శిశువుయొక్క ప్రాణిక విద్య ఎంత ముందుగా వీలైతే, అంత ముందుగా ఆరంభించాలి, నిజానికి ఆ శిశువు తన ఇంద్రియాలను ఉపయోగించగలిగినప్పటినుంచి ఆరంభించాలి: ఇట్టి ఆరంభానికి అగ్రప్రాధాన్యముంది. ఈ విధంగా ఎన్నో చెడ్డ అలవాట్లు తప్పిపోతాయి, ఎన్నో అపకారి ప్రభావాలు అంతరించుతాయి.

1951 * * — శ్రీమాత

---

[3] "చాలా తేలిక; నమ్ము, సరాసరి స్వర్గానికి పోతావు". అని బోధించే ఒక ప్రచారకుని నిలదీసి, అమ్మ ప్రశ్నించారు: "ఇది అంధకారాన్ని బోధించడమా, ప్రకాశాన్నా ?" "అంధకారాన్నే !" అని ఆ బోధకుడు నిజం ఒప్పుకున్నాడు; మరొక విధంగా బోధించే అధికారం మాకు లేదని పాపం ! ఆయన ఒప్పుకున్నాడు కూడ.

అధ్యాయం 4

మానసిక విద్య

విద్యవల్ల విశాలత

1. సహజజ్ఞానాలు (instincts), కామనలు, ఆవేశాలకు చికిత్సచేయాలంటే సాధారణముగా వానికి ఉత్తమ మార్గం జీవుని ఇంద్రియాలకు, సత్తకు ప్రాప్తించే సర్వవిధ విద్య, సర్వవిధ సంస్కృతి, సర్వవిధ విశుద్ధి-అనునవే. ఈ సహజజ్ఞానాదులను నిరాకరించడం వాటికి చికిత్స చేయడం కానేకాదు. వాటిని [1]పెంచాలి, మనసునకు అధీనం చేయాలి, అలా చేసి శోధించాలి; ఇవి వాటి చికిత్సకు అతినిశ్చిత సాధనం. సత్తుయొక్క ప్రగతికి, ప్రవృద్ధికి సంభవమైన అత్యధిక అవకాశమివ్వాలి, దీనితో బాటు అనుభవాల సామరస్య, సూక్ష్మత (exactness) లకు సంబంధించిన ప్రజ్ఞావిశేషాన్ని సంపాదించాలి. కారణం, ఇది సత్తుయొక్క సంస్కృతిలోను విద్యలోను ఒక భాగం. ఎవరు తమ బుద్ధికి పదునుపెడుతూ చదవడం నేర్చుకుంటారో, ఆలోచింపుతారో, పోల్చి చూచుకుంటారో, వారు పై విధంగానే చేస్తారు. ఇట్టివారి మనస్సులు విశాలమవుతాయి; అవి ఎంతో ఎక్కువ వ్యాపకము, అవగాహన శీలము అయి ఉంటాయి. ఇక ఎవరికి ఇట్టి మానసిక విద్య లభించదో, వారికి కొద్ది స్వల్పభావాలు మాత్రమే ఉంటాయి; ఈ భావాలు ఒకొకసారి తమ స్వరూపమునందు పరస్పర విరుద్ధంగా సైతం నిలుస్తాయి. ఈ భావాలు వారిని పూర్తిగా శాసించుతాయి కూడ; ఏలన అవి తమ జీవితాలను నడపదగిన అపూర్వభావాలని వారు తలపోస్తారు.

[1] పిల్లలు క్షణం ఊరికే కూర్చోలేరు, ఏదో అల్లరి చేస్తూనే ఉంటారు: ఇది వారికి సహజ ప్రవృత్తి. దీన్ని అణచివేయగూడదు, పెరుగనిస్తూ శోధించాలి. వాళ్ల అల్లరిని ఒక నిర్మాణాత్మక కార్యం దిశగా నడపాలి. ఈ సూత్రం మీదే స్కౌటు ఉద్యమం ప్రారంభమయింది.

ఇట్టివారు సర్వదా సంకుచిత, పరిమితస్వభావులు. ఇక ఎవరు శిక్షితులో, స్వయంగా అధ్యయనం చేశారో, వారి మనస్సులు కనీసం విశాల మవుతాయి. వారు విశాలంగా చూస్తారు. భావాలను పోల్చి చూసుకుంటారు, ప్రపంచంలో, సంభవమైన సమస్త భావాలు తేలి ఆడుకున్నాయని గమనిస్తారు, కొద్ది భావాలయందు మాత్రమే సక్తమై, అవే సత్యంయొక్క ఏకమాత్ర అభివ్యక్తి-అని తలపోయడం ఒక అల్పత, అసంగతి అని నిర్ణయించుతారు.

ఒక ఉన్నతర వికాసానికి చేతనను సిద్ధపరచేందకు గల ఉత్తమ సాధనాలలో నిశ్చయంగా విద్య ఒకటి.

23-2-55 * * -శ్రీమాత

హేతుపూర్వక విద్య

2. అయితే సహేతుక విద్యకు మూడు అంగాలు: 1) ఏ వాస్తవాల మీద ఆధారపడి ఒక నిర్ణయానికి రావాలో, వాటిని సరిగా పరిశీలించి తెలిసికోవడ మెలాగో నేర్పాలి; 2) ఫలప్రదంగాను, ప్రమాణబద్ధంగాను ఎలా ఆలోచించాలో, శిక్షణ ఇవ్వాలి; 3) ఇలా ప్రాప్తించిన జ్ఞానాన్ని, చింతనా సామర్థ్యాన్ని స్వీయ తేజస్సుకు, సర్వ తేజస్సుకు అమోఘంగా ఉపయోగించుకోగల యోగ్యతను గరపాలి. పరిశీలన, జ్ఞానముల సామర్థ్యం; చింతన, నిర్ణయాల సామర్థ్యం; [2]క్రియ సమున్నత శీలముల సామర్థ్యం: ఈ మూడు సామర్థ్యాలు సమాజంయొక్క సహేతుక వ్యవస్థలో పౌర జీవనానికి ఆవశ్యకం. కష్టసాధ్యమైన ఈ మూడింటిలో దేనియందైనా సార్వత్రిక లోపముంటే, అది అపజయానికి ఒక నిశ్చిత కారణ మవుతుంది.

* * * —శ్రీ అరవిందుడు

ద్వి వి ధ బు ద్ధి

3. దేని క్రియలు అనేక వర్గాలలోనికి విభక్తమై ఉంటాయో, అట్టి ఒక అంతరంగము బుద్ధి; కాగా ఈ వర్గాలను మళ్ళీ రెండు ముఖ్య శ్రేణులలోనికి

---

[2] శీలం జ్ఞానంమీద కాక, జ్ఞాన-అనుష్ఠాన సామర్థ్యం మీద ఆధారపడుతుంది. కొంతమంది జ్ఞానులు శీలహీనులుగా ఉండడానికిదే కారణం. [మూ. టీక 17]

విభజించవచ్చు— 'దక్షిణ హస్తం' యొక్క క్రియలు, శక్తులు, అలాగే 'వామ హస్తం' యొక్క క్రియలు. శక్తులు పోతే దక్షిణ హస్త శక్తులు వ్యాపకము, సృజనాత్మకము, సమన్వయాత్మకము, వామహస్త శక్తులు విమర్శనాత్మకము, విశ్లేషణాత్మకము, నిర్ణయము, కల్పన, స్మృతి, పరిశీలన అనేవి దక్షిణ హస్తానికి చెందుతాయి; తులన (comparison), తర్కము వామహస్తానికి చెందుతాయి. పోతే విమర్శనాత్మక శక్తులు వివేచించుతాయి, పోల్చిచూస్తాయి, వర్గీకరించుతాయి, సామాన్యీకరించుతాయి, ఊహించుతాయి, అనుమానించుతాయి, చివరకు నిర్ణయించుతాయి; ఈ క్రియలు హేతుబుద్ధియొక్క ఘటన విభాగాలు, కాగా దక్షిణహస్త మనః శక్తులు విశాలముగా తెలిసికుంటాయి, ఆదేశించుతాయి, (ఇంద్రియజ్ఞానము మీద ఆధారపడి కాక) స్వసామర్థ్యంతోనే నిర్ణయించుతాయి, విషయాన్ని దృఢంగా పట్టుకుంటాయి, ధరించుతాయి, ఉపయోగించుతాయి. దక్షిణ హస్త మనస్సు జ్ఞానానికి ప్రభువు కాగా, వామహస్త మనస్సు దాని సేవకుడు. వామ హస్తం జ్ఞానశరీరాన్ని కేవలం స్పృశించుతుంది; దక్షిణ హస్తం జ్ఞాన ఆత్మలోనికి చొచ్చుకొని పోతుంది. వామహస్తం నిర్ధారిత సత్యానికే తనను పరిమితం చేసుకుంటుంది; కాగా దక్షిణ హస్తం, ఏది ఇంకా చేజిక్కలేదో, లేక నిర్ధారితము కాలేదో, అట్టి సత్యాన్ని పట్టిపేస్తుంది. మానవ హేతుబుద్ధికి, దాని సంపూర్ణతకు, రెండూ ప్రధానమే.

—శ్రీ అరవిందుడు

* *

అయిదు ముఖ్య దశలు

4. ఏది ఒక ఉచ్చతర జీవనానికి మానవుని సిద్ధపరుస్తుందో, అట్టి యథార్థ మానసిక విద్యకు ఆయిదు దశ లున్నాయి. సామాన్యంగా ఈ దశలు ఒక దాని తర్వాత ఒకటిగా వస్తాయి, కాని అసాధారణ వ్యక్తులయందు ఒకదాని వెనుక ఒకటిగా (alternately), లేక ఒకేసారి సైతం రావచ్చు. సంగ్రహముగా ఈ అయిదు దశలు —

(1) ఏకాగ్రతాశక్తి, అనగా అవధాన (attention) సామర్థ్యం యొక్క అభివృద్ధి.

(2) విస్తరణము, విశాలత, జటిలత, సమృద్ధి - అనే వాటి సామర్థ్యాల అభివృద్ధి.

(3) ఏది జీవితంలో ఒక మార్గదర్శిగా పని చేస్తుందో, అట్టి ఒక కేంద్రీయ భావం చుట్టూ, లేక ఒక ఉచ్చతర ఆదర్శం చుట్టూ, లేక ఒక పరమ ప్రకాశమయ భావము చుట్టూ తక్కిన భావాల సంఘటనం.

(4) తలంపుల నియంత్రణ, అవాంఛనీయ తలంపుల నిరాకరణం: ఈ నియంత్రణ నిరాకరణలచేత సాధకుడు చివరకు కోరిన తలంపులను కోరినపుడు మాత్రమే తలంచగలుగుతాడు.

(5) మానసిక నీరవత అభివృద్ధి, పరిపూర్ణ ప్రశాంతి-అభివృద్ధి, సత్తుయొక్క ఉచ్చతర ప్రదేశములనుండి దిగివచ్చే [3]అంతఃప్రేరణయొక్క అధికాధిక స్వీకృతి సామర్థ్యం-అభివృద్ధి.

1951 — శ్రీమాత

* *

ఏకాగ్రతయే కీలకం

5. నీవు జీవితంలో ఏమి చేయగోరినా, ఒకటి మాత్రం పూర్తిగా తప్పనిసరి, ప్రతిదానికి ఆధారం, అదే మనస్సును ఏకాగ్రపరచే సామర్థ్యం. మనస్సు, చేతనల కిరణాలను ఒకే బిందువుపైకి గొనివచ్చి, నీ వి ఏకాగ్రతను దృఢసంకల్పంతో నిలుపుకోగలిగితే, దాన్ని ఏదీ అడ్డుకోలేదు- అత్యంత స్థూల భౌతిక వికాసం నుండి అత్యున్నత ఆధ్యాత్మికం వరకు ఏదీ అడ్డుకోలేదు. అయితే ఈ సాధనను ఒక నిర్విరామము, అవిక్షోభ్యము అని కూడ చెప్పదగిన ప్రకారమున చేపట్టి చేయాలి. నీ వెప్పుడూ ఒకే విషయంపై సంకేంద్రితమై ఉండాలని నేను చెప్పడం లేదు, అది నా ఆశయం కాదు. నీవు ఏకాగ్రత నేర్చుకోవాలనేదే నా ఆశయం.

---

[3] పరిశీలన, చింతన, నిర్ణయం, ఇత్యాది సామర్థ్యాలు మనస్సున కెన్నో ఉన్నా, దాని ఉత్తమ సామర్థ్యం పైనుంచీ, లోనుంచీ ప్రేరణను స్వీకరించడమే. దీనిచేతే దాని పరివర్తనం సాధ్యం.

ఇట్టి ఏకాగ్రత ప్రాపంచిక విషయాలగు చదువులు, ఆటలకు, అలాగే సమస్త భౌతిక లేక మానసిక వికాసానికి అత్యంత ఆవశ్యకం. అంతేకాదు ఒక వ్యక్తి విలువ అతని అవధాన సామర్థ్యాన్ని అనుసరించే ఉంటుంది.

పోతే, ఆధ్యాత్మిక దృక్కోణం నుంచి చూస్తే, ఏకాగ్రత యొక్క లోనికి చొచ్చుకొనిపోయే శక్తిని నిరోధించగల ఎట్టి ఆధ్యాత్మిక అవరోధమూ లేనే లేదు. ఉదాహరణకు, చైత్యపురుషుని ఆవిష్కరణం, హృదయస్థిత ఈశ్వరునితో సంయోగం, ఉచ్చతర లోకాలకు ఉన్మీలనం-ఇలాంటి మహత్తర లాభాలన్నీ గట్టి పట్టుగల సుతీవ్ర ఏకాగ్రతాసామర్థ్యంచేత సమకూరుతాయి. అయితే ఈ ఏకాగ్రత నెలా సాధించాలో నేర్చుకోవాలి.

దేనికి ఏకాగ్రతాసామర్థ్యం కీలకం గాదో, అది మానవ క్షేత్రమునందు గాని, అతి మానవ క్షేత్రమునందు సైతము గాని ఎచ్చటా లేదు.

23-7-58 * * —శ్రీమాత.

నిశిత పరిశీలన

6. మనస్సుయొక్క ఏ గుణాలను ముఖ్యంగా వికసింపజేయాలో, వాటిని [4]పరిశీలన- అనే శీర్షిక క్రిందకు తీసుకురావచ్చు. మనం కొన్ని వస్తువులను గమనించుతాం. కొన్నింటిని ఉపేక్షించుతాం. మనం గమనించిన వాటిని గురించికూడ మనం పరిశీలించేది స్వల్పమే, మరి. అర్ధ అవధానంతో ఒక వస్తువును ఇట్టే ఒకసారి చూచి, మనం మనవెంట గొనిపోయేది దాని ఒక సామాన్య అనుభవం మాత్రమే. కాగా ఒక సూక్ష్మతర అవధానం దాని పరిసరాలకంటె భిన్నమైన ప్రకార మున దాని, స్థానము, రూపము, ప్రకృతులను నిర్ధారించుతుంది. పరిశీలనాశక్తిని పూర్తిగా ఏకాగ్రపరచినపుడు, అది మూడు ముఖ్య ఇంద్రియాలు ఆ వస్తువును గురించి సంగ్రహించగల జ్ఞాన మంతటిని మన కిస్తుంది; లేక మన మా వస్తువును తాకితే,

[4] ఇక్కడ గుణాలు అంటే చూడటం, వినడం, తాకడం వంటివి. వీటి అన్నింటి వికాసం ఒక్క పరిశీలనచేతే సాధించవచ్చు. అంటే వీనిని 'పరిశీలన' శీర్షిక క్రిందకు తీసుకురావచ్చు.

లేక చవిచూస్తే, అపుడు దాని ప్రకృతిని గురించి, ధర్మాలను గురించి పంచేంద్రియాలు మనకు చెప్పగలిగిన దానినంతటిని మనం సంపాదించుకుంటాం... కాపున ఉపాధ్యాయుడు చేయవలసిన మొదటి పని, అవధానాన్ని (దృష్టిని) ఎలా ఏకాగ్ర పరచాలో విద్యార్థికి అలవరచడమే.

దృష్టాంతానికి, ఇక్కడ మనమొక పుష్పాన్ని తీసికోవచ్చు. దానిని ఆకస్మిక ముగా చూచి, దాని గంధము, రూపము, వర్ణముల ఒక ఆకస్మిక (casual) అభిప్రాయాన్ని (మాత్రమే) పొందడానికి బదులు, దాన్ని తెలిసికొనేందుకు విద్యార్థిని ప్రోత్సహించాలి-అనగా దాని వర్ణము యొక్క యథాతథ ఛాయను, దాని దళాలయందలి విశిష్టదీప్తిని, దాని గంధముయొక్క యథార్థ సాంద్రతను, దాని రూపమునందలి రేఖా, రచనల అందాన్ని నిర్ధారించుకునేందుకు అతన్ని ప్రోత్సహించాలి. అతడు దాన్ని స్పృశించి, దాన్ని చిక్కదన మిది, ఆ చిక్కదనం విశేషాలివి-అని నిశ్చయించు కోవాలి. తర్వాత, అతడా పుష్పాన్ని చీల్చి, అదే సావధాన పరిశీలనతో దాని రచనా పద్ధతిని పరిశీలించాలి. అయితే దీనినంతా అతడు ఒక భారమైన పనిగా చేయగూడదు, ఆకర్షణీయమైన పరిశోధనగా చేయాలి. ఉపాధ్యాయుడు నిపుణతతో విద్యార్థికి తగిన ప్రశ్నపరంపరను రచించితే, ఆ పరంపర అతన్ని ఆకర్షించుతుంది, అపుడతడు పుష్పవిషయాలను ఒకటొకటిగా పరిశీలించి విచారించుతాడు. చివరకు సంపూర్ణ జ్ఞానం సంపాదించుతాడు.

— శ్రీ అరవిందుడు

* *

భేద సాదృశ్యాల పరిశీలన

7. ఒక పాఠంలోని విషయాన్ని జ్ఞాపకం పెట్టుకునేందుకు విద్యార్థిచేత అదే పనిని మరల మరల చేయించగూడదు. స్మృతి శిక్షణకు ఇదొక యాంత్రిక, భారభూత అకుశల ప్రకారం మాత్రమే. విద్యార్థి ఒకసారి పరిశీలించిన పుష్పంతో సదృశము, కాని భిన్నమైన మరొక పుష్ప మతని కివ్వాలి, అదే జాగ్రత్తతో దాన్ని పరిశీలిం చేందుకు అతన్ని ప్రోత్సహించాలి. అయితే రెండు పూలకు గల సాదృశ్యాలను

భేదాలను గమనించ మని అతనితో స్పష్టంగా చెప్పాలి. నిత్యం ఈ అభ్యాసం చేస్తే. స్మృతిశక్తి సహజరీతిలో పెంపొందుతుంది, దానికి సహజ శిక్షణ లభించుతుంది, అంతేకాదు, సాదృశ్య విభేదాలను గుర్తించే మానసిక కేంద్రాలు కూడ వికశించు తాయి. విద్యార్థి ఒక అలవాటుగా వస్తువుల భేద సాదృశ్యాలను గమనించ ప్రారం భించుతాడు. ఈ మానసిక శక్తి, అభ్యాసాలు పరిపూర్ణాభివృద్ధిని ప్రోత్సహించేందుకు గురువు సర్వవిధ జాగ్రత్తను తీసికోవాలి. అదే సమయాన జాతి, ఉపజాతులను నిర్ధారించే ధర్మాలు (laws) విద్యార్థి మనస్సులో పొడకట్ట నారంభించుతాయి, అలాగే వికాసమాన యువ మనస్సును నిపుణంగా అనుసరించడం చేతా, నడపడంచేతా, శాస్త్రీయ (scientific) అభ్యాసమూ, శాస్త్రీయ వైఖరీ, శాస్త్రీయ జ్ఞానంయొక్క మౌళిక వాస్తవాలూ అచిరకాలంలోనే శాశ్వత సామగ్రిలో ఒక భాగం కాగలుగు తాయి. పూలు, ఆకులు, మొక్కలు, చెట్లయొక్క ఇట్టి పరిశీలనా, తులనా వృక్ష శాస్త్ర జ్ఞానానికి పునాదులు వేస్తాయి.

అదే విధంగా నక్షత్రపరిశీలన ఖగోళశాస్త్రానికి, మట్టి, రాళ్లు, మున్నగు వాని పరిశీలన భూగర్భశాస్త్రానికి, జంతుపరిశీలన జంతుశాస్త్రానికి పునాది కాగలుగుతాయి. ఇంచుక సిమ్మట ఆసక్తికరమైన ప్రయోగాల పరిశీలనచేత రసాయనశాస్త్రాన్ని ప్రారంభించవచ్చు: ఈ ప్రారంభానికి ఎట్టి నియమానురూప బోధన అవసరం లేదు. విద్యార్థి మనస్సుపై సూత్రాలు, పుస్తకజ్ఞానాల రాశిని పేర్చవలసిన పనిలేదు. వస్తువుల వివిధ జాతుల పరిశీలన, తులన, స్మరణ, నిర్ణయాలను జరిపే శక్తులకు ఈ శిక్షణ ఇస్తే, దేని పరిపూర్ణ పాండిత్యానికి పూర్వ బాల్యమునందే మార్గము వేయలేమో, అట్టి ఒక్క శాస్త్రీయ విషయం కూడ లేదు.

—శ్రీ అరవిందుడు

* *

విద్యావిషయక ప్రేమ

8. నిర్వివాదంగా, పిల్లలయందు మానసిక ప్రగతికి అత్యధిక ప్రతిబంధం వాళ్ళ తలంపుల సంతత వికిరణం (చెదరిపోవడం)... ఆటల దగ్గరనుంచి పారితోషి కాల వరకు ఏయే పద్ధతులు ఈ అవధాన శక్తిని పెంపొందించుతాయో, అవి అన్నీ మంచివే, ఆవశ్యకతను బట్టీ, పరిస్థితులను బట్టీ వాటి నన్నింటినీ ఉపయోగించు కోవచ్చు. కాని (ఆటలు, మొదలైన పద్ధతులు గాక) మనోవైజ్ఞానిక (Psychologi-

cal) క్రియయే, విద్యయందలి ప్రేమయే, అతిముఖ్యము, అతిశ్రేష్ఠము అయిన పదతి : నీవు బాలుడికి ఏమి నేర్పగోరుతున్నావో, దానియందు, అతనిలో ఆసక్తిని, కర్మయందు రుచిని, ప్రగతిపట్ల దృఢ సంకల్పాన్ని రేకెత్తించేందుకు ఈ [5] ప్రేమయే ఉత్తమ పద్ధతి. విద్యయందు ప్రేమను కల్గించడమే మనం బాలుడి కీయగల్గి అమూల్య ప్రదానం (కానుక) ; సర్వదా, సర్వత్రా నేర్చుకోవాలనే ప్రేమ కలిగితే, జీవితం నందలి సర్వ పరిస్థితులు, సర్వఘటనలు అధికముగా, మరింత అధికముగా నేర్చు కునేందుకు నిరంతరం నవీకృతమయ్యే అవకాశాలుగా మారతాయి.

ఇందు నిమిత్తం అవధాన, ఏకాగ్రతలు మాత్రమే చాలవు; వీటికి పరిశీలన తోడుకావాలి, సూక్ష్మ విశ్వసనీయ స్మృతివ్యాపారం తోడుకావాలి. ఈ పరిశీలనాశక్తిని బహువిధ, సహజ వ్యాయామాలచేత పెంపొందించుకోవచ్చు, ఈ ప్రతిమయందు బాలుడి మనస్సును ప్రబుద్ధము, అప్రమత్తము, సత్వరము (Prompt)గా నుంచేం ఎదురైన ప్రతి అవకాశాన్ని ఉపయోగించుకోవాలి. ఇచ్చట స్మృతి వృద్ధి కంటె అవ గాహన వృద్ధికే ఎక్కువ ప్రాముఖ్యమీయాలి. ఏలన ఒకడు, తాను అర్థం చేసికొన్న దాన్ని మాత్రమే బాగుగా తెలిసికుంటాడు. యాంత్రికముగా వల్లించి నేర్చుకున్న విష యాలు క్రమముగా బలహీనపడి, చివరకు అంతరించి పోతాయి; కాగా ఏది అర్ధ మయిందో, అది ఎన్నటికి మరపురాదు. అందుచేత విషయములు “ఏట్లు-ను” (ప్రకా రమును), “ఎందుకు-ను” (కారణమును) పిల్లవాడికి వివరించడానికి నీవెప్పుడూ నిరాకరించగూడదు. ఒకవేళ స్వయముగా నీవే ఆపని చేయలేకపోతే, చేయగలిగిన వారి దగ్గరికి అతడిని పంపాలి, లేక ఆ సమస్యను చర్చించే కొన్ని పుస్తకాలను అతడికి సూచించాలి. ఈ ప్రకారమున బాలుడియందు యథార్థ అధ్యయనం పట్ల అభి రుచిని, జ్ఞాననిమిత్తం సుదీర్ఘ దృఢ ప్రయత్నం చేసే అభ్యాసాన్ని నీవు పుట్టించ గలవు.

1951 * * - శ్రీమాత

---

[5] ఇప్పటి బాలురు డిగ్రీలకోసం చదువుతున్నారు గాని, తెలుసుకోవాలనే ప్రేమతో మాత్రం కాదు. ఈ చదువుచేత తమకుతాము అన్యాయం చేసుకుంటున్నారు. భగవంతునికి గూడ ఉపయోగపడడం లేదు. ఇక చదువుమీద ప్రేమే జనించితే, అది ఆసక్తికరం, ఆనందమయం కూడ అవుతుంది.

చేతనయే యథార్థ స్మృతి

9. నీ చేతనను విశాలపరచు, అపుడు నీ స్మృతి పెరుగుతుంది. యాంత్రిక మైన మస్తిష్క-స్మృతి కంటె ఎంతో ఉచ్చతరమైన స్మృతి, [6] చేతన .... యాంత్రిక మస్తిష్క స్మృతి విషయాన్ని మరచిపోవచ్చు - సంకరపరచవచ్చు, వికృతపరచవచ్చు-కాని ఒకానొక సమయాన నీవే స్థితిలో ఉన్నావో, ఆ చేతనా స్థితిని తిరిగి నీలో నీవు స్థాపించుకోగలిగితే, అపుడు నీకు సరిగా అదే అనుభవం కల్గుతుంది; కాగా ఇది ఒక్కటే సత్యమైన స్మృతి.

16-9-53 * * —శ్రీమాత.

విశాలతపైన ఉన్నతి

9 — ఒక వయస్సువరకు, ఒకడు చాలా లేత వయస్సులో ఉన్నప్పుడు, అతడు తనను దాను వికసింపజేసికోవాలి, అన్ని దిశల్లోను వీలైనంత ఎక్కువగా విస్తరించాలి, తనలోనున్న సర్వ శక్యతలను వెలికి లాగాలి. వాటిని స్పష్టమైన సచేతన, సక్రియ వస్తువులలోనికి మార్చాలి : ఇలా చేయడం అతనికి శ్రేయస్కరం; ఏలన, అది అతని ఆరోహణకు చాలినంత గట్టి పునాది అవుతుంది. ఈ వికాసము లేనపుడు, పునాది హీనంగా ఉంటుంది.

ఈ కారణం చేతనే నీవు నేర్చుకోవాలి, నేర్చుకోవడం నీకు ప్రియం కావాలి, సదా నేర్చుకోవాలి, నిన్ను నీవు వ్యర్థ. — అవును, వ్యర్థ వస్తువులతో నింపుకోగూడదు, పనికిరాని పనులు చేయగూడదు. నీవు ఏది చేసినా ఒకే లక్ష్యముతో చేయాలి - నీ సంభవతలను సంపన్నంగావించుకోడానికి, నీకున్న సంభవతలను పెంపొందించుకోడానికి, లేనివాటిని సంపాదించుకోడానికి, అలా కాగలిగినంత ఎక్కువగా సంపూర్ణ, పరిపూర్ణ మానవుడు కావడానికి చేయాలి.

21-9-55 * * —శ్రీమాత

---

[6] చేతనయే యథార్థ స్మృతి - అంటే, అప్పటి చేతనలో ఇపుడు మనం ప్రవేశించగలిగితే, అప్పటి ఘటనను స్మరించడమే కాదు, దాన్ని ఇపుడు మరల జీవించగలుగుతాం గూడ.

మనః శక్తుల గురించి

10. నిజమే, కొన్ని మనఃశక్తుల వికాసానికి కొన్ని పాఠ్యాంశాలు ఎక్కువ తగి ఉంటాయి. ఉదాహరణకు, రేఖాగణితం, తర్కశాస్త్రం, అర్థశాస్త్రం సూక్ష్మ తర్క ప్రక్రియకు ప్రబలంగా తోడ్పడతాయి; అలాగే అనేక భాషాజ్ఞానం తన ఒక అతి ముఖ్య ఫలితముగా భావప్రకటన సామర్థ్యానికి మెరుగుబెడుతుంది. శిక్షణ ఇస్తుంది; పోతే చరిత్రయొక్క విచక్షణాత్మక అధ్యయనం కంటె ఎక్కువగా ఏదీకూడ సాదృశ్యములు, భేదముల గ్రహణ శక్తిని విస్తరింపజేయలేదు. అయి నప్పటికీ, భాష తప్ప ఏ ఇతర విషయము (subject) ఏ ప్రత్యేక మనః శక్తినీ పెంపొందించడానికి అనివార్యం కాదు, కేవలం అదే ఆ శక్తి వికాసానికి తగిన విషయమని అసలే చెప్పలేము. ఉదాహరణకు, రేఖాగణితాన్నే తీసికుందాం: కొందరు తమ స్వభావ నిర్మాణంచేతనే రేఖాగణిత సమస్యలపట్ల అసమర్థులు, తర్కశాస్త్రం ప్రసిద్ధ నియమాలు సైతం వారికి అంతుబట్టవు; అయినా ఇతర భౌతికరంగాల్లో వారు గంభీరంగా, నిపుణంగా, నిర్దోషంగా, యుక్తియుక్తంగా ఆలో చించగలరు. (కావున రేఖాగణితం యుక్తి పెంపుకు అనివార్యం కాదు.) సంఖ్యా శాస్త్రాలు మాత్రం మనస్సుయొక్క సామాన్య సమగ్ర వికాసాన్ని సాధించలేవు: పోతే సునిపుణ ఉపాధ్యాయుని చేతిలోనికి వెళ్ళినపుడు, అట్టి సామాన్య వికాసాన్ని సాధించేందుకు తావీయని ఏ ఇతర శాస్త్రము లేదు.

— శ్రీ అరవిందుడు

* *

దత్తాంశ పరిశీలన

11. తన పూర్ణరూపమున హేతుబుద్ధియొక్క విశిష్టశక్తి ఒక తార్కికప్రక్రియ ఈ ప్రక్రియచేత అది తనకు ప్రాప్తించిన వివరాలను, దత్తాంశాన్ని (data, ఆధార విషయం) పరిశీలించి, క్రమపరచి, అవి సత్యమే - అని నిశ్చయించు కుంటుంది. అపుడా హేతుబుద్ధి తన విచారణాత్మక (reflective) శక్తులను మొదటిసారిగా ఈ దత్తాంశముపై ప్రయోగించి, తత్ఫలితంగా నిశ్చిత, విస్తృత జ్ఞానం పొందుతుంది. చివరకు, అది ఈ ఫలిత జ్ఞానంపై మరింత జాగరూక,

నియమపూర్వక విచారణను ప్రయోగించుతుంది; ఈ ప్రయోగం మరింత అప్రమత్తము, ఉద్దేశ పూరకము, కఠోరతార్కికము అయిఉండి, మననము, అనుభవములచేత అభివృద్ధి చేయబడిన కొన్ని సురక్షిత ప్రమాణములు, ప్రక్రియల ననుసరించి ఫలిత జ్ఞానాన్ని అయితే నిరాకరించుతుంది, లేదా ధ్రువపరుస్తుంది : ఇలా అది తన ఫలితాలు నిజమే అని నిర్ధారించుకుంటుంది. కావున హేతుబుద్ధి యొక్క ప్రథమ వ్యాపారం తనకు ప్రాప్తించిన వివరాలు, దత్తాంశముల ఒక సమీచీన (right సమంజస), సావధాన, సంపూర్ణ పరిశీలనం.

* * — శ్రీ అరవిందుడు

హేతుమయతయే [7] మానవత

12 చింతన-సమర్థుడు కాగానే ప్రతి మానవుడికి నేర్పవలసిన దేమంటే, అతడు హేతువుకు విధేయుడై నడుచుకోవాలి; ఏలన మానవజాతికి హేతువు (హేతుబుద్ధి) ఒక అధికతర సహజాతం (super-instinct). ఇచ్చట నేను మరల వక్కాణించుతున్నాను : అది ఆధ్యాత్మిక జీవనానికి సంబంధించింది కానే కాదు; కింతు అది మానవ, కేవల మానవ జీవనం యొక్క అతి ప్రాథమిక విజ్ఞానం మాత్రమే. ప్రతి బాలుడు తాను ఒక మానసిక వ్యక్తి కావడానికే సృజించబడినాడని తెలిసికోవాలి, కాగా అతడు తన మానవ ప్రకృతిని అభివ్యక్తం చేయాలంటే, ప్రాణిక ఆవేశాలు గాక; హేతువే అతని జీవనగతిని శాసించాలి. ఎల్లెడల నేర్పవలసిన ప్రాథమిక విద్య ఇదే మరి.

---

[7] మానవతకు ఏవో ఏవో అర్థాలు చెపుతున్నారిపుడు. కాని ఇది మాత్రమే దాని మౌళిక అర్థం. ఏలన, మనోమయుడు మానవుడు. ఇక మనస్సుకు ప్రధానం హేతుబుద్ధి. కావున ఈ హేతుబుద్ధి బలంతో తననుదాను వశం చేసికొని జీవించడమే మానవత, బిచ్చగాడికి పదిపైసలు వేయడంకాదు, కనీసం అలాంటిదే మానవత గాదు. పోతే బుద్ధి కేంద్రంతో మన చేతనకు సంపర్కం కల్గినపుడు, ఆ బుద్ధి బలం మన కందుతుంది.

ఏది దైవ సంకల్పాన్ని అభివ్యక్తం చేస్తుందో, ఆ ఆంతరాత్మిక నియమం ఆధిపత్యం వహించే వరకు, హేతుశాసనం అంతం కాగూడదు.

8-5-57 * * — శ్రీమాత

పాపల్లో గూడ హేతువు

13. ఒకడు చిన్న వయస్సులోనే ఈ శిక్షణ ప్రారంభించవచ్చు; అయిదు సంవత్సరాల పాపాయి సైతం ఆ వయస్సులోనే హేతువు నుపయోగించి, తనను అదుపులో పెట్టుకోగలదు : ఈ సత్యం నాకు తెలుసు, చిన్నారి పాపలు అప్పటి కప్పుడు యథేచ్ఛగా ప్రవర్తించుతూ ఉన్నట్లు కన్పించినా, వీళ్ళ సత్తులో సైతం తగినంత మానసిక క్రమరచన ఉంది; హేతుశక్తితో తమను, తమ జీవనాన్ని తమ ప్రకృతిని, తమ గతులు, క్రియలు, తలంపులను సంఘటితపరచుకునేందుకు చాలినంత మస్తిష్క సంఘటనం వాళ్ళకు ఉంటుంది.

ఇచ్చట ఈ విధమగు పాపలు కొందరున్నారు — తమ హేతుశక్తిని తగిన రీతిలో ఎలా ఉపయోగించుకోవాలో, వాళ్ళకు నేర్పితే, చిన్నతనంలోనే మహా సాహసయాత్రను ప్రారంభించడానికి వాళ్ళు సిద్ధమౌతారు. అలా వాళ్ళకు ఎంతో కాలం కలిసివస్తుంది.

25-5-55 * * — శ్రీమాత

హేతు వొక ఉపకరణం

14. హేతుబుద్ధి ప్రత్యేకము, పరిమితము అయిన ఒక ఉపయోగి, ఉపకరణాత్మక వ్యాపారం; అది తనకంటె మహత్తరమైన ఒకానొక వస్తువునుండి ప్రవర్తించుతుంది; ఏది ప్రకాశతరము, విశాలతరము, అపరిమేయము అయిన ఆకాశమునందు ప్రతిష్ఠితమై ఉంటుందో, అట్టి ఒక శక్తినుండి వెలువడుతుంది. మన బుద్ధికి నాలుగు శక్తులున్నాయి : పరిశీలన, విచారణ, అన్వేషణ, నిర్ణయం. ఈ బుద్ధి పైనుంచి దిగివచ్చే ఒక ప్రకాశాన్ని స్వీకరించడానికి, అది తనయందు పనిచేయడానికి మనస్సును సిద్ధం చేస్తుంది. మనస్సు ఈ విధంగా సిద్ధమైనపుడు,

క్రిందినుంచి పైకివచ్చి, పశువును నడుపునట్టి అస్పష్ట ప్రకాశ స్థానమున ఊర్ధ్వ ప్రకాశం అధికాధికంగా పనిచేస్తుంది. ఇలా మనస్సును సిద్ధం చేయడమే మన బుద్ధి యొక్క యథార్థ, చరమ ప్రాముఖ్యం, సన్నిహిత లేక మధ్యవర్తి ప్రాముఖ్యం మాత్రమే కాదు.

* * — శ్రీ అరవిందుడు

చింతన రూప నిర్మాత

15 చింతన అనేది సత్యాన్ని సరిగా సూత్రీకరించే (formulating) తత్త్వం. దీనికి రూపాలను సృజించే సామర్థ్యముంది ఒకడు తాను ఏది అని చింతించుతాడో, ఆ చింతన-వాస్తవము చేతనే, అతడు అదంతా కాగలడు. తాను తననుగురించి చింతించినదంతా కాగలడు, అలా ఉండగలడు - అనే వాస్తవం యొక్క జ్ఞానం సత్తుయొక్క వికాసానికి ఒక అతి ముఖ్య కీలకం - సత్తుయొక్క సంభవతల దృక్కోణమునుంచే గాక, ఒకడు భవిష్యత్తులో ఏదిగా ఉంటాడో, ఏదిగా ఉండగోరుతున్నాడో, దాని దృక్కోణమునుంచి కూడ అతిముఖ్య కీలకం అని శ్రీ అరవిందుడు చెపుతారు.

ఆయన ఇంకేమి చెపుతారంటే, చింతన ఉనికికి (సత్తకు) కారణం కాదు, కాని అది జీవనానికి, సృష్టికి రూపమిచ్చే ఒక మధ్యవర్తి, ఒక ఉపకరణం; కాగా సృష్టినుంచి అవ్యవస్థా, అదివ్యమైనదంతా అదృశ్యం కావాలంటే, ఈ ఉపకరణ నియంత్రణం అగ్ర ప్రాధాన్యం కలిగి ఉంటుంది.

19-12-56 * * — శ్రీమాత

సంఘటన, నియంత్రణ

16. మనస్సుచేసే పని క్రియను రూపొందించి, సంఘటిత పరచడం. మనస్సునకు నిర్మాణాత్మక, సంఘటనాత్మక శక్తి, ఈ శక్తే మనస్సు స్వీకరించే అంతఃప్రేరణయొక్క భిన్న భిన్న అంశాలను క్రమపరచి, క్రియను సంఘటిత పరచేందుకు ఉపయోగించుతుంది. (ఇతరం జోలికి పోక) అది ఆ పాత్రను నిర్వ

హించడానికే తనను పరిమితం గావించుకుంటే, తన పనిని అది ప్రచురంగా చేసినట్లే-పైనుంచి గాని, అంతరాత్మయొక్క గుహ్య కేంద్రంనుంచి గాని అది ప్రేరణలను స్వీకరించాలి; విశాల నిరూపణమునందు గాని, సూక్ష్మ వివరణము నందు గాని. జీవనంయొక్క అత్యల్ప వస్తువుల నిమిత్తంగాని. పృథివి కంతటికి కావలసిన మహావ్యవస్థల నిమిత్తం గాని కేవలం క్రియాప్రణాలికను రచించాలి: ఇదే మనస్సు పాత్ర.

అది (మనస్సు)[8] జ్ఞానసాధనం కాదు.

అయితే అది జ్ఞానమును (పైనుంచి దిగిన జ్ఞానమును), క్రియను రచించ డానికి ఉపయోగించగలదు. అది, తాను బాగుగా వికసిత మైనప్పుడు, క్రియను పథకం ప్రకారం నిర్వహించేందుకు ఒక మిక్కిలి శక్తిశాలి, మిక్కిలి నిపుణ సాధనం ---------

పోతే దాని మరొక ఉపయోగం కూడ గలదు. ఒకడు తన హేతుశక్తితో, అనగా తన బుద్ధియొక్క హేతుకేంద్రంతో, శుద్ధహేతువుతో, సంపర్కము నందున్నప్పుడు, మనస్సు సమస్త ప్రాణిక ఆవేగముల పైన ఒక ప్రబల నియంత్రణగా ఉంటుంది. అపుడది ప్రాణిక ప్రపంచంనుంచి వచ్చే దాని నంతా దృఢంగా నియంత్రించి సుశిక్షిత, సుసంఘటిత క్రియ నిమిత్తం ఉపయోగించగలదు. కాని అది మరొక తత్త్వంయొక్క సేవలో ఉండాలే గాని, తన స్వీయసంతృప్తి నిమిత్తం పనిచేయగూడదు.

ఇవే మనస్సుయొక్క రెండు ఉపయోగములు : అది ఒక నియంత్రణశక్తి, ఒక నియంత్రణ సాధనం, అంతేగాక, అది ఒక సంఘటన శక్తి. ఇవే దాని యథార్థ విషయం.

20-6-56 * * — శ్రీమాత

---

[8] మనస్సు జ్ఞానసాధనం కాదు : ఈ మాట ఒక బాంబు. కాని ఇవి యథార్థ సత్యం. మనస్సు కంటె పైకి చూడలేని వారు మాత్రమే మనస్సు జ్ఞాన సాధనం అనుకుంటున్నారు. యథార్థ మేమంటే, మనస్సు పైనుంచి జ్ఞానాన్ని స్వీకరించి, సంఘటిత పరచి దానికి క్రియారూపమిస్తోంది: ఇదే దాని పాత్ర.

మనస్సు వెనుక అంతఃస్ఫూర్తి

17. మనోబుద్ధులు మన జీవనంయొక్క కీలక శక్తిగావు. ఏలన అవి కష్టంమీద అర్ధసత్యాలు, అనిశ్చిత సత్యాల ఒక వలయాన్ని గీచి, ఆ సంతృప్తి నీయని వలయంలో కేవలం పరిభ్రమించగలవు. కాని మనోవ్యాపారమునందు, జీవనమునందు, అలాగే బౌద్ధిక, సౌందర్యమీమాంసక, నైతిక, సక్రియ-వ్యావహారిక, భావిక, సాంవేదనిక (sensational), ప్రాణిక, భౌతిక సత్త్వయొక్క సమస్తక్రియయందు ఒక శక్తి గుప్తంగా ఉంది: అది తాదాత్మ్యంచేత, అంతఃస్ఫూర్తిచేత సత్యాన్ని దర్శించుతుంది. ఈ సత్త్వలన్నింటికి, అవి తమలో ఇముడ్చుకో గలిగినట్టి సత్యాన్ని, నిశ్చిత పదార్థాన్ని, స్థిరతను ఇస్తుంది. మన సమస్తవిజ్ఞానం, తత్త్వశాస్త్రం, క్రియాకలాపాల వెనుక ఉన్న దీన్ని అస్పష్టంగా ఇంచుక గుర్తించేందుకు మన మిపుడే ఆరంభించుతున్నాం....మానవుడు తన శక్తుల నెన్నింటినో అభివృద్ధి పరచుకున్నాడు, వాటిలో బుద్ధి ముఖ్యం: ఈ బుద్ధిని గురించి అతడు న్యాయ్య, కాని వృధాజాత అభిమానంతో ఉన్నాడు. తాను అభివృద్ధి పరచిన ఇవి అన్నీ తన కిపుడిక [9] చాలవు-అని అతడెపుడు ధైర్యంతో ఎలుగెత్తి ప్రకటించుతాడో, లోపల నున్న ఈ అధికతర ప్రకాశాన్ని దాన్ని ఆవరించి ఉన్న కోశంనుంచి వెలికిలాగి, విముక్తం చేయడమే తన భావి వ్యాపక వ్యగ్రత (preoccupation)గా ఉండక తప్పదని అతడెపుడు నిశ్చయించుతాడో, అదిగో, అపుడు అతనికి ఆధ్యాత్మిక అతిమానవతకు మార్గం తెరచుకుంటుంది. కాగా అపుడు అతని తత్త్వశాస్త్రం, కళలు, విజ్ఞానం, నీతిశాస్త్రం, సామాజిక జీవనం, ప్రాణిక ఉద్యమం-అనేవి ఇంకెంత మాత్రం తమ నిమిత్తం మాత్రమే చేయబడుతూ, ఒక వలయంలో తిరిగే ఒక వ్యాయామంగా, మనఃప్రాణాల ఒక వ్యాయామంగా, ఉండవు. కింతు మనఃప్రాణాల నున్న ఒక అధికతర ప్రకాశం

---

[9] ఈ పై సత్యమెపుడు మనకు తెలుస్తుందో, అపుడు మనం అతిమానవతకు అర్హుల మవుతాం.

ఆవిష్కృతికీ, మన జీవనంలోనికి దాని శక్తిని ప్రవేశ పెట్టేందుకూ ఒక సాధనంగా ఉంటాయి.

— శ్రీ అరవిందుడు

* *

బాహ్య ప్రకృతే సమస్తం కాదు

18. వస్తువులను మార్చడమే మన లక్ష్యం. ఏది ఉన్నదో, అది ప్రకృతి సిద్ధంగానే ఉంది గాన, దాని స్వరూపాన్ని మార్చడం సాధ్యం కాదని భౌతిక విజ్ఞాని చెపుతాడు. కాని అతడే నియమాలను గురించి ప్రసంగించుతాడో, అవి అతని మనస్సు చేసిన నియమాలు మాత్రమే; అంతేకాదు, అతడు కన్పించే బాహ్య ప్రకృతినే మూలప్రాతిపదికగా అంగీకరించుతున్నాడు గాన, ఎట్టి సంపూర్ణార్థంలోను వస్తువులు అతని దృష్టికి మారవు, మారజాలవు. కాని మన దృష్టిలో దీని నంతటిని మార్చవచ్చు; ఏలన అభివ్యక్తిని కోరే ఒకానొక వస్తువు, ఒక దివ్య సత్యం పైన ఉందని మనకు తెలుసు. ఇక్కడ ఎట్టి నిశ్చిత నియమాలు లేవు; సైన్సు సైతం తన పిడివాదాన్ని విడిచిన క్షణాల్లో, నియమాలు కేవల మానసిక రచనలు మాత్రమే అని గుర్తించుతుంది.

— శ్రీమాత.

అన్ని విద్యలూ అక్కడికే

19. భౌతిక విజ్ఞానం, కళ, తత్త్వశాస్త్రం, మనోవిజ్ఞానం, మానవుడు, అతని గతంయొక్క చరిత్ర, స్వయంగా కర్మ విషయం : ఇవి అన్నీ సాధనాలు, ఈ సాధనాలను అవలంబించి, ప్రకృతి ద్వారాను, జీవనం ద్వారాను భగవంతుడు చేసే కర్మల జ్ఞానాన్ని మనం చేరుకుంటాం. మున్ముందు జీవన కర్మలు, ప్రకృతి రూపాలకు మాత్రమే మన అధ్యయనం పరిమితమవుతుంది; కాని ఇంకా ఇంకా లోతులలోనికి దిగుతూ, సంపూర్ణతర దృష్టిని, అనుభవాన్ని పొందినకొలది, ఈ విద్యామార్గాల్లో ప్రతి ఒకటి మనను భగవంతుని సమ్ముఖానికి తీసుకొనిపోతాయి.

తన పరిపాకదశలో విజ్ఞానం, భౌతిక విజ్ఞానం సైతం స్థూల ప్రపంచం లోపల గల అనంతాన్ని, వైశ్వ పురుషుని, ఆత్మను దివ్య ప్రజ్ఞాసంకల్పాలను గుర్తించక తప్పని స్థితి వస్తుంది. ఇది మానసిక, ఆంతరాత్మిక శాస్త్రాలకు మరింత ఎక్కువగా వర్తించుతుంది. కారణం, ఇవి మన సత్తుయొక్క ఉచ్చతర, సూక్ష్మతర భూమికలు మరియు శక్తుల వ్యాపారంతో సంబంధం కలిగి ఉంటాయి. అలాగే ఆంతర లోకముల జీవులు ఘటనలతో సంపర్కంలోనికి వస్తాయి — ఈ లోకాలు అగోచరాలు, అనగా స్థూల ఇంద్రియాలకు అందవు, సూక్ష్మ మనస్సు, ఇంద్రియాలచేత మాత్రమే నిర్ధార్యములు. కళ కూడ అదే గమ్యానికి చేర్చుతుంది, ఎలాగంటే, సౌందర్యవిషయక భావము ద్వారా ప్రకృతియందు ప్రగాఢ తత్పర తతో మునిగి ఉండే సౌందర్యాత్మక మానవుడు చివరకు ఆధ్యాత్మిక భావమును (emotion) చేరుకుంటాడు, ఆ ప్రకృతిలోపల అనంత జీవనాన్నే కాక, అనంత సన్నిధిని (Presence) గూడ దర్శించుతాడు; మానవ జీవనమునగల సౌందర్యం నందు మునిగిఉండే మానవుడు చివరకు మానవజాతి యందలి భగవంతుని, వైశ్వ పురుషుని, ఆత్మతత్త్వమును దర్శించే స్థితికి తప్పక వస్తాడు. అలాగే వస్తువుల సారతత్త్వాల (Principles)తో వ్యవహరించే తత్త్వశాస్త్రం ఈ తత్త్వాలన్నింటి మూలతత్త్వాన్ని దర్శించే స్థితికి వస్తుంది. దాని ప్రకృతిని, ధర్మాలను, ప్రధాన క్రియలను నిరూపిస్తుంది. అలాగే నీతిశాస్త్రం, తాను అన్వేషించే శ్రేయోనియమం (The Law of good) భగవంతుని నియమమే అని చివరకు దర్శించుతుంది. ఆ నియమ ప్రభువుయొక్క సత్తా, స్వభావాల మీద ఆధారపడుతుంది. పోతే మనో విజ్ఞానం సజీవ భూతాల మనస్సు ఆత్మల అధ్యయనం దగ్గర ప్రారంభించి సర్వ వస్తువులు, జీవులందలి ఏకాత్మ, ఏకమనస్సుల దర్శనము వరకు మనలను గొని పోతుంది. తర్వాత ప్రకృతి యొక్క చరిత్ర, అధ్యయనం వలెనే మానవుని చరిత్ర మరియు అధ్యయనం కూడా సనాతన మరియు వైశ్వ శక్తి, పురుషుల దిశగా మనలను నడుపుతుంది - ఈ శక్తి, పురుషుల ఆలోచన, కర్మలే వైశ్వ, మానవ పరిణామం ద్వారా రూపం ధరించుతాయి. చివరకు స్వయంగా మనకర్మయే, ఏది మన కర్మలను ఉపయోగించుకుంటూ, అధిశాసించుతుందో, ఆ దివ్య శక్తితో సంపర్కములోనికి మనలను పట్టి నెట్టుతుంది.

ఇలా బుద్ధి భగవంతుని దర్శించి, అర్థం చేసుకోవడం ఆరంభించుతుంది; హృదయం భగవంతుని సంవేదించడం, కామించడం, పూజించడం ఆరంభించుతుంది. అలాగే సంకల్పం తననుదాను భగవంతుని సేవలోనికి నడుపుకొనడం ఆరంభించుతుంది. నిజానికి ఈ భగవంతుడు లేనిదే ప్రకృతికీ, మానవుడికీ ఉనికే లేదు, చలనమూ లేదు; ఇక ఆ భగవంతుని సచేతన జ్ఞానముచేతనే మనం మన అత్యున్నత సంభవతలను చేరుకోగలం.

ఇదిగో, ఇక్కడే యోగం ఆవశ్యకత పొడకడుతుంది.

— శ్రీ అరవిందుడు

* *

ఫ్రెంచి భాష అవసరం

20. ప్రాక్ పశ్చిమాలను కలిపేందుకు, ఒకటి రెండవ దానికి తన ఉత్తమాంశము నిచ్చి, తమ యథార్థ సమన్వయం సాధించేందుకు సర్వవిధ అధ్యయనాలతో ఒక విశ్వవిద్యాలయం స్థాపించబడుతుంది. ఇక మన పాఠశాల ఆ విశ్వవిద్యాలయానికి కేంద్రం (nucleus) అవుతుంది.

పోతే మన పాఠశాలలో బోధనా భాషగా నేను ఫ్రెంచిని పెట్టాను. దీనికి ఒక కారణ మేమంటే, ఫ్రెంచి ప్రపంచం యొక్క సాంస్కృతిక భాష. ఇక్కడి పిల్లలు భారతీయ భాషలను తర్వాత నేర్చుకోవచ్చు. ఈ దశలోనే భారతీయ భాషలకు అధిక ప్రాధాన్యమిస్తే, తన సహజ ప్రవృత్తిని బట్టి భారతీయ మనస్సు ప్రాచీన సాహిత్యం, సంస్కృతి, మతాల వైపుకే మొగ్గు చూపుతుంది. ప్రాచీన భారతీయ సాహిత్యాదుల విలువను మనం గుర్తించామని మీకు బాగా తెలుసు: కాని మనమిక్కడ ఉన్నది ఒక నవ్య వస్తువును సృజించడానికి, పృథివీలోకానికి అత్యంత నవ్యంగా ఉండే ఒకానొక వస్తువును అవతరింపజేయడానికి. ఈ ప్రయత్నంనందు నీ మనస్సు ప్రాచీన వస్తువులకే నిబద్ధమై ఉంటే, అపుడది ముందుకు పోవ నిరాకరించుతుంది. గతంయొక్క అధ్యయనానికి తనకుండవలసిన స్థానముంది, అయితే అది భవిష్యత్తు అపేక్షించే కార్యానికి ప్రతిబంధం కాగూడదు.

* *

— శ్రీమాత

భావి చేతన అంతః స్ఫూర్తి

21. అన్ని చదువులు, కాదేని తప్పక చదువుల్లో అధికాంశం గతాన్ని గురించి మాత్రమే తెలిసికొంటోంది; ఏలన గతం తెలిస్తే, వర్తమానం మరింత బాగా అర్థమవుతుందనే ఆశ దానికి ఉంది. కాని ఇదే కొనసాగితే, విద్యార్థులు గతానికి అంటిపెట్టుకుని, భవిష్యత్తును చూడ నిరాకరించవచ్చు. ఈ ప్రమాదం నుండి తప్పించుకునేందుకు మీరు ఆ విద్యార్థులకు ఈ సత్యాన్ని చాలా జాగ్రత్తగా వివరించాలి. గతంలో జరిగిన ప్రతిదాని ప్రయోజనం ఇపుడు జరుగుతున్న దానికి మార్గం వేయడమే, అలాగే ఇపుడు జరుగుతున్న ప్రతి ఘటన భవిష్యానికి మార్గం వేయడానికి ఒక సన్నాహం మాత్రమే కాని మరేమీ కాదు; ఇదిగో ఈ భవిష్యమే నిజంగా అతిముఖ్యమైన విషయం, దీనికే మనం సిద్ధం కావాలి.

అంతః స్ఫూర్తిని పెంపొందించుకోవడం ద్వారానే భవిష్యత్తు నిమిత్తం జీవించడానికి మనం సిద్ధం కాగలం.

18-9-67 — శ్రీమాత

* *

మానసిక విశ్రాంతికి

22. మానవ సత్తుయొక్క ఇతర భాగాలకు వలెనే మనస్సుకు కూడ విశ్రాంతి కావాలి. కాగా ఈ విశ్రాంతిని ఎలా సమకూర్చాలో మనకు తెలిస్తేనే తప్ప, అది దానికి లభించదు. మనస్సుకు విశ్రాంతి కల్పించడం ఒక కళ, ఈ కళను మనం నేర్చుకోవాలి.

మానసిక క్రియను మార్చడం నిశ్చయంగా మనోవిశ్రాంతికి ఒక మార్గమే. కాని సంభవమైన అత్యధిక విశ్రాంతి [10] నీరవతయే (మౌనమే) ...

---

[10] ఈ నీరవతయందు, నేను ఏమీ చేయడంలేదు. నా ప్రకృతి, అంటే మనః ప్రాణ దేహాలు, పరమాత్మ శక్తికి ఒక వాహిని మాత్రమే-అని తెలుస్తుంది. ఇలా నేను చేయడం లేదు గావున, విశ్రాంతి గల్గుతోంది; ఇక భగవంతుని ఆనందమయ ప్రకృతి ప్రవహించుతోంది గాన, విశ్రాంతి ఆనందమయం గూడ అవుతోంది.

మనస్సును ఇచ్ఛ వచ్చినపుడు నీరవం (నిశ్శబ్దం) గావించి, స్వీకరణశీల నీరవతయందు ఎలా ఏకాగ్రం చేయాలో నేర్చుకొన్నపుడు, పరిష్కరించజాలని ఒక్క సమస్య కూడా ఉండదు, పరిష్కారం కనిపించని ఒక్క మానసిక కఠినత కూడ మిగలదు.

1951 — శ్రీమాత

* *

అంతఃస్ఫూర్తి సాధన

23. విద్యార్థి : అమ్మా, అంతఃస్ఫూర్తి సాయంతో నేను పనిచేయ ప్రయత్నించుతాను, దయచేసి నా ప్రయత్నానికి సాయపడండి.

అమ్మ : ప్రాణిక ప్రకృతిని ప్రశాంతపరచు.
మనస్సును నీరవపరచు.

మెదడును నిశ్చలమూ, నీరవమూ గావించు, అపుడది ఊర్ధ్వ ముఖమూ, సమాహితమూ అయిన ఒక సమతలం వలె ఉండాలి. అలా ఉంచి, వేచిచూడు ...

29-9-67 — శ్రీమాత

* *

తాదాత్మ్య జ్ఞానం

24. మన పిల్లల మనస్సునకు ఆధునిక మార్గంలో శిక్షణ ఈయబడుతోంది, కాని వారిలో అంతఃస్ఫూర్తి శక్తిని, తాదాత్మ్య జ్ఞానాన్ని కూడ పెంపొందించడానికి మనం ప్రయత్నించుతున్నాం.

— శ్రీమాత

* *

పైనుంచి జ్ఞానాదుల స్వీకృతి

25. పిల్లలను చాలా చిన్నపుడే చేపట్టి, వాళ్లకు ఒక నూతన బోధనా విధానం సూత్రీకరించడం, లేక విస్తారంగా వివరించడం చాలా ఆసక్తికరంగా ఉంటుంది. వారి చిన్న వయస్సులో ఈ పని చేయడం సులభం. ఇందు నిమిత్తం మనకు తగిన వ్యక్తులు - ఓ! అసామాన్య ఉపాధ్యాయులు-కావాలి : మున్ముందు వారికి ప్రచుర మాత్రలో గ్రంథగతమైన జ్ఞానం తెలిసి ఉండాలి. ఈ జ్ఞానం చేత

ప్రతి ప్రశ్నకు సమాధాన మీయ గలగాలి. అదే సమయాన వారికి కనీసం యథార్థ అంతఃస్ఫూర్తితో గూడిన బౌద్ధిక వైఖరియొక్క జ్ఞానముండాలి: దాని అనుభవం ఉంటే, అది శ్రేష్ఠతరం; సహజంగానే, అది అపేక్షించే సామర్థ్యముంటే అది మరింత శ్రేష్ఠతరం, వాంఛనీయం—వేరు మాటల్లో, మానసిక నీరవతయే సత్యతర చేతన దిశగా తిరిగిన సావధాన (attentive) నీరవతయే దేనికైనా తెలిసికోడానికి యథార్థ మార్గమనే బౌద్ధిక జ్ఞానముండాలి, ఇదైనా ఉండాలి; పోతే ఆ సత్యతర చేతననుంచి వచ్చేదాన్ని స్వీకరించే సామర్థ్య ముండాలి. ఈ సామర్థ్యాన్ని కలిగి ఉండడం సర్వోత్తమం; ఇదే యథార్థ వస్తువని పిల్లలకు కనీసం తెలియజెప్పాలి. ఈ తెలియజెప్పడం ఒక ప్రదర్శన రూపంలో ఉంటే మంచిది. అంతేకాక, ఈ స్వీకరించడ మనేది తెలుసుకోవలసిన సమస్త జ్ఞాన క్షేత్రానికి మాత్రమే కాక, చేయవలసిన సమస్త కర్మ క్షేత్రానికి గూడా వర్తించుతుంది. అనగా ఒక పనిని ఎలా [11] చేయాలో, దాని యథార్థ సూచనను గూడ ఒకడు పైనుంచి స్వీకరించ గలుగుతాడు ... పిల్లలకు ఆలోచించే సామర్థ్యం ప్రాప్తించిన వెంటనే, అనగా ఏడేళ్ళ వయసులో, ఒక పనిని ఎలా చేయాలో, దాన్ని గురించి చిన్న సూచన లివ్వాలి, ఇక పదునాలుగు సంవత్సరాల వయస్సులో సంపూర్ణ వివరణ ఇవ్వాలి. వస్తువుల గభీరతర సత్యంతో సంబంధం కల్గి ఉండడానికి ఈ స్వీకృతి ఒక్కటే మార్గం; కాగా తక్కినదంతా, దేనిని ఈ విధంగా సరాసరి తెలిసికోగలమో, దాన్ని న్యూనాధికంగా పోలి ఉండే ఒక వికృత మానసిక సాదృశ్యం మాత్రమే.

5-4-67 * * — శ్రీమాత

విద్యా సూత్రాలు మూడు

26. పాఠశాల, విద్యార్థులు, ఉపాధ్యాయులు ...

వీరిది స్వీయ రూపాంతరానికి ప్రయత్నించుతున్న విశిష్ట జీవనం.

---

[11] ఏమి చేయాలో, ఎలా చేయాలో, అర్జునుడికి తన సారథి, శ్రీ కృష్ణుడి నుండి లభించినట్లుగానే మనకు లోనుండి లభించుతుంది. మనకు ఎలాంటి "ధర్మ సంమూఢ" స్థితి ఉండదు.

అదే మన లక్ష్యం, దాని దిశగా అడుగువేయాలి. బోధించడం సాధ్యం కాదనేదే యథార్థ బోధనయొక్క ప్రథమ సూత్రం. ఉపాధ్యాయుడు ఒక శాసకుడు గాని, నియోజకుడు (master) గాని కాడు; అతడొక సహాయకుడు, ఒక మార్గ దర్శకుడు. అతడు చేయవలసింది సూచించడం మాత్రమే; విధించడం కాదు. వాస్తవానికతడు బాలుడి మనస్సుకు శిక్షణ ఇవ్వడు, అతడు జ్ఞానసాధనాలైన ఇంద్రియాలను ఎలా తీర్చిదిద్దాలో మాత్రమే చూపుతూ, ఆ ప్రక్రియలో బాలుడికి సాయపడతాడు, ఉత్సాహం రేకెత్తించుతాడు. ఉపాధ్యాయుడతనికి జ్ఞానం మూట కట్టి ఇవ్వడు. కింతు జ్ఞానం ఎలా సంపాదించుకోవాలో చూపుతాడు. ఆయన బాలుని లోపల నున్న జ్ఞానాన్ని పిలిచి ముందుకు రప్పించడు, అది ఎక్కడఉన్నదో మాత్రమే చూపుతాడు, అది పైకిరావడం ఎలా అలవరచుకోగలదో నేర్పుతాడు. ఈ బోధనా విధానం కుమారులకు, యువకులకు మాత్రమే ప్రత్యేకించాలి గాని, పసిపిల్లలకు వర్తింపజేయ గూడదు - అనే వివేచన ఒక ఛాందస, అప్రాజ్ఞ సిద్ధాంతం.

పోతే రెండవ సిద్ధాంత మేమన, మనస్సుయొక్క స్వీయ అభివృద్ధి విషయాన మనస్సు అభీష్టాన్ని తెలిసికోవాలి. తల్లిదండ్రులు గాని, ఉపాధ్యాయుడుగాని కోరిన ఆకృతిలోనికి సుత్తిదెబ్బలతో పిల్లవాడిని మలచవచ్చు - అనే భావం ఒక ఆటవిక, అజ్ఞానమయ అంధవిశ్వాసం తన స్వీయ ప్రకృతికి అనుగుణంగా తనను విస్తరింపజేసికొనేందుకు విద్యార్థినే ఉపాధ్యాయుడు అనునయించాలి ... విద్యార్థి యొక్క వికాసమాన అంతరాత్మ తనలోని ఉత్తమాంశాన్ని వెలికిదీసి, ఒక ఉదాత్త ఉపయోగం నిమిత్తం దాన్ని సిద్ధం చేయడమే విద్యకు ప్రధాన లక్ష్యంగా ఉండాలి.

చివరకు, విద్యాబోధనయొక్క మూడవ సూత్రం: దగ్గర దాన్ని చూపి దూరం దాన్ని నేర్పాలి, ఇపుడు ఉన్నదాన్నిబట్టి ఉండబోయేదాన్ని రూపొందించాలి. స్వేచ్ఛామయ, సహజ అభివృద్ధియే ఆ కృత్రిమ వికాసం యొక్క ప్రధాన నిబంధన.

— శ్రీ అరవిందుడు

జ్ఞానం ఏకానం మాత్రమే

27. ఏది ఇప్పటికే జీవి యొక్క విస్తరణ శీల అంతరాత్మయందు బీజభూత జ్ఞానరూపమున గుప్తంగా లేదో, అట్టి దాన్ని మనస్సుకు నేర్పడం సాధ్యమే కాదు. అలాగే బాహ్య మానవుడు సాధించగల సర్వసంసిద్ధిలో పలి ఆత్మయొక్క సనాతన సంసిద్ధిని బాహ్యమున రూపొందించడం మాత్రమే. మనం భగవంతుని తెలిసికొన్నపుడు భగవంతుడే అవుతాం; కారణం, మనం మన రహస్య ప్రకృతియందు ఇప్పటికే [12] ఆ భగవంతుడై ఉన్నాం. సమస్త సంభూతి (అగుట, bocoming) ఒక ఆవిష్కరణం మాత్రమే. ఆత్మ-ప్రాప్తియే అసలు రహస్యం; కాగా దానికి ఆత్మ-జ్ఞానం సాధనం, వర్ధమానచేరన ప్రక్రియ.

* * — శ్రీ అరవిందుడు

విసుగు నెలా జయించాలి ?

28. పిల్లలు ప్రతి విషయం నేర్చుకోవాలి; ఇది వారి ప్రధాన తత్పరత కావాలి; ఈ విధంగానే ఒక ఉపయోగి మరియు ఫలప్రద జీవనానికి వారు తమను తాము సిద్ధపరచుకోవాలి.

అదే సమయాన వారు పెరిగే కొలది, తమ లోపల తమకు మిక్కిలి ఆసక్తికరమైన ఏ విషయం లేక విషయా లున్నాయో, వేటిని వారు చక్కగా చేయగలరో, వాటిని కనుగొవాలి. వారి లోపల వికసించవలసిన శక్తులు గూడ ఉన్నాయి.

కష్టాల నధిగమించడం రుచికరం గావించే విద్యను పిల్లకుకు బోధించాలి; ఇదే జీవితానికి ఒక ప్రత్యేక మూల్యం నిస్తుందని వారికి నచ్చచెప్పాలి. కష్టాల

---

[12] "బ్రహ్మైవ సన్ బ్రహ్మాప్యేతి"—ఇప్పటికే నీవు బ్రహ్మవై ఉండి, బ్రహ్మను బొందుతున్నావు—అని ఉపనిషత్తు. ఒక అంతస్తులో మనం ఇప్పటికే సచేతనంగా గూడ బ్రహ్మం, దాన్ని ఉపరితలంలో తెలిసికోవడమే, రెండు అంతస్తులకు మధ్యనున్న తెరను తొలగించడమే బ్రహ్మప్రాప్తి.

విద్యార్థులు పుస్తకాలు

31. మీరు, ఉపాధ్యాయులు, చేయవలసిందేమంటే, పిల్లలు ఏమి చేస్తున్నారో, దానిలో వారికి ఆసక్తిని పుట్టించాలి, మీ బోధన అలా ఉండాలి; ఇదివేరు, వారికి పుస్తకాల్లో ఆసక్తిని కల్గించడం వేరు.

ఎక్కువ మంది ఉపాధ్యాయులు 'మంచి విద్యార్థులు' కావాలని కోరుకుంటారు. ఎవరు కష్టపడి చదువుతారో, శ్రద్ధగా వింటారో, ఎవరు అనేక విషయాల్ని అర్థం చేసికొని, తెలిసికుంటారో, ఎవరు బాగా సమాధానాలు చెపుతారో, వారు మంచి విద్యార్థులు. ఈ మంచితనం సర్వాన్ని చెడగొడుతుంది. వీళ్ళు ఇట్టే పుస్తకాలను తీస్తారు, లోతుగా చదువుతారు, నేర్చుకుంటారు. ఈ అభ్యాసం ముదిరి, వాళ్ళు పుస్తకాలమీదే, ఇతరులు ఏమి చెపుతారో లేక వ్రాస్తారో, దాని మీదే, ఆధారపడతారు. ఇక అపుడు వాళ్ళు, అంతఃస్ఫూర్తి [14] ద్వారా జ్ఞానం స్వీకరించే అతిచేతన భాగంతో సంపర్కం కోల్పోతారు. ఈ సంపర్కం చిన్న శిశువులో ప్రాయః ఉంటుంది; కాని అది అతని విద్యాభ్యాసక్రమంలో అంతరించి పోతుంది.

విద్యార్థులు ఈ దిశలో పురోగమించగలగాలంటే, ఉపాధ్యాయులు తమ పాత దృక్కోణాన్ని, బోధనా విధానాన్ని మార్చుకోవాలి. మార్చుకోకపోతే, నా కృషి ముందుకు సాగదు.

16-12-59 — శ్రీమాత

* * *

ప్రతి వ్యక్తికి ప్రత్యేకత

32... ప్రకృతి యందలి ప్రతివర్గము, ప్రతి ప్రకారము, ప్రతి ప్రవృత్తి ఇలా తన స్వీయ మార్గమున, తన స్వీయ సత్యాన్ని అన్వేషింప ప్రేరిత మవు

---

[14] పిల్లలకు అతిచేతనతో సంపర్కముంటుంది, పెద్దవారి కుండదు! అయినపుడు ఎవరు పెద్దవారు? ఇప్పటి చదువు ఈ సంపర్కాన్ని విడగొట్టడానికే తోడ్పడుతూ ఉంటే, అది ఒక శాపమా, వరమా?

తుంది; అంతే కాదు, ప్రతి వ్యక్తి కూడ తన స్వీయ వైవిధ్యాన్ని ప్రవేశ పెడతాడు...పోతే మానవుని యందు ఈ కఠినత తన పరాకాష్ఠ నందుకుంటుంది. చూడండి: మానవజాతికి తన శక్యత (Potentiality, బీజసత్త) యందు ఎట్టి అవధి లేదు; దాని ప్రతి శక్తి, ప్రతిప్రవృత్తి తన స్వీయప్రకారమున తన స్వీయ పూర్ణతను అన్వేషించుతుంది. కావున పైనుంచి బుద్ధి ఎట్టి కఠోర నియంత్రణ నైనా విధించినపుడు, వ్యాకుల పడుతుంది; అంతేకాదు, ప్రతి మానవ వ్యక్తి యందు ఈ శక్తులు, ప్రవృత్తుల తీవ్రతలు, పద్ధతులు, సంయోగాలు విభిన్నంగా ఉంటాయి; ఇలా ప్రతి మానవుడు సామాన్య మానవజాతికి చెందటం మాత్రమే కాక, తనలోని [15] అనంతానికి కూడ చెందుతాడు, అందుచేత ప్రతి మానవునికి ఒక ప్రత్యేకత ఉంది. ప్రతి మానవుడు అద్వితీయుడే.

—శ్రీ అరవిందుడు

* * *

అసామాన్య బాలలు

33. ఉపాధ్యాయుడు బిగ్గరగా చదువబడే ఒక పుస్తకంగా ఉండగూడదు. ప్రతి బాలుడికి, అతని స్వరూప స్వభావా లెట్టివైనా, ఒకే పుస్తకంగా పనిచేయ గూడదు. తననుదాను తెలిసికోడానికి, తానేమి చేయగలడో కనిపెట్టడానికి పిల్లవా డికి సాయపడడమే ఉపాధ్యాయుని ప్రథమ కర్తవ్యం.

అలా సాయపడేందుకు ఉపాధ్యాయుడు. పిల్లవాడు సహజంగాను, అప్రయ త్నంగాను ఏ క్రీడలకు, కార్యకలాపాలకు ఆకర్షితు డవుతాడో, వాటిని పరిశీ లించాలి, అలాగే అతడు దేనిని నేర్చుకోడానికి ఇష్టపడతాడో గుర్తించాలి. అతని బుద్ధి మేల్కొని ఉన్నదేమో కనిపెట్టాలి. ఇంకా అతనికి రుచికరమైన కథలేవో, అతనికి ఆసక్తిని కల్గించే పను లేవో, మానవుడు సాధించిన ఏ మహాకార్యాలు అతన్ని ఆకర్షించుతాయో కూడా పరిశీలించాలి.

---

[15] వ్యక్తిలో అనంత వైవిధ్యముంది. అనంతం గూడ ఉంది. ఇలా వ్యక్తి సమాజానికి ఒక అవయవం మాత్రమే కాడు; పైగా వ్యక్తి తన ఈ వైవిధ్య అనంతాల ద్వారా సమాజానికి నాయకత్వం వహించి పైపైకి నడుపుతాడు.

ఉపాధ్యాయుడు, తన పాలనలో ఉన్న ప్రతి బాలుడు ఏ వర్గానికి (category) చెందుతాడో వివేచించి తెలుసుకోవాలి. ఇట్టి సావధాన పరిశీలన తర్వాత, ఏ వర్గానికీ చెందని ఇద్దరు, ముగ్గురు విశిష్ట బాల లున్నారని, నేర్చుకోవాలనే ఉత్సుకత వారికి గలదని, వారు ప్రగతిని ప్రేమిస్తారని ఉపాధ్యాయుడు కనిపెడితే, వైయక్తిక వికాసాన్ని ప్రోత్సహించే సంవరణ (choice) స్వేచ్ఛను ఆయన వారికిచ్చి తమ శక్తులను ప్రగతి నిమిత్తం ఉపయోగించుకొనేందుకు వారికి తోడ్పడాలి. దేనియందు ఉపాధ్యాయుడు ఆదే పాఠాన్ని తరగతిలో అందరికి చెపుతాడో, నిశ్చయంగా ఆ పద్ధతికి వ్యయం తక్కువ, అది సులభం కూడ; కాని అదే సమయంలో అది నిష్ఫలం, కావున దానియందు ప్రతివ్యక్తి కాలం వృధా అవుతుంది.

15-1-72 — శ్రీమాత

* * *

ఉపాధ్యాయుడు యోగి కావాలి

34. ప్రియ జననీ !

బాలలు తమ సామర్థ్యాలను కనిపెట్టి, తమ వైయక్తిక వికాస పథాన్ని అనుసరించాలంటే, మా విద్యా విధానం ఎలా ఉండాలని మీ భావన ?

దీన్నే మన మిక్కడ చేయ ప్రయత్నించుతున్నాం, కాని దాన్ని ఉత్తమంగా చేయాలంటే, అది అయ్యగారి (teacher) పైన ఆయన తీసుకునే శ్రమపైన, మనోవైజ్ఞానిక అవగాహనకు ఆయనకు గల సామర్థ్యం పైన ఆధారపడి ఉంటుంది. ఆయన విద్యార్థి యొక్క స్వభావాన్ని, సంభవతలను గుర్తించే సామర్థ్యం కలిగి ఉండాలి. ఏలన అపుడే ఆయన ప్రతి వ్యక్తి అవసరాలకు అనుగుణంగా బోధించగలగుతాడు.

22-1-72 — శ్రీమాత

* * *

వ్యక్తికి స్వేచ్ఛ అవసరం

35. వ్యక్తికి తన గరిష్ఠ శక్తి ననుసరించి పురోగమించే అవకాశం లభించితే, అవశ్యంగా సమాజం దానినుంచి లాభం పొందుతుంది. అలా కాక,

వ్యక్తి సమాజ-సంభవతకు, సామర్థ్యానికి అధీనం చేయబడితే, అప్పుడతడు సంపూర్ణ ప్రగతి అవకాశాన్ని కోల్పోతాడు.

22-12-67 — శ్రీమాత

స్వతంత్ర చింతనకు సమయం

36. ఒక విషయాన్ని నేను ఒత్తి చెప్పాలి. బైటి విశ్వవిద్యాలయాల్లో చేసే దాన్నే అనుసరించడానికి ప్రయత్నించకు. విద్యార్థులలోనికి ఆధారసామగ్రినీ (data), సమాచారాన్నీ మాత్రమే కూరడానికి ప్రయత్నించకు. ఇతరానికి దేనికీ సమయం మిగల నంతగా వాళ్ళకు పనిని ఇవ్వకు. రైలు నందుకునే పెద్ద తొందరలో నీవు లేవు. తాము నేర్చుకున్న దాన్ని విద్యార్థుల వర్ధం చేసికోనివ్వు, వారిని దాన్ని జీర్ణించుకో నివ్వు. పాఠ్యప్రణాళికను ముగించడమే నీ గమ్యం కాగూడదు. విద్యార్థులు స్వీయ అభిరుచి ననుసరించి నేర్చుకోగోరిన విషయాలు చెప్పే తరగతులకు వెళ్లడానికి సమయం మిగిలే లాగున నీవు (ఉపాధ్యాయుడు) కార్యక్రమాన్ని నిర్ణయించాలి. వారికి శరీరవ్యాయామానికి తగిన సమయముండాలి.

10-9-53 — శ్రీమాత

* * *

వారి పని జవాబు లివ్వడం

37. సామాజిక, లేక ఇతర సాంప్రదాయిక అనుశాసనాల (disciplines) పట్ల నాకు విస్పష్టమైన వైముఖ్య ముంది, అనే మాట నిజంకాదు; ఎట్టి అనుశాసనం పనికిరాదని నేను చెప్పడం లేదు. ఇంతకంటె ఎక్కువగా నేను చెప్పే దేమంటే, తన ఆంతర ఆకాంక్షయొక్క చిత్తశుద్ధి ననుసరించీ, తననుదాను పొందాలనే సంకల్పబలం ననుసరించీ ప్రతివాడు తన స్వీయ అనుశాసనాన్ని తాను కనుగొనాలి.

కావున ఎవరికి విషయం తెలుసో, అట్టి ఉపాధ్యాయులు, ఉపదేష్టలు లేక ఇతరుల లక్ష్యం, వారి ఉనికి ప్రయోజనం నీకు తెలియజెప్పడం, సాయపడడమే (విన్ను శాసించడం కాదు.) కఠినంగా కన్పించే ఒక విషయం మీ కెదురైనపుడు మీరు మీ గురువుల ముందుంచండి, వారు తమ అనుభవంనుండి మీకిలా చెప్ప

గలుగుతారు, "కాదు, దాని స్వరూప మిదికాదు, లేక అదీ కాదు. మీరు అలా చేయాలి, ఇలా ప్రయత్నించాలి" అని. వారు-సిద్ధాంతాలు, సూత్రాలు, లేక నియమాలనబడే నియమాలను, అలాగే న్యూనాధిక అమూర్త జ్ఞానాన్ని మీ చేత బలాత్కారంగా మ్రింగించరు; దీనికి బదులు మీ గురువులు మీకు కావలసిన సమాచారాన్ని అందించడానికే సిద్ధంగా ఉంటారు. ప్రతి గురువు అత్యంత భౌతిక విషయాల నుంచి అత్యంత ఆధ్యాత్మిక విషయాలవరకు తనకు తెలిసిన విషయంనందు, తన సామర్థ్యా న్ననుసరించి సమాచార మందించుతాడు.

ప్రశ్నలకు సమాధానా లివ్వడమే వారిపని, అదే వారి ఉపయోగిత.

13-6-56 —శ్రీమాత

* * *

ముక్కలుగా బోధించరాదు

38. ఆధునిక శిక్షణయొక్క ఒక మిక్కిలి విశిష్ట లక్షణం-అనేక విషయాలను ఇంచించుక బోధించే ప్రణాలిక. గంపెడు విషయాలు, ప్రతి విషయాన్ని ఇంచుక సేపు బోధించడం. దీని ఫలితమేమంటే, దేన్ని చక్కగా ఒక్క సంవత్సరంలో నేర్చుకోవచ్చో, దాన్ని చెడ్డగా ఏడు సంవత్సరాల్లో నేర్చుకుంటాడు ...

.... సామాన్య ఆధునిక మనస్సుయొక్క అగంభీరత, నానావిషయక లఘుత, చంచల వికార్యతల బహుభాగం ముక్కలుగా జేసి బోధించే ఈ చెడ్డ పద్ధతియొక్క ఫలితమే...

పిల్లల మనస్సు తేలికగా అలిసిపోతుంది. కావున ఒకే విషయం మీద దీర్ఘకాలం దృష్టిని కేంద్రీకరించే శ్రమకు దాన్ని అధీనం చేయగూడదు - అనే సాకుతో ఆధునిక పద్ధతి సమర్థించబడుతోంది. ఇక్కడ సహజంగానే ఈ ప్రశ్న ఉత్పన్నమౌతుంది. ఈ కాలపు పిల్లలకు, వెనుకటి వారికి అంత భేదముందా? ఒకవేళ ఉంటే, సుదీర్ఘమైన ఏకాగ్రతను నిరుత్సాహపరచి, మనమే వారి నలా చేయలేదా? దోషం మనదే గావున, ఇప్పటి అసహజ పద్ధతికి బదులు బాలుడు ఒక సహజ స్వ-విద్యా విధానం అవలంబించితే, అది అతడి అశక్తతను తొలగించివేస్తుంది. పెరిగిన మనిషి వలెనే పిల్లవాడు సైతం, అతనికి రుచి కలిగితే, విషయాన్ని మధ్యలో విడిచివేయడానికంటె చివరంటా చదివివేయడానికే ఎక్కువ

ఇష్టపడతాడు. అతనికి విషయంయొక్క ప్రతిమెట్టునందు ఆసక్తిని, తత్పరతను కలిగించి, మెట్టు తర్వాత మెట్టుగా అతనిని ఎక్కించుతూ, శిఖరం చేరేవరకు అతన్ని నడపాలి: ఇదే బోధనయొక్క యథార్థ కళ.

...ఖండబోధనను పాత బాధల చెత్త-సామాను గదికి త్రోసివేయడం ఉచితం. జీవితంనందు, కృషియందు, జ్ఞానార్జనయందు పిల్లవాడికి రుచి కలిగించాలి, అత్యధిక పూర్ణతవరకు అతని జ్ఞానేంద్రియాలను వికసింపజేయాలి, తాను ఉపయోగించవలసిన బోధనాభాషలో అతనికి ప్రావీణ్యం కలిగించాలి. ఇదే ఉపాధ్యాయుడు చేయవలసిన ప్రథమ కార్యం. తర్వాత అతడు చాలా వేగంగా నేర్చుకోగలుగుతాడు; కాగా ఈ వేగం నియత క్రమం అవలంబించడంలో ఏ ఆలస్యం జరిగిందో, దాన్ని కూడదీస్తుంది. ఇపుడు పిల్లవాడు కొద్ది విషయాలను అంతంతమాత్రంగా నేర్చుకుంటూ ఉంటే, అపుడు అనేక విషయాలను మిక్కిలి బాగుగా నేర్చుకుంటా డని మనం కనుగొంటాం.

— శ్రీ అరవిందుడు

* * *

"నాకు చదువు వద్దు"

39. ఏడేళ్ళకు పూర్వం కూడ ప్రతిభాశాలు రుంటారు — నిజానికి సర్వదా, సర్వత్ర ప్రతిభాశాలు రుంటారు - కాని ప్రాయః శిశువు తన నైజాన్ని తా నెరుగదు, అలాగే ఒక పని ఎందుకు చేయాలో, ఎలా చేయాలో శిశువుకు తెలియదు. దాని (శిశువు) అవధానం పెంపొందించడానికి, తాను చేసే పనిమీద ఏకాగ్రతను నేర్పడానికి అదే మంచి సమయం,

తర్వాత ఏడు సంవత్సరములు ఒక ప్రత్యేక సమయం, ఈ కాలంలో బాలుడు ఏమి కావాలని కోరతాడో, దాన్ని ఓంపిక జేసికోవడం అతనికి నేర్పాలి. సమృద్ధము,జటిలము, సువికసితము తనపనియందు శక్తిశాలి అయిన మేధ కావాలని అతడు కోరుకుంటే, మంచిది. అతనికి ఎలా కృషి చేయాలో నేర్పాలి; ఏలన కృషిచేతనే, అనగా మననం, అధ్యయనం, విశ్లేషణం, మున్నగు వాటి చేతనే మేధ నిర్మితమవుతుంది. ఇలా నిర్మితమైన మస్తిష్కంతో, పద్నాలుగు సంవత్సరాల వయస్సులో నీ భవిష్యత్తులో ఎలా ఉండగోరతావో, దాన్ని తెలిసికోడానికి సిద్ధంగా ఉంటావు, లేక ఉండగలగాలి.

అందుచేతనే నే నిలా అంటాను;ఆ వయస్సునందు కొంతమంది పిల్లలు,"బౌద్ధిక వికాసంలో నా కెలాంటి ఆసక్తిలేదు, నేర్చుకోవాలనే కోరిక నాకు లేదు, అజ్ఞానముయొక్క సామాన్య ప్రకారమున. అజ్ఞానంగానే ఉండిపోగోరుతున్నాను". అని నిర్ద్వంద్వంగా ప్రకటించితే, ఏ అధికారంచేత వాళ్లపై బలాత్కారంగా చదువును ఎవడైనా విధించగలడో. నా కర్థంకావడం లేదు, లేక వాళ్ళను సగటు స్థాయికి తీసుకురావలసిన ఆవశ్యకత ఏమిటో నాకు కన్పించదు....

....అదే పాఠశాల ఉపాధ్యాయులతో నా కున్న సంతత వివాదం. వారు వచ్చి నాతో ఇలా అంటారు: "వాళ్లు కృషి చేయకపోతే, పెరిగిన తర్వాత మూఢులు, అజ్ఞులుగా ఉండిపోతారు" అని. నా సమాధాన మేమంటే, "కాని మూఢులు, అజ్ఞులుగా ఉండిపోవడమే వారి కిష్టమైతే, జోక్యం చేసుకునే అధికారం మీ కే ముంది?

బుద్ధి, జ్ఞానాలను మనం నిర్బంధం చేయలేం. అస్తు.

13-1-56 — శ్రీమాత

అల్లరి పిల్లల గురించి

40. ఒక పిల్లవాడి సంభవతలను అంచనా వేయవలసి వచ్చినపుడు, సామాన్య నైతిక భావాలు అంతగా పనికిరావు.[16] అవిధేయ, అశిక్షిత, అతికఠిన ప్రకృతులు తరచుగా, ఎలా ఉపయోగించాలో ఎవరికీ తెలియని గుణాలను గుప్తంగా కల్గి ఉంటాయి. అలాగే అలస ప్రకృతులు గూడ గొప్ప శాంతి సహనాలను బీజావస్థలో కల్గి ఉండవచ్చు.

అది ఆవిష్కరించుకోవలసిన ఒక సంపూర్ణ ప్రపంచం, కావున సులభ పరిష్కారాలు అంత ప్రయోజనకారి కావు. టీచరు విద్యార్థుల కంటె గూడ

---

[16] భారతదేశాన్ని ఇంగ్లాడుకు జయించిపెట్టిన క్లైవు మన కిక్కడ జ్ఞాపకం వస్తాడు. అతడు తన తల్లిదండ్రులకు ఏ విధంగా వశంగాకపోతే - అతడు పేదవాళ్ళ బిడ్డకూడ-పీడవదలి పోతుందని తల్లిదండ్రులు ఇండియా వచ్చే ఓడ ఎక్కించారు.

ఎక్కువ కష్టపడి పనిచేయాలి; అపుడే అతడు విభిన్న స్వభావాలను వివేచించి, సంభవమైనంత ఉత్తమంగా బాగుపరచగలుగుతాడు.

23-1-72 * * * — శ్రీమాత

సంవరణ స్వేచ్ఛ

41. అసాధారణ బాలురకు సంవరణ (choice, ఎంపిక) స్వేచ్ఛ ఇవ్వాలని నేను ఎందుకు చెప్పానంటే, పూర్తిగా అభివృద్ధి నందేందుకు వాళ్లకు మనం సాయపడాలంటే, వాళ్ళకీ స్వేచ్ఛ సర్వథా ఆవశ్యకం.

ఈ సంవరణ స్వేచ్ఛను, ఆమాటకు వస్తే, అందరి పిల్లలకు ఈయవచ్చు; ఏలన వాళ్ళ యథార్థ స్వభావాన్ని కనుగొనేందుకు చివరకు అదొక మంచి మార్గం. కాని అలా స్వేచ్ఛ యిచ్చినపుడు, వాళ్లలో అధికాంశం అలసులని, చదువులో అంత ఆసక్తి లేదని తేలుతుంది. అయితే రెండవ పక్షాన వాళ్ళకు హస్తకౌశలం ఉండవచ్చు, వస్తువులు చేసే విధానం నేర్చుకోడానికి వాళ్ళు ఇష్టపడవచ్చు. దీన్ని కూడ ప్రోత్సహించవలసిందే, ఈ విధంగా పిల్లలు సమాజంలో తమ యోగ్య స్థానాన్ని కనుగొంటారు, తాము పెరిగినపుడు తమ స్థానానికి న్యాయం చేయ సిద్ధంగా ఉంటారు. ఒకడు చేసేది బౌద్ధిక, కళాత్మక, లేక దైహిక కర్మగావచ్చు. అది ఏదైనా, దాన్ని బాగుగా చేసినందువల్ల కలిగే సంతోషాన్ని ప్రతివాడికి నేర్పాలి; అన్నిటి కంటె ఎక్కువగా, కర్మ ఏదైనా, దాన్ని శ్రద్ధా కౌశలాలతో చేసినపుడు ప్రాప్తించే కర్మగౌరవాన్ని ప్రతిబాలుడికి నేర్పాలి.

16-1-72 * * * — శ్రీ మాత

14 ఏళ్లకు స్వాతంత్ర్యం

42. నేను దేన్ని స్వయంగా చూస్తున్నానో, ఇతరులనుంచి తెలిసి కొంటున్నానో, దాన్నిబట్టి తేలే సాధారణ నియమమిది: పధ్నాలుగు ఏళ్ళు పైబడిన పిల్లలు స్వతంత్రంగా జీవించడానికి అనుమతించాలి; వారు అడిగితే, అడిగినపుడే సలహాచెప్పాలి.

తమ జీవితం నడుపుకునేందుకు తామే బాధ్యులనే విషయం వారు తెలుసుకోవాలి.

7-1908 * * * — శ్రీమాత

స్వేచ్ఛ ప్రమాదకరం కాదా ?

42. మాకీయబడిన ఈ అపార స్వేచ్ఛ, మాలో ఎవరింకా మేల్కొన లేదో, ఎవరింకా అచేతనంగా ఉన్నారో, వారికి ప్రమాదకరం కాదా ? మాకు ఈయబడిన ఈ అదృష్ట విశేషానికి దీటుగా మేమెలా వ్యవహరించగలం ? (అని విద్యార్థి అడుగుతాడు).

ప్రమాద, సందేహాలు ప్రతి ప్రగతి-ఉద్యమంలోను భాగంగా ఉంటాయి. అవి లేకుండా ఏమీ సాధించలేము; అంతేకాదు. ఎవరు పురోగమించగోరతారో, వారి[17] శీలనిర్మాణానికి అవి అపరిహార్యం కూడ.

13-4-66 — శ్రీమాత

* * *

వృద్ధికి స్వేచ్ఛ అవసరం

43. ప్రతి మానవుడు తన స్వీయ[18] సత్తుద్వారా తనలోని భగవంతుని లోనికి పెరగవలసి ఉంది. కావున ఆ సత్తు వికాసం చెందుతూ ఉన్నపుడు, ఒక అధికాధిక స్వేచ్ఛ దానికి ఒక ఆవశ్యకతగా ఉంటుంది. పోతే పరిపూర్ణ స్వేచ్ఛ పరిపూర్ణ జీవనానికి ఒక లక్షణము మరియు నియమము.

—శ్రీ అరవిందుడు

* * *

పిరికి అంగీకారం

44. పిల్లలపై నీవొక అనుశాసనాన్ని విధించగలవు, వారిచేత ఒకే రూపం బట్టలు తొడిగించగలవు, బెత్తానికి పనిచెప్పి, వాళ్ళను కోరిన దారిలోనికి

---

[17] స్వేచ్ఛ ఉన్నపుడు, ప్రమాదముంటుంది. ఈ ప్రమాదం నుండి బయట పడేందుకు బాలుడు చేసే స్వయంకృషే అతనికి విశిష్టత నిస్తుంది. కాగా ఈ విశిష్టతే శీలం. [చూ. టీక 2]

[18] ప్రతివాడికి తన స్వీయ సత్తే, తన స్వభావమే భగవంతునిలోనికి పెరగడానికి మార్గం. కావుననే గీత స్వభావ స్వధర్మాలకు అంత ప్రాముఖ్యమిస్తుంది. భగవంతునికి అనేక మార్గాలు - అనే మాటకు ఈ సత్యమే ప్రాణం.

పంపగలవు. కాని వాళ్ళ హృదయాలను, ప్రకృతులను నీవు సంపాదించగలిగితే తప్ప, ఈ విధింపబడిన నియమానికి వారి అనురూపత ఒక కపట, హృదయ రహిత సమ్మతే అవుతుంది. ఒక సాంప్రదాయిక, తరచుగా ఒక పిరికి సమ్మతే అవుతుంది.

మనో విద్యయందు వలె హృదయ విద్యయందు గూడ పిల్లవాడిని తన స్వీయ పరిపూర్ణతకు తీసికొనిపోయే సమంజస మార్గంలోనికి పంపాలి. దాన్ని అనుసరించ ప్రోత్సహించాలి, అపుడతనిని గమనించుతూ, అతనికి సూచించుతూ సాయపడుతూ ఉండాలేగాని, అతని గమనంలో జోక్యం చేసికోగూడదు; ఇదే ఉత్తమ పద్ధతి.

— శ్రీ అరవిందుడు

* * *

చేసే పద్ధతి నేర్వాలి

45. కాని నీవు మిక్కిలి చిన్నవాడివిగా ఉన్నపుడే, నీ తల్లిదండ్రులు గాని, నీ సంరక్షకులు గాని నీవు చేసే పని సరియైన మార్గాన ఎలా చేయాలో, అనగా దాన్ని చేయవలసిన విధంగా తగు రీతిలో ఎలా చేయాలో నేర్పే శ్రమ తీసికుని ఉంటే, సంవత్సరం తర్వాత సంవత్సరం నీవు చేసే ఈ తప్పులన్నింటినుండి తప్పించుకోడానికి అది నీకు సాయపడుతుంది. నీవు తప్పులనుచేయడం మాత్రమే కాదు, నీవు చేసేవి తప్పులని ఎవ్వడూ నీకు చెప్పడు గూడ! కావున నీవు జబ్బు పడినపుడు, త్వరగా అలసిపోయినపుడు, ఎందుకలా జరుగుతోందో తెలియక ఆశ్చర్యపడతావు, నీవు చేయగోరిన దాన్ని ఎలా చేయాలో తెలియదని ఆశ్చర్య పోతావు, దాన్ని ఎవడూ, ఎప్పుడూ నేర్పలేదని ఆశ్చర్యపోతావు....

ఉచిత ప్రకారమున జీవించడం ఒక కఠినతర కళ; ఈ కళను చిన్న వయస్సునుండే నేర్చుకోడానికి ఉపక్రమించి ప్రయత్నించితేనే తప్ప, అది ఎప్పటికీ ప్రశస్తంగా పట్టుపడదు.

2-6-54 — శ్రీమాత

* * *

టీచరు యోగి కావాలి

46. ఎవరు పరిపూర్ణంగా ప్రశాంతచిత్తులు గారో, ఎపుడూ భంగ పుచ్చని సహిష్ణుత ఎవరికుండదో, ఏదీ కలంచలేని నిశ్చలత ఎవరి కుండదో, అలాగే ఎవరికి ఆత్మ-గౌరవముండదో, అట్టి ఉపాధ్యాయులు ఏమాత్రం ముందుకు పోలేరు. ఒక ప్రశస్త గురువు గావడానికి ముందు ఒకడు సాధువు కావాలి, వీరుడు కావాలి. ఒక ప్రశస్త గురువు గావడానికి ఒకడొక మహాయోగి గావాలి. పిల్లలనుంచి ఒక పరిపూర్ణ వైఖరిని పొందేందుకు ఒకడు స్వయంగా పరిపూర్ణ వైఖరిని గల్గిఉండాలి. నీవు దేన్ని స్వయంగా చేయవో, దాన్ని చేయమని అడిగే అధికారం నీకుండదు.

14-11-56 — శ్రీమాత

* * *

బుద్ధి దారిద్ర్యం

47. మేమనుసరించే విద్యావిధానం, శ్రీ అరవిందుని మాటనుబట్టి, ఇప్ప టికీ "మానవ బుద్ధియొక్క ఒక భాసుర దారిద్ర్యంగానే" మిగిలి ఉంది.

మీరు మీ విద్యార్థుల కిచ్చే విద్యను గురించే గదా చెప్పతున్నారు ? అది ఎప్పుడో మారిపోవలసింది. ఇదివరకేమి చేయబడిందో, ఇతరులేమి చేస్తున్నారో, దాన్ని అనుకరించే శోచనీయ అభ్యాసం జనులకుంది. ఈ మాట నేను మీకెపుడో చెప్పాను. ఇది సర్వత్రా చేయబడుతోంది గాన, దాన్ని చేయాలి-అనే ప్రతిపాద నకు నా సమాధానమిది ? "బహుశా అందుచేతనే దాన్ని చేయగూడదు ! దాన్ని ఇక్కడ గూడ చేసినందువల్ల ప్రయోజనమేముంటుంది ?"

కాని అమ్మా ! మీరు సాయపడకపోతే, మేమేది మాత్రం ఎలా చేయ గలం ?

కాని మీరిలా నా సాయాన్ని ఎందుకు కోరుతున్నారు ? ముందు మీరు అతి- మనస్సు సూత్రాల ననుసరించి మీ బోధనా విధానం మార్చుకోవాలి. కనీసం దాని కోసం మీరు ప్రయత్నించాలి. మీరు నన్ను అడుగగూడదు, మీరు దాన్నిచేయాలి.

మీరు ఒకే గాడిలో నడుస్తూ ఉంటే, అదే గాడిలో అనంతంగా కొనసాగవచ్చు. దానినుంచి బైటపడడానికి ప్రయత్నించాలి.

13-6-56 —శ్రీమాత

* * *

మార్గదర్శక సూత్రాలు

48. అమ్మా ! విద్యకు సంబంధించిన నూతనాదర్శానికి మార్గదర్శక సూత్రాలు ఏవై ఉండాలి.

సత్యం, సామరస్యం, స్వేచ్ఛ.

25-11-67 * * * — శ్రీమాత

సత్యమయ జీవనం

48. పరమ సత్యానికి ఎక్కువెక్కువ అనుగుణంగా ఉపాధ్యాయులు బోధించాలని నేను వారికి పదేపదే చెపుతాను; ఏలన, మనకిక్కడ ఒక స్కూలు ఉన్నదంటే, అది ప్రపంచంలోని లక్షలాది స్కూళ్ళకంటే భిన్నంగా ఉండాలనే మన ఉద్దేశ్యం. అది పిల్లలకు ఒక అవకాశమివ్వాలి-సామాన్య జీవనానికి దివ్య జీవనానికి, అనగా సత్యమయ జీవనానికి ఉన్న భేదాన్ని గుర్తించేందుకు, వస్తువులను ఒక భిన్నప్రకారమున చూచేందుకు ఒక అవకాశమివ్వాలి. సామాన్య జీవనాన్నే ఇక్కడ కొనసాగించదలంచడం కేవలం నిరర్థకం. దేన్ని విద్యార్థులు మరెక్కడా కాంచలేరో, దానికి వాళ్ళ కళ్ళను తెరిపించడమే ఉపాధ్యాయులు చేయవలసిన కార్యం.

21-12-50 * * * — శ్రీ మాత

సత్యమంటే ?

50. బౌద్ధికంగా, సమైక్యం సమకూర్చేందుకు ఎక్కడ సర్వద్వంద్వాలు సమీపించి చేతులు కలుపుతాయో, ఆ బిందువే సత్యం.

ఆచరణాత్మకంగా, భగవంతుని ఆవిర్భావమూ, అభివ్యక్తీ సంభవమయ్యేందుకు అహంకారం సమర్పణమే సత్యం.

6-10-65 — శ్రీమాత

* * *

మనస్సు-సంవరణ స్వేచ్ఛ

51. మనస్సుతోనే వైయక్తికీకరణం (Individualisation) ఆరంభించింది, నిశితమైన వేర్పాటు-భావం ఆరంభించింది, అలాగే సంవరణ స్వేచ్ఛ (freedom of choice) గలదనే ఒక విధమైన అభిప్రాయం, న్యూనాధికముగా యథార్థమైన అభిప్రాయం కూడ ఆరంభించింది. ఇదంతా, ఈ మనోవైజ్ఞానిక అవస్థలన్నీ మానసిక జీవనంయొక్క సహజ పరిణామాలు, ఇవే మనమిపుడు ప్రపంచంలో చూస్తూ ఉన్న ప్రతి పోకడకు ద్వారం తెరుస్తాయి - వ్యసనాలనుండి అత్యంత నియమబద్ధ జీవనంవరకు గల పోకడ లన్నింటికి ద్వారం తెరుస్తాయి. రెండు వస్తువుల్లో ఒక దాన్ని నేను ఎంచుకోగలను-అనే అభిప్రాయం మనస్సుకుంది, కాని ఈ అభిప్రాయం ఒక యథార్థ సూత్రం యొక్క వక్రీకరణం మాత్రమే. ఏలన, అంతరాత్మ లేక ఆంతరాత్మిక పురుషుడు చేతనలో ఆవిర్భవించినపుడు మాత్రమే, అంతేకాక అతడు ప్రకృతి యొక్క పరిపాలనమును చేపట్టితేనే ఈ యథార్థ సూత్రం మనకు పూర్తిగా సిద్ధించగలదు. ఏలన అపుడు మాత్రమే మానవుని జీవనం పరమ సంకల్పం యొక్క ఒక యథార్థ అభివ్యక్తి అవుతుంది. అనగా అది తననుదాను వైయక్తికముగాను, సచేతనముగాను ఆ జీవనం నందు ప్రకటించుకుంటుంది.

17-3-61 —శ్రీమాత

అ ధ్యా య ం — 5

ఆంతరాత్మిక, ఆధ్యాత్మిక విద్య

మానసిక జ్ఞానం సాపేక్షం

1. ఈ మాటను మనమెన్నో సార్లు మరల మరల చెప్పుకున్నాం : ఏది మనస్సునుంచి వస్తోందో, అదంతా సంపూర్ణంగా సాపేక్షం (relative). మనస్సు ఎంతెంత విద్యాభ్యాసం చేస్తుందో, ఎన్నెన్ని శాస్త్రాల్లో పరిశ్రమ చేస్తుందో, దానికి అంతంత, అన్నివిధాల సామర్థ్యం పెరుగుతుంది, కావున అప్పడది తాను దేన్ని చెపుతుందో, లేక ప్రతిపాదించుతుందో దాన్ని ఋజువుచేయ కలుగుతుంది. ఒకడు తర్కం ద్వారా దేని సత్యాన్నైనా నిరూపించవచ్చు, కాని అంతమాత్రం చేత అది [1] నిజం కాదు. అప్పటికీ అది ఒక అభిప్రాయంగానే, ఒక పూర్వభావన గానే ఉండిపోతుంది; స్వయంగా ఎంతో సందిగ్ధమైన ఆభాసములమీద ఆధారపడిన జ్ఞానంగానే ఉండిపోతుంది.

కావున ఈ సందిగ్ధినుంచి బయటపడేందుకు ఒకే మార్గమున్నట్లు కన్పించు తుంది; అదేమిటంటే, ఒకడు తన అంతరాత్మను అన్వేషించుతూ లోనికి వెళ్లాలి, దాన్ని కనుగొనాలి. అది లోన ఉంది, అది కావాలని తననుదాను మరుగుపరచు కోవడం లేదు, నీ సమస్యలను కఠినతరం చేయడానికి అది నీతో ఆడుకోవడం లేదు, పైగా తనను కనుగొనడంలో నీకు సాయపడేందుకు, తన మాటను నీకు వినిపించేందుకు అది ఎంతో ప్రయాసపడుతోంది. పోతే నీ అంతరాత్మకు, నీ సక్రియ చేతనకు నడుమ బోలెడంత అల్లరిచేసే అభ్యాసం గల రెండు పాత్రలు మాత్రమున్నాయి-మనఃప్రాణాలు ఉన్నాయి మాత్రం ఈ రెండూ బోలెడంత అల్లరి చేస్తూ ఉండగా, అంతరాత్మ ఏ శబ్దమూ చేయదు, లేక వీలైనంత నెమ్మ

---

[1] మానసిక నిరూపణ నిజం కాకపోవడానికి రెండు కారణాలు : 1) ఈ నిరూపణకు ఆధార విషయాలు సందేహాస్పదమైన ఆభాసాలు. 2) ఈ నిరూపణ తర్కమే తప్పు. ఏలన ఈ తర్కం పరిమిత వస్తువులకే వర్తించుతుందిగాని, అనంత వస్తువులకు గాదు. ఉదాహరణకు, ఒకే అనంత వస్తువు కర్మ చేస్తూనే, ఎలా చేయకుండా కూడ ఉండగలదో, ఈ తర్కానికి అంతుబట్టదు.

దిగా పలుకుతుంది; కావున వాటి కేకలు, బొబ్బలూ అంతరాత్మ వాణి వినడంలో నీకు అడ్డువస్తున్నాయి.

14-11-58 — శ్రీమాత

* * *

విద్యాలక్ష్యం అంతరాత్మ వికాసం

2.....వ్యక్తియొక్క మనఃశరీరాల్లో, జాతియొక్క మనఃశరీరాల్లో ఉన్న ఆత్మ సలుపుతున్న ఈ యథార్థ క్రియాకలాపానికి [2]ఉపకరణంగా ఏది ఉంటుందో అది మాత్రమే యథార్థ విద్య.

ఈ సూత్రంమీదే మనం విద్యాసౌధాన్ని నిర్మించాలి, ఇదే విద్యకు కేంద్రీయ ప్రేరకం, మార్గదర్శక ఆదర్శం కావాలి. వ్యక్తి నిమిత్తం ఏది అతని అంతరాత్మ, దాని శక్తులు, సంభవతల అభివృద్ధిని తన ఏకమాత్ర లక్ష్యం చేసుకుంటుందో, మనది అట్టి విద్య కావాలి....

—శ్రీ అరవిందుడు

* * *

3. ఈ అంతరాత్మ స్వరూపమేదో మనకింకా తెలియలేదు. లేక ఈ గంభీరతర ఆత్మను, లోపలి ఈ యథార్థ ఆంతరాత్మిక సత్తును కనుగొనడంలో పిల్లవాడికిగాని, పెద్దవాడికి గాని తోడ్పడడమే నిజమైన విద్యా రహస్యమని మన మింకా గుర్తించలేదు. ఈ అంతరాత్మకు ముందుకు రావడానికి మనమెపుడైనా అవకాశమిస్తే, అంతకంటె ఎక్కువగా, "మన అగ్రస్థానంలో నిలిచి మన యాత్రను నడిపే నాయకుని రూపాన" అంతరాత్మను మనం స్వయంగా ముందుకు పిలిస్తే, అపుడు ఆ అంతరాత్మే మనం చేయవలసిన అధికాంశ విద్యాకృషిని చేపట్టి, మనోవైజ్ఞానిక సత్తుయొక్క సామర్థ్యాన్ని పెంచి, తద్ద్వారా అది తన శక్యతల ఉపలబ్ధిని పొందేందుకు దానికి సాయపడుతుంది, కాగా జీవనం గురించి, మానవుడిని గురించి మన ఇప్పటి యాంత్రిక దృష్టి, వాటితో వ్యవహరించే

---

[2] వేరు మాటలో, యథార్థ క్రియాకలాపానికి ఏది మనస్సు, మున్నగు ఉపకరణాలను సిద్ధం చేస్తుందో, అది యథార్థ విద్య.

బాహ్య-పరిపాటి పద్ధతులూ ఈ శక్యతల అనుభవం పొందేందుకు, కనీసం వాటిని గురించి ఒక భావనను ఏర్పరచుకొనేందుకు మనకు అడ్డు వస్తున్నాయి. పోతే మన ఈ నవీన విద్యాపద్ధతులు ఈ యథార్థతర వ్యవహారానికి సూటి మార్గం అను సరిస్తున్నాయి. మన పద్ధతులు, ప్రాణిక మరియు భౌతిక మనస్సుయొక్క వ్యాపారం వెనుకనుండే అంతరాత్మ తత్త్వంతో ఎక్కువ సన్నిహిత స్పర్శకు ప్రయత్నించుతాయి. అలాగే దాని సంభవతల మీద అధికాధికంగా ఆధారపడతాయి అందుచేత అవి చరమ ఆవిష్కృతి దిశగా తప్పక మనని నడుపుతాయి-అనగా, మానవుడు ఆంతరంగా ఒక అంతరాత్మ, భగవంతుని ఒక సచేతన శక్తి, అలాగే లోపలి ఈ యథార్థ మానవునికి మన ఆహ్వానం విద్యకు సముచిత ప్రయోజనం, నిజానికి జీవనమంతటికీ యోగ్యప్రయోజనం - అనే సత్యాన్ని మనం తెలుసు కుంటాం.

— శ్రీ అరవిందుడు

* * *

కనీస మా భావా లుండాలి

4. ఇప్పటి సమాజస్థితి, దాన్ని పాలించే సూత్రమూ, నియమమూ ఆధ్యాత్మిక పరివర్తనాన్ని విరోధించవచ్చు: ఇవి దాదాపు పూర్తిగా ప్రాణిక, బాహ్య, ఆర్థిక, యాంత్రిక వ్యవస్థకు చెంది ఉండవచ్చు — నిజానికి ఇప్పటి జన బాహుళ్యానికి ఈ మాట తప్పక వర్తించుతుంది; అయినప్పటికీ సామాన్య మానవ మనస్సు ఉచ్చతర జీవన వ్యవస్థకు అనురూపమైన భావాలకు తావివ్వడం ఆరం భించి ఉంటే, అలాగే మానవ హృదయం ఈ భావాలనుండి జనించిన [3]ఆకాంక్షల చేత ప్రేరితం గావడానికి ఆరంభించి ఉంటే, అపుడు ఎక్కువ దూరం కాని భవిష్యత్తులోనే కొంత అగ్రగతిని సాధించే ఆశ ఉంది. ఈ ఆశకు ప్రధాన చిహ్నం జీవనంయొక్క ఆంతర భావంయొక్క అభివృద్ధి రూపాన మనకు కన్పిం చాలి - ఆంతర భావమంటే, అంతరాత్మ, అనగా ఆంతర సత్తు, దాని శక్తులు, దాని సంభవతలు, దాని అభివృద్ధి, దాని అభివ్యక్తి, దాని నిమిత్తం ఒక సత్య,

---

3 మనస్సు ద్వారా ఉన్నత జీవనంయొక్క భావమేర్పడితే, అపుడు ఆ భావం సంసిద్ధి నిమిత్తం హృదయానికి ఆకాంక్ష కలుగుతుంది. ఇదిగో, ఇది మనో హృదయాలకు ఉన్న సంబంధం.

సుందర, ఉపయుక్త పరిసరం సృష్టి—అనునవే అగ్ర మరియు అంత్య ప్రాధాన్యం గల ఏకైక వస్తువు - అనే భావం.

— శ్రీ అరవిందుడు

ఆత్మవిద్యచే ఆత్మావిష్కృతి

5. భౌతికము, ప్రాణికము, మానసికము - అనే మూడు విద్యాపథాలు ఒకానొక సాధనం మాత్రం తయారుచేస్తాయి, దాన్ని వ్యక్తిత్వాన్ని నిర్మించే సాధనమని నిర్వచించుకోవచ్చు; ఈ సాధనం వ్యక్తిని ఏ రూపంలేని అవచేతన పంకంనుండి ఉద్ధరించి, దానిని లేక అతనిని ఒక సునిర్దిష్ట, స్వచేతన తత్త్వంగా రూపొందించుతుంది. పోతే ఆంతరాత్మిక విద్యతో మనం జీవించడానికి ఏ యథార్థ ప్రేరకం గలదో, భువిపై మన అస్తిత్వానికి ఏ మూలహేతువు గలదో, జీవనం అవశ్యంగా దారితీయవలసిన ఏ ఆవిష్కృతి గలదో, దానిదగ్గరకు వస్తాం; వ్యక్తి తనకు మూలమైన సనాతన తత్త్వానికి తనను నివేదించుకోవాలి—అనేదే జీవన ప్రేరకం, హేతువు, ఆవిష్కృతి.

1952 — శ్రీమాత

* * *

ఆంతరాత్మిక సత్తు అంటే

6....ఆంతరాత్మిక విద్యయొక్క ఒక సామాన్య రేఖాచిత్రం మనమీయదలచితే, ఆంతరాత్మిక సత్తుకు మనమిచ్చే అర్థమేమిటో, దాన్ని గురించి, అదెంత సాపేక్షమే అయినా, మనకొక భావముండాలి. ఉదాహరణకు, మనమిలా చెప్పవచ్చు; సమస్త అభివ్యక్తియొక్క ఏ పరమ మూలం గలదో, దానిలో అసంఖ్యాక సంభవత లున్నాయి; దిక్కాలములలో ఇట్టి ఒక సంభవత యొక్క ప్రక్షేప (projection) ఫలితమే పైయక్తిక సత్తుయొక్క సృష్టి. ఈ సంభవత ఏకము, వైశ్వమూ అయిన చేతన ద్వారా వ్యక్తియొక్క ధర్మము లేక సత్యము నందు మూర్తం గావించబడి, అధికాధిక వర్ధనంచేత వ్యక్తికి అంతరాత్మ లేక ఆంతరాత్మిక సత్తు అవుతుంది.

1952 — శ్రీమాత

* * *

పునర్జన్మ అనుభవానికే

7. వైయక్తిక సత్తు అపేక్షించే అనుభవంకోసమే, అభివృద్ధికోసమే అంతరాత్మ పునర్జన్మకు వస్తుంది. హర్షశోకాలు, బాధా దుఃఖాలు, అదృష్ట దురదృష్టాలు ఆ అనుభవంలో భాగాలు, ఆ అభివృద్ధికి సాధనాలు..........సౌఖ్యమూ, సంతోషాన్ని గొనివచ్చే విజయమూ, అవును, సందేహం లేదు, మానవజాతికి ఒక న్యాయసమ్మతమైన కోరికే; ఈ సౌఖ్యం పరమ సుఖంయొక్క ఒక నిస్తేజ ప్రతిబింబాన్ని లేక స్థూల ప్రతిరూపాన్ని పట్టుకోవడానికి ప్రాణ ద్రవ్యాలు చేసే యత్నం మాత్రమే. అంతేకాక, ఒక ఉత్తలీయ సౌఖ్యమూ, ఒక భౌతిక విజయమూ, అవి ప్రాణిక ప్రకృతికి ఎంత అభిలషణీయమైనా, మన జీవన ప్రధాన ఉద్దేశ్యం గావు....అంతరాత్మకు అభివృద్ధి ఆవశ్యకత, అనుభవ ఆవశ్యకత—అనే ప్రధాన ద్వివిధ ఆవశ్యకత గలదో, పునర్జన్మకు కావలసిన పరిస్థితుల రహస్యమంతా ఆ ఆవశ్యకతనే కేంద్రంగా కల్గి ఉంటుంది; ఈ [4] ఆవశ్యకతే అంతరాత్మ పరిణామ రేఖను నిర్ధారించుతుంది, తక్కినదంతా కేవలం సహకారకం.

— శ్రీ అరవిందుడు

* * *

అంతరాత్మ సన్నిధి కోసం

8. ఆంతరాత్మిక [5] సన్నిధి ద్వారానే వైయక్తిక పురుషుని మూలసత్యం అతనితోను, అతని జీవన పరిస్థితులతోను సంపర్కంలోనికి వస్తుంది. పెక్కు

---

[4] ఒక రాజుయొక్క అంతరాత్మ అధికతర వికాసానికి బిచ్చగాడి జీవితానుభవం ఆవశ్యకం కావచ్చు. అలా అయినపుడు బిచ్చగాడుగా పుడతాడు, అంటే ఈ అనుభవ ఆవశ్యకత రాజు తర్వాతి జన్మను, అనగా పరిణామ రేఖను, నిర్ధారించుతుంది.

[5] అంతరాత్మ సత్యం, అంతరాత్మ వ్యక్తిత్వం లేక సన్నిధి, భౌతిక వ్యక్తి వ్యక్తిత్వం; ఇదీ క్రమం. కనుక బాహ్య వ్యక్తికి అంతరాత్మ సన్నిధి ద్వారా అంతరాత్మ సత్యంతో పరిచయం కల్గుతుంది.

మంది విషయంలో ఈ సన్నిధి తెర వెనుకనుంచో అన్నట్లు, వారు గుర్తించ కుండానే, వారికి తెలియకుండానే పనిచేస్తుంది: కాని కొందరి విషయంలో ఇది గ్రహించదగినదిగాను, దీని క్రియ గుర్తించదగినదిగాను ఉంటుంది; అయితే చాలా తక్కువమంది విషయంలో ఈ సన్నిధి స్పర్శనీయంగాను, దీని క్రియ పూర్ణంగా కార్యకారిగాను సైతం ఉంటుంది. కాగా వీరు, తమకు మాత్రమే ప్రాప్తించిన నిర్భయంతోను, నిశ్చయ భావంతోను జీవితంలో ముందుకు సాగి పోతారు; వీరే తమ భవితవ్యానికి ప్రభువులు. ఈ ప్రభుతను పొందేందుకే, ఆంతరాత్మిక సన్నిధిపట్ల సచేతన మయ్యేందుకే ఆంతరాత్మిక విద్యను అభ్య సించాలి. ఈ అభ్యాసానికి ఒక ప్రత్యేక అంశం ఆవశ్యకత ఉంది — వైయక్తిక సంకల్పం ఆవశ్యకత ఉంది.

1952 —శ్రీమాత

* * *

అంతరాత్మ లక్షణం

9. ఏది శరీరమూ, జీవన పరిస్థితులమీద ఆధారపడదో, వాటినుంచి స్వతంత్రమో, ఏది నిర్దిష్టమైన మానసిక నిర్మాణంనుండి జనించదో, అలాగే ఏది నిన్ను ఆవరించి ఉండే ఆచారాలు, పరిసరాలనుండి జనించదో, నీవు మాటాడే భాషనుండి జనించదో, నీ మాతృదేశంనుండి గాని, నీవు జన్మించిన కాలంనుండి గాని జనించదో, దానిని నీయందు అన్వేషించడమే (అంతరాత్మ ఆవిష్కృతి) ప్రారంభ బిందువు; ఏది తనలోపల విశ్వమయత, నిస్సీమ విస్తారము, నిరంతర సాతత్యముల భావం వహించి ఉంటుందో, అదిగో, దానిని నీ సత్తుయొక్క లోతు లలో నీవు కనుగొనాలి. కనుగొని, అపుడు నిన్ను నీవు వికేంద్రితము, విస్తృ తము, విశాలమూ గావించుకో; ఇలా నీవు సర్వవస్తువుల్లోను, సర్వజీవుల్లోను జీవించ నారంభించుతావు; ఒకరినుంచి ఒకరిని వేరుచేస్తున్న అడుగోడలు కూలి పోతాయి. అపుడు నీవు ఇతరుల ఆలోచనలతో ఆలోచించుతావు. ఇతరుల సంవే దనలతో స్పందించుతావు, ఇతరుల భావనలలో భావించుతావు, సర్వుల జీవనంలో జీవించుతావు. ఇంతదనుక ఏది జడంగా కన్పించిందో, అది ఇపుడు హఠాత్తుగా

పూర్ణజీవన విలసితమవుతుంది, [6] పాషాణాలు ప్రబుద్ధ మవుతాయి; మొక్కలు సంవేదించుతాయి; న్యూనాధికముగా అపరిస్ఫుటమే అయినా, శుద్ధ, ప్రకటన సమర్థ భాషలో పశువులు భాషించుతాయి. కాలసంబంధం గాని, దేశ పరిమితి గాని లేని ఒక అద్భుత చేతనచేత సర్వమూ సజీవ మవుతుంది. అయితే ఇది అంతా ఆంతరాత్మిక సాక్షాత్కారం యొక్క ఒక పార్శ్వం మాత్రమే.

1962 — శ్రీమాత

* * *

భగవంతు డెంత దగ్గర !

10. కాగా మీరు, మీలోని ప్రతి ఒక్కరు, మీ అంతరాత్మను కనుగొని దానితో ఏకమైతే, సమస్యలన్నీ సమసిపోతాయి

అంతరాత్మ మానవునియందు భగవంతుని ప్రతినిధి. అంతే, అర్థమయిందా? భగవంతుడు దూరంగా, అందుకోలేకుండా ఉన్న ఒకానొక వస్తువు గాదు. భగవంతుడు నీలోనే ఉన్నాడు. కానీ అతని స్పృహ నీకు పూర్తిగా లేదు. కాదు.... అతడిపుడు ఒక సన్నిధిగా కంటె ఒక ప్రభావంగా మాత్రమే పనిచేస్తున్నాడు. నీవతని సన్నిధిపట్ల సచేతనంగా ఉండాలి. అంటే నీలోని భగవంతుడు దేన్ని.... ఎలా....ఎలా చూస్తున్నాడో-అని నిన్ను నీవు ప్రతిక్షణం అడుగ గలిగి ఉండాలి, తర్వాత అతడు ఎలా ఇచ్ఛించుతున్నాడో, చివరకు ఎలా ఇచ్ఛించిన దాన్ని చేస్తున్నాడో-అని కూడ నిన్ను నీవు అడుగ గలిగిఉండాలి. ఈ విషయమున మనం అందని ప్రదేశాలకు ఎగబ్రాకవలసిన పని లేదు, అతడు కేవలం ఇక్కడే ఉన్నాడు. అయితే ఒక్కటి, సమస్త పూర్వాభ్యాసాలు, సర్వసామాన్య అచేతన అనేవి మనపైన ఒక ముసుగు కప్పుతాయి, ఆ ముసుగే మన చూపుకు, భావనకు అడ్డుపడుతుంది. కాగా నీవు....నీవు ఆ ముసుగును ఎత్తివేయాలి. నిజానికి నీవు భగవంతుని యొక్క సచేతన....అవును, సచేతన ఉపకరణం కావాలి.

సామాన్యంగా దీనికొక జీవితకాలమంతా పడుతుంది, లేక ఒక్కొకసారి కొంతమందికి అనేక జన్మలు పట్టవచ్చు. పోతే ఇక్కడ, ఇప్పటి పరిస్థితుల్లో

---

6 నిజానికి పాషాణం పాషాణం కాదు; ఆ పాషాణంలోని చేతనను చూడ లేని మన అజ్ఞానమే పాషాణం. వస్తురూపం లోపలి వస్తు-ఆత్మతో తాదాత్మ్యం జెందితే, అది సచేతనంగా గోచరించుతుంది, మనను ప్రేమిస్తుంది కూడ.

మీరు దాన్ని కొద్దిమాసాల్లో చేసివేయగలరు. ఎవరు....ఎవరికి ఒక సుతీవ్ర ఆకాంక్ష ఉంటుందో, వారు దాన్ని కొద్ది మాసాల్లోనే చేయగలరు (అనగా భగవంతునికి సచేతన ఉపకరణాలు కాగలరు).

8-2-73 — శ్రీమాత

* * *

అంతరాత్మే ఆధారం

11. ఒకే సత్య మార్గదర్శి ఉన్నాడు, మానసిక చేతనద్వారా ముందుకు పోవలసిన అవసరం లేని ఆంతర మార్గదర్శియే అతడు.

సహజంగానే, ఒక బాలుడు అనర్థకారక విద్యను పొందితే, ఆ విద్య అతనిలోపలి ఈ చిన్ని సత్యవస్తువును ఆర్పివేయడానికి మరింతమరింత తీవ్రంగా ప్రయత్నించుతుంది. కాగా కొన్నిసార్లు ఈ విద్య ఎంత బాగా సాఫల్యం సాధించుతుందంటే, బాలుడు పాపం! ఆ సత్య వస్తువుతో పూర్తిగా సంపర్కం కోల్పోతాడు, మంచి చెడులను వివేచించే శక్తిని గూడ అతడు కోల్పోతాడు. కావున నేను దీన్ని నొక్కి చెప్పుతాను: తమలోపలా, పృథివిలోపలా, విశ్వంలోపలా ఒక ఆంతర సత్యత గలదని పిల్లలకు వారి శైశవంనుండే నేర్పాలి: పిల్లలు, పృథివి, విశ్వం ఈ ఆంతరసత్యంయొక్క ఒకవృత్తి (function)గా మాత్రమే మనుగడ గలిగిఉన్నాయి; పోతే ఆ సత్యమే లేకపోతే, పిల్లవాడు తాను ఇపుడు ఉండే స్వల్పకాలం కూడ ఉండడు, అలాగే ప్రతివస్తువు తాను ఇలా పుడితే, అలా లయమై పోతుంది. పైగా ఇదే విశ్వానికి ప్రాతివదికగాన, ఇదే (చివరకు) జయం పొందుతుంది; ఇక ఏది దీన్ని ప్రతిఘటించుతుందో, అది ఇది ఉన్నంత కాలం నిలిచి ఉండలేదు; ఏది ఈ విశ్వానికి ఆధారంగా ఉందో, ఆ సనాతన బ్రహ్మమే ఇది గనుక.

ఆంతరాత్మిక విద్య అంటే పిల్లవాడికి దార్శనిక వివరణలు ఇవ్వడం కాదనేది స్పష్టమే. కాని, బాలుడు తన లోపలి ఈ చిన్ని అతినీరవ వస్తువుకు విధేయుడైనపుడు, ఏది అతనిని ఆ వస్తువునకు ప్రతికూలమైన దాన్ని చేయ

నివ్వదో, అట్టి ఆంతర [7] సుఖము, సంతృప్తి, ఒకొకసారి ప్రగాఢ అంతర హర్షంయొక్క అనుభవం బాలుని కీయవచ్చు. ఇట్టి అనుభవం మీదే విద్యాబోధన ఆధారపడవచ్చు.

8-1-51 — శ్రీమాత

* * *

రెండు ప్రగతి ప్రకారాలు

12.... ప్రతివానికి తన లోపల తెలియని అసంఖ్యాక సంభవతలున్నాయి: కాగా తాను చేయదగిన దాన్ని చేయదగిన విధంగా చేసినపుడే, అవి వికసించు తాయి....కాని రెండు ప్రగతి ప్రకారాలున్నాయి, ఒకటి మాత్రమే కాదు; నీకు ఇప్పటికే ఏ సామర్ధ్యాలు, సంభవతలు, మానసిక శక్తులు, గుణాలు కలవో, వాటి అధికాధిక పరిపూర్ణనంచేత సమకూడే ప్రగతి మొదటిది - విద్యచేత సామాన్యంగా లభించేది ఈ ప్రగతే మరి; కాని ఒక గంభీరతర సత్యాన్ని సమీపించడం ద్వారా నీవింయుక సమగ్రతర వికాసానికి పూనుకుంటే, అపుడు ఇప్పటికే నీ యందున్న గుణాలకు నీయందిపుడు సుప్తావస్థలో ఉన్నట్లు కన్పించే ఇతర నూతన గుణాలను జోడించగలవు. [8] ఈ ప్రగతి రెండవది.

నీవు నీ సంభవతలను తామరతంపరగా పెంచుకోగలవు, వాటిని విస్తృతమూ, వివృద్ధము గావించుకోగలవు; నీకు కలదని నీవు తలంచని ఒకానొక సంభవతను నీ వకస్మాత్తుగా పైకి తీసుకురాగలవు.

10-9-58 — శ్రీమాత

* * *

---

[7] అంతరాత్మ సుఖాన్ని ఒకసారి చవిచూచినపుడు, ఆ సుఖం అంతరాత్మకు ప్రతికూలమైన దాన్ని చేయనివ్వదు. ఇలాంటి సుఖస్పర్శను విద్యద్వారా బాలునికి మనం కల్గించవచ్చు,

[8] మానసిక భూమికలో మానవుడు ఎన్నో ఎన్నో విజయాలు సాధించు తున్నాడు. కాని ఇవి ఈ భూమికలోనివి మాత్రమే. కాగా అతిమానసానికి మానసికం తెరచుకున్నపుడు, ఆ భూమికలోని శక్తులు కూడ మానవునికి జోడించ బడతాయి.

నాల్గవ కొలత

13. అమ్మా ! "విముక్త ప్రగతి" (free progress) అనే మాటకు మీరిచ్చే ప్రధానార్థమేదో, కొద్దిమాటల్లో దయచేసి మాకు దాన్ని నిర్వచించుతారా?

ఏది అంతరాత్మచేత దారిచూపి నడుపబడుతుందో, ఏది అలవాట్లకు, సంప్రదాయాలకు, లేక పూర్వాభిప్రాయాలకు అధీనం చేయబడదో, అది విముక్త ప్రగతి.

— శ్రీమాత

నాల్గవ కొలత - అంటే ఏమిటో, దాని సంగతేమిటో పిల్లలూ ! మీకు తెలుసా ?

పిల్లలు : లేదు, ప్రియజననీ ! తెలియదు.

ఆ ! తెలియదా? నాల్గవ కొలత (the fourth dimension, చతుర్థ విస్తారం) - అనేదే నిజానికి ఆధునిక విజ్ఞానం యొక్క ఉత్తమ ప్రవేశమార్గం. మనకు [9] భగవంతుడే చతుర్థ విస్తారం....ఇది వారి చతుర్థ విస్తారం లోపల ఉంటుంది. చూడు, ఇది (ఇతడు) సర్వత్రా ఉంది, సర్వత్రా, సర్వదా. అది వచ్చిపోయేది కాదు, అది సర్వత్రా సర్వదా ఉండే వస్తువు. మనమే, మన మూఢతే దాని అనుభవానికి అడ్డువస్తోంది. తదనుభవం నిమిత్తం దూరంగాపోవలసిన అవసరం లేదు, ఏ మాత్రం, ఏమాత్రం, ఏమాత్రం లేదు.

నీ అంతరాత్మ నీకు తెలిసి ఉండాలంటే, ఒక్కసారి నీవీ నాల్గవ కొలత యొక్క అనుభవం పొంది ఉండాలి, లేకపోతే అంతరాత్మ ఏమిటో మీకు తెలియదు.

తదనుభవం తప్పనిసరి, తప్పనిసరి ! (యథార్థ) జీవనం దానితోనే ఆరంభించుతుంది. లేకపోతే మానవుడు అస్పృతంలో ఉండిపోతాడు, కలవరం, గందరగోళం, అంధకారంలో ఉండిపోతాడు. దీనికంతకు మనస్సు, మనస్సు, మనస్సు,

---

[9] భగవంతుడు లేక భగవదంశమైన అంతరాత్మ మనకు చతుర్థ విస్తారం. కాని ఇక్కడ ఒక్కసారైనా భగవదనుభవం పొందకపోతే, అంతరాత్మానుభవం ఉండదని అమ్మ తెలుపుతున్నారు.

మనస్సే కారణం. (భగవదనుభవం) లేకపోతే, నీచేతనే నీకు తెలియాలంటే, దాన్ని మానసికం చేయవలసి ఉంటుంది; అది భయంకరం, భయంకరం !

8-2-73 — శ్రీ మాత

* * *

ప్రమాణ పత్రాలెందు కివ్వరు ?

14. అమ్మా ! శ్రీ అరవిందాశ్రమ విద్యాకేంద్రంలో విద్యార్థులకు యోగ్యతా పట్టాలు, ప్రమాణ పత్రాలు ఎందుకివ్వడం లేదు ?

షుమారు గత వంద సంవత్సరాలుగా మానవజాతి ఒక రుగ్మతకు గురై బాధ పడుతోంది. పైగా ఈ రుగ్మత విస్తరించి మన కాలంలో పరాకాష్ఠను చేరు కున్నట్లు కన్పించుతోంది; అదే, ఉపయోగితావాదమే ఈ రుగ్మత - దీన్ని అలా పిలుచుకోవచ్చు. జనులు, వస్తువులు, అలాగే పరిస్థితులు. కార్యకలాపాలు కేవలం ఈ దృక్కోణం నుంచే చూడబడి, విలువ కట్టబడుతున్నాయని అనిపించుతుంది. అది ఉపయోగపడితేనే తప్ప దేనికీ ఏ విలువా లేదు....

....ప్రతి వస్తువును ద్రవ్య దృక్కోణమునుంచే చూచి, దానికి విలువ కడు తున్నారు, దీన్నే నేను ఉపయోగితా వాద మంటున్నాను. ఈ జబ్బు పెద్ద అంటు రోగం కూడ, పిల్లలకు గూడ ఇది సోకుతుంది,

పిల్లలు తమ వయస్సునందు సౌందర్యం, మహత్త్వం, పరిపూర్ణతలను గురించి కలలు కంటూ ఉండాలి-సామాన్య లోకజ్ఞానానికి ఇవి అందని పండ్లుగా గోచరించినా, ఈ కుంఠిత 'యోగ' లోకజ్ఞానం కంటె ఇవి చాలా శ్రేష్ఠతరం,- అట్టి కలలు కంటూ ఉండవలసిన పిల్లలే ఇపుడు ధనంగురించి కలలుగంటున్నారు దాన్ని ఎలా సంపాదించాలా అని పరితపించుతున్నారు.

కావున వారికి తమ చదువును గురించిన ఆలోచన వచ్చినపుడు, ఏది ఉప యోగపడుతుంది ? అనే దానికే అగ్ర ప్రాధాన్య మిచ్చి ఆలోచించుతున్నారు. ఏలన అట్టి చదువు చదివి, పెరిగిన తర్వాత వారు ధనరాశుల నార్జించగలుగుతారు.

పరీక్షలను ఎక్కువెక్కువ మార్కులతో ప్యాసు గావడమే వారికి తమ చదువులో అతి ముఖ్యమైన విషయమవుతుంది: ఏలన యోగ్యతాపట్టాలు, ప్రమాణ పత్రాలు, ఉపాధి విశేషాలతో పెద్ద పదవులను పొందగలుగుతారు, పెద్దమొత్తంలో ధన మార్జించగలుగుతారు.

వారి దృష్టిలో చదువుకు ఏ ఇతర ప్రయోజనమూ లేదు, ఏ ఇతర అభిరుచీ లేదు....

ఈ జబ్బు సంక్రమించిన పిల్లలు ఆశ్రమ విద్యాకేంద్రానికి యోగ్యులుకారు వారు ఇక్కడ ఇముడరు. ఇదిగో, ఈ సత్యాన్ని స్పష్టం చేసేందుకే, ఎట్టి అధికారిక పరీక్షలకుగాని, పోటీకి గాని వారిని మనం సిద్ధం చేయడంలేదు. వారు బాహ్య ప్రపంచంలో ఉపయోగించుకోగలిగిన ఎట్టి యోగ్యతా పట్టాలను, బిరుదాలను వారికివ్వడం లేదు.

ఎవరు ఒక ఉచ్చతర, శ్రేష్ఠతర జీవనం ఆకాంక్షించుతారో, జ్ఞానము, పరిపూర్ణతల కెవరు పరితపించుతారో, సమగ్రతరంగా సత్యమై ఉండే ఉజ్జ్వల భవిష్యత్తుకు ఎవరు ఉత్కంఠతో ఎదురుచూస్తారో, ఇక్కడ మనకు అట్టివారు మాత్రమే కావాలి.

ఈ విశాల ప్రపంచంలో తక్కిన వారందరికి విశాల స్థానముంది.

17-7-60 —శ్రీమాత

* * *

సజీవ ఆత్మలు

15. మనకు కావలసింది ఒక పెద్ద సంఖ్యకాదు - ఎంపిక చేసిన కొద్దిమంది; మనకు కావలసింది ఉజ్జ్వల విద్యార్థులు కారు, సజీవ ఆత్మలు.

8-1960 — శ్రీమాత

ఈ విద్యాలక్ష్యం పరివర్తనం

16. సామాన్యముగా, ఒకడు తన అంతరాత్మ నెరింగినపుడు, అతని ప్రవృత్తి ప్రాణిక, భౌతిక ఆకర్షణలు, క్రియలనుండి విముక్తి దిశగానే సాగుతుంది; అతడు ప్రపంచం నుంచి దూరంగా తప్పుకుని, భగవంతుని ప్రగాఢ ధ్యానం వల్ల కలిగే సంతోషమునందు, అతనితో సంతత సంపర్కం నుండి

జనించే శాంతియందు నివసింపజూస్తాడు. కాని శ్రీ అరవిందుని పూర్ణయోగం అనుసరించే వారి వైఖరి మిక్కిలి భిన్నంగా ఉంటుంది. వారు తమ అంతరాత్మను కనుగొని దానితో ఏకమైనపుడు, అది తన దృష్టిని శరీరం వైపుకు మరల్చాలని దాన్ని అర్థించుతారు; అంతరాత్మకు భగవంతునితో ఏ సహజసంపర్కముంటుందో దానినుండి జనించిన చేతనతో అది శరీరంపై పనిచేయాలనీ, దాన్ని రూపాంతరం చెందించాలని కోరుకుంటారు. ఏలన అపుడా శరిరం దివ్యచేతన, సామరస్యాలను స్వీకరించి, వాటిని అభివ్యక్తం చేయగలుగుతుంది.

కావున ఇదే ఇక్కడ మన ఉద్యమం-గమ్యం: ఇదే మన అంతర్జాతీయ విశ్వవిద్యాలయ కేంద్రం నందలి అధ్యయనాల పర్యవసానం కూడ అవుతుంది.

1952 —శ్రీమాత

అ ధ్యా య ం — 6

నూతన ప్రపంచం నిక్రమం

అ మ ర జీ వ నం

1. కావున ఆంతరాత్మిక జీవనం అమరజీవన మని మనం చెప్పుకోవచ్చు: నిరవధిక కాలం, నిస్సీమ దేశం (space) దాని లక్షణాలు; రూపమయ విశ్వం నందు అది ఒక సదా-ప్రగతిశీల పరివర్తనం, అవిచ్ఛిన్న సాతత్యం (continuity). కాగా రెండవవైపున (ఆంతరాత్మిక చేతనకు ప్రతిగా) ఆధ్యాత్మికచేతన ఉంది; ఆధ్యాత్మిక చేతన అంటే అనంతాన్ని, నిత్యాన్ని అనుజీవించడం, సమస్త సృష్టికీ, దిక్కాలాలకు పైనగల పరంలోనికి ప్రక్షిప్తం గావడం. నీ అంతరాత్మను తెలిసి ఉండడానికి, ఆంతరాత్మిక జీవనం జీవించడానికి నీవు సమస్త స్వార్థపరతను త్యజించాలి; కాని ఆధ్యాత్మిక జీవనం జీవించడానికి నీకిక [1] స్వ - అనేదే ఉండగూడదు.

1952 — శ్రీమాత

* * *

పొరపాటు ద్వారా [2] సత్యానికి

2. భగవంతుని కర్మప్రక్రియ అహంకారిక మనస్సు కోరుకునే లేక అంగీకరించే కర్మప్రక్రియకాదు; ఏలన అది సత్యాన్ని చేరుకోడానికి పొరపాటును,

---

[1] స్వ-తత్త్వంవేరు, స్వార్థపరత (=స్వ+అర్థపరత) వేరు. అహం బ్రహ్మాస్మి—లోని అహంకు, అనగా స్వ—కు, అంతా నేనే అనే జ్ఞానే జ్ఞానమే ఉంటుంది గాని, నా ప్రయోజనం వేరు, నీ ప్రయోజనం వేరు-అనే స్వార్థపరత ఉండదు. 'స్వ' ఆంతరాత్మిక జీవనానికి, దివ్య జీవనానికి కూడ ఉండాలి (చూ. ప్రకరణం 3). కేవల ఆధ్యాత్మిక జీవనం ఒక లయం గాన, దానియందు ఈ స్వ—కూడ ఉండదు. [చూ. ప్రకరణం 4]

[2] 'తమస్సునుంచి జ్యోతికి నడుపుము' అనే ప్రార్థన మనకుంది. కాని ఇది తమస్సు, అనగా పొరపాటు ద్వారా సత్యానికి, జ్యోతికి నడిపే ప్రక్రియ. తమస్సు నిజానికి గర్భిత జ్యోతియేగాన, తమస్సు క్రమంగా తరుగుతూ, చివరకు జ్యోతిలో పర్యవసించుతుంది.

ఆనందం చేరుకోడానికి దుఃఖాన్ని, పరిపూర్ణతను చేరుకోడానికి అపరిపూర్ణతను ఉపయోగించుకుంటుంది. కాగా తాను ఎక్కడికి నడుపబడుతుందో అహంకారం చూడలేదు; కావున ఆ నేతృత్వం మీద తిరుగబడుతుంది. అయితే ఈ అపరాధాల వల్ల చెరుపేమీ కలుగదు: ఏలన మనలోపల నున్న దివ్య మార్గదర్శి మన తిరుగు బాటును జూచి క్రుద్ధుడుగాడు; మన అవిశ్వాసంచేత నిరుత్సాహపడడు, మన బలహీనతను గాంచి వెనుదిరిగిపోడు. ఏలన ఆయ నకుమాతకు ఉండే సంపూర్ణ సహనం ఉంది.

—శ్రీ అరవిందుడు

* * *

అహం దివ్యచేతన

3. అహంకారం లేని జాతి, అహంకార స్థానంలో దివ్యచేతన పనిచేసే జాతి మనకు కావాలి. మనకు కావలసింది దివ్యచేతన; ఏలన జాతి తననుదాను పెంపొందించుకొనేందుకు, అతి మానవ జీవుడు జన్మించేందుకు అది అనుమతించు తుంది, అవకాశమిస్తుంది.

2-4-72 — శ్రీమాత

* * *

పలాయనం పరిష్కారం కాదు

4. రూపమయ ప్రపంచం ఎల్లల [3] కావలినుండి ఒక నూతన శక్తిని, ఇంతవరకు అభివ్యక్తం కాని ఒక చేతనా ప్రభావాన్ని మనం ఆహ్వానించవచ్చు; అది తన ఆవిర్భావంచేత ఇప్పటి వస్తుగతిని మార్చివేసి, ఒక నూతనప్రపంచం జన్మించడానికి దారితీస్తుంది, అది ఆ పని చేయగలుగుతుంది. (ఈ నూతనప్రపం చం ఆవశ్యకం కూడ) ఏలన దుఃఖము, అజ్ఞానము, మరణముల సమస్యయొక్క

---

[3] మన ప్రపంచానికి మూలం మన ప్రపంచంపైన ఉంది (గీత : 15-1). ఆ మూలంనుంచి ఒక క్రొత్త శక్తి ప్రపంచంలోనికి దిగివచ్చినపుడే, మన ప్రపంచం వస్తుతః కూడ మారుతుంది. అలా అది దిగివచ్చేందుకు శ్రీ మాతార విందుల వంటి మహితాత్ములే, వైజ్ఞానికులు కాదు, వాహినులుగా ఉండగలరు.

యథార్థ పరిష్కారం, పార్థివ కష్టాలనుండి ఆత్మ-వినాశనం చేత [4] ఒక వైయక్తిక పలాయనం గాదు—కింతు ఆపరిష్కారం భౌతిక ద్రవ్యంయొక్క ఒక పరివర్తనం, ఒక సంపూర్ణ రూపాంతరం మాత్రమే ప్రకృతి పరిపూర్ణత దిశగా తాను చేసే ప్రయాణమునందు తన ఆరోహణాత్మక అభియానాన్ని సహేతుకంగా కొనసాగించడంచేత ఈ రూపాంతరణం సిద్ధించుతుంది. ఈ రూపాంతరణంలో ఒక దశగా ఒక నూతన ఉపజాతి (species) సృజించబడుతుంది; మానవుడు పశువుకు ఎంతపైన ఉన్నాడో, ఆ ఉపజాతి మానవునికి అంత పైన ఉంటుంది; అది పృథివిపై ఒక నూతనశక్తిని, ఒక నూతన చేతనను, ఒక నూతన ఊర్జాన్ని అభివ్యక్తం చేస్తుంది. ఈ నూతన జాతి ఆవిర్భావంతో, అతిమానస విద్య అని పిలువదగిన ఒక నూతన విద్యకూడ ఆరంభమవుతుంది.

1952 — శ్రీమాత

* * *

అతిమానస విద్యా ఫలితం

5. సంక్షిప్తంగా, అతిమానస విద్యాఫలితం మానవ ప్రకృతి యొక్క ఒక అధికాధిక వికాసమాన నిర్మాణం మాత్రమే కాదు, దాని సుప్తశక్తులయొక్క ఒక అధికాధిక అభివృద్ధి మాత్రమే కాదు, కింతు ఆ ప్రకృతియొక్కయే సమూల పరివర్తనం, సత్తుయొక్క సమగ్ర పరివర్తనం; అతిమానవ విద్య మానవుని దిశగా జాతియొక్క ఆరోహణను సాధించుతుంది, చివరకు పృథివిపై దివ్య జాతి ఆవిర్భావానికి దారితీస్తుంది – అని చెప్పవచ్చు.

1952 — శ్రీమాత

* * *

ఇది సరైన సమయం

6....పృథివీ చరిత్ర ప్రారంభంనుండి ఈ రూపంతోనో, ఆ రూపంతోనో, అలాగే ఈ పేరుతోనో, ఆ పేరుతోనో శ్రీ అరవిందుడు సర్వదా పృథివియొక్క

---

[4] బ్రహ్మ సత్యం, జగన్మిథ్యా-అనే సిద్ధాంతం అనుసరించి, ఒకడు తన మిథ్యాత్వాన్ని సాధించినపుడే. తాను లేకుండా పోయినపుడే, ముక్తుడవుతాడు ! ఇదే ఆత్మవినాశనం ద్వారా దుఃఖంనుంచి పలాయనం.

గొప్ప గొప్ప పరివర్తనలపై అధ్యక్షత వహించుతూనే వచ్చారు. కనుక, "అవును ఇది సరైన సమయం" అని ఆయన మీకు చెప్పుతూ ఉన్నపుడు, బహుశః ఆయన తెలిసే చెప్పుతున్నారు. నేను మీకు చెప్పగలిగిందంతా ఇదే.

కావున, ఇది సరైన సమయమైతే, మన ముందున్న సమస్య ఇది; సిద్ధంగా ఉన్న, లేక సిద్ధం కాగల కొంతమంది ఉన్నారు; సరిగా వీరే నూతన మార్గంలో మున్ముందుగా అడుగుపెడతారు. ఎవరు బహుశః ఈ విషయాన్ని (ఇది సరైన సమయమనే విషయాన్ని) ఆలస్యంగా తెలుసుకుంటారో, కావున ఎవరు ఈ సదవకాశాన్ని కోల్పోయిన వారవుతారో, అట్టివారు కొందరున్నారు; వీరి సంఖ్యే ఎక్కువగా ఉంటుందని నేననుకుంటున్నాను. కాని, ఈ సంఖ్యా విషయమెలా ఉన్నా, నేను చెప్పదలంచింది: సగం అవకాశం మాత్రమే ఉన్నా, మనం శ్రమ చేసి ప్రయత్నించవలసిన వస్తు విది. ఏలన ఇంతకూ....ఎలాచెప్పాలోతెలియడం లేదు....నే నిప్పుడే మీతో చెప్పాను — ఏదో ఒక క్షణంలో ఇలా అనిపించుతుంది: ఇప్పటి జీవన ప్రకారం, ఇప్పటి మానవ చేతనా ప్రకారం ఏమాత్రం సహించడానికీ సంభవం కాని ఒకానొక పీడగా మారింది, అది ఒక విసుగును, ఏవగింపును పుట్టించు తోంది; కావున ఇలా అనిపించుతుంది, "అది అలా ఉండకూడదు, ఉండజాలదు, కొన సాగనేచాలదు" అవును, పరిస్థితి ఇలా తయారైనపుడు, ఒకడు తన సర్వస్వాన్ని ఒడ్డాలి-తన సర్వ ప్రయాసను సర్వబలాన్ని, సర్వజీవనాన్ని, సర్వసత్తును పణంగా పెట్టాలి; దేనికి పణంగా పెట్టాలో, అది ఒక ఛాన్సు మాత్రమే-అని నీవనుకుంటే అనుకోవచ్చు, కాని నిజానికది ఈ దుర్భర పరిస్థితిని దాటి, పారం చేరడానికి మన కీయబడిన ఒక అసాధారణ అవకాశం. నిన్ను పారంచేర్చే ఈ పథమందు పాదం పెట్టినపుడు, భారం ఎంతగా దిగిపోయినట్లుందో! తేలికపడి ఎగిరి ఈ పథంలోనికి దూకేందుకు చాలా సామాను దూరంగా పారవేసినా, అనేక వస్తువులను వదిలించు కున్నా, అది సముచితమే. ఇదిగో, ఈ వెలుగులో, ఇపుడు మనముందున్న సమస్యను నేను చూస్తాను.

నిజానికిది సాహసకృత్యాల్లో గూడ అత్యుదాత్తమైన [5] సాహసకృత్యం, ఒకడు, తనలో ఏమాత్రం యథార్థ సాహసభావమున్నా, దానికి తన సమస్తమూ పణంగా పెట్టాలి. అది అట్టిది.

12–10–55 — శ్రీమాత

* * *

పరమ సాహస ప్రస్థానం

7.... మనమొక చాలా ప్రత్యేకమైన సన్నివేశంలో ఉన్నాం, అది అపూర్వం. సర్వథా ప్రత్యేకం. మన మిపుడొక నూతన ప్రపంచం యొక్క జననం వీక్షించుతున్నా, అది ఇపుడు చాలా చిన్నది, చాలా బలహీనము — సార తత్త్వంలో గాక, బాహ్య అభివ్యక్తిలో బలహీనం; చాలామంది దీన్నింకా గుర్తించలేదు, అసలు పసికట్టనే లేదు, కాగా పెక్కుమంది దీన్ని ముందే నిరాకరిస్తున్నారు, కాని అది నిజం, అది పెరగడానికి ప్రయాసపడుతోంది, పెరిగితీరగలననే పూర్తి నిశ్చయం దానికుంది. కాని దాని దారి పూర్తిగా క్రొత్తది. ఈ దారి జాడను ఇంతవర కెవరూ గుర్తించలేదు - ఏలన, ఎవ్వరూ ఇంతవర కక్కడికి వెళ్ళలేదు, ఆ పని చేయలేదు. అది ఒక ఆరంభం, [6] సార్వత్రిక ఆరంభం. కావున అది ఏమాత్రం ఊహించని, ఊహించలేని మహా సాహసం సాహసాన్ని ప్రేమించే ప్రజలున్నారు, వారినే నేను పిలిచి, వారికిలా చెప్తాను: "ఈ మహా సాహసానికి మిమ్మ ఆహ్వానించుతున్నాను" అని.

మనకుముందు ఇతరులేమి చేశారో, ఆధ్యాత్మికంగా దాన్ని మరల చేయడమనే ప్రశ్నే ఇక్కడ లేదు; ఏలన దానికి తర్వాతే మన సాహసం ఆరంభమవుతుంది.

---

[5] హనుమంతుడు సముద్రందాటి లంకకు వెళ్ళడం ఒక సాహసం; అలాగే చంద్రలోకంలో అడుగుపెట్టడం మరొక సాహసం. కాని ఇవి భౌతికంలోని సాహసాలు మాత్రమే. అయితే భౌతిక విశ్వాన్నే దాటివెళ్ళి, ఆత్మ శిఖరాన్ని చేరుకొని, ఆ ఆత్మను ఇక్కడకు గొనిరావడం ఎంతటి సాహసమో !

[6] "సార్వత్రిక ఆరంభం" : అది సర్వులకూ, అనగా ఇంతవరకు ప్రసిద్ధులైన యోగిపుంగవులకూ, ఋషిసత్తములకు గూడ ఆరంభమే. ఇక రెండవ అర్థమేమన, ఈ ఆరంభ ఫలితం సర్వులకూ దక్కుతుంది గాన, ఇది సార్వత్రిక ఆరంభం.

మనది ఒక నూతనసృష్టికి సంబంధించిన సమస్య, సర్వథా నూతనం, కావున అట్టి నూతనత్వానికి సహజమైన, ఊహించలేని సర్వఘటనలూ, అపాయ భయాలూ, ప్రమాద సందేహాలతో అది నిండి ఉంటుంది — కావున అది ఒక యథార్థ సాహసం. దీని గమ్యం నిశ్చిత విజయమే అయినా, దీని మార్గం అజ్ఞాతం, కావున అజ్ఞాత ప్రదేశంలో దీని ప్రతి పదాన్ని గుర్తించుకోవలసి ఉంటుంది. ఇప్పటి [7] విశ్వంలో ఇట్టి పని మున్నెన్నడూ జరుగలేదు, ఇకముందు ఇదే విధంగా మరల ఎప్పుడూ జరగనూ జరగదు. ఇది మీకు ఆసక్తికరమైతే....మంచిది, రండి, బయలుదేరదాం. రేపు మీకు ఏమి సంభవించుతుందో, నేనే మాత్రం ఊహించలేను.

ఏది పూర్వమే చూడబడిందో, దేనికి ప్రణాళిక వేయబడిందో, ఏది సంరచితమై ఉందో, దాని నంతటిని ప్రక్కకు నెట్టివేసి....మనం లేచి అజ్ఞాతములో అడుగుపెట్టి సాగిపోవాలి. తర్వాత — ఏది సంభవించినా, సరే.

10—7—57 — శ్రీమాత

* * *

శ్రీ అరవిందుడే ఋజువు

8. ఒక మానవ తనువున అతిమానస చేతనకు ఆకారమిచ్చిన శ్రీ అరవిందుడు మన మనుసరించవలసిన మార్గంయొక్క స్వరూపాన్ని మనకు తెలిపారు, గమ్యం చేరేందుకు ఆ మార్గాన్ని అనుసరించవలసిన ప్రకారాన్ని మనకు తెలిపారు, అంతేకాదు, తన స్వీయ వైయక్తిక ఉపలబ్ధిచేత మనముందు ఉజ్జ్వల దృష్టాంతముగా గూడ నిలిచి ఉన్నారు; ఆ పనిని మనం కూడ చేయగలమని, దానిని చేసే సమయమిదేనని తన దృష్టాంతం ద్వారా మనకు ఋజువు చేశారు : దాన్ని ఋజువని చెప్పుకోవచ్చు.

కావున, ఇతరులు చేసిన దాన్ని మరల చేయడానికి మనమిచ్చట లేము, కింతు ఒక నూతన చేతన, ఒక నూతన జీవనం పుష్పించడానికి మనను మనం

---

7. ఇప్పటి విశ్వంలో మున్నెన్నడూ జరుగని పని ఇప్పుడు ఈ పృథివిపై జరుగుతోంది గాన, ఈ పృథివి కనీసం ఈ ప్రయోగ విషయంలో విశ్వానికి కేంద్రం. విశ్వానికి భూమి కేంద్రమనే సిద్ధాంతం ఈ విధంగా ఋజువవుతోంది.

సిద్ధపరచుకునేందుకు మన మిక్కడున్నాం. ఈ కారణంచేత విద్యార్థులకు, అనగా నేర్చుకోవాలనే అభిలాష గలవారందరికి నేనిలా నివేదించుతున్నాను: సదా ఎక్కువ నేర్చుకోండి, సదా ఎక్కువ బాగుగా నేర్చుకోండి; అలా నేర్చుకుంటే, ఒకనాడు నూతన శక్తికి మిమ్ములను తెరచిపెట్టుకోగలుగుతారు, అది భౌతిక భూమికపై అభివ్యక్తం గావడానికి అవకాశ మివ్వగలుగుతారు. అదే మన కార్యక్రమం, దాన్ని మనం మరచిపోగూడదు.

1953

— శ్రీమాత

* * *

శ్రీ అరవిందుని యందు విశ్వాసం

9....శ్రీ అరవిందుని యందు మీకు గల విశ్వాసము ననుసరించే మీ భావ నను రూపుదాల్చనివ్వండి; ఏలన, శ్రీ అరవిందుని సంకల్పం సిద్ధించి తీరుతుంది. ఆయన పరివర్తన కార్యం ఒక పరమ విజయంలో పర్యవసించక తప్పదు, ఆయన దేన్ని అతిమానస లోకమని పిలుస్తున్నారో, అది భువిపైకి గొనిరాబడు తుంది, ఇక్కడే ఇపుడే మనకు ఉపలబ్ధమౌతుంది-అనే ఆశాకిరణమూ, నిశ్చయ భావమూ అట్టి విశ్వాసమే కదా.

— శ్రీమాత

* * *

శ్రీ అరవిందుని వాగ్దానం

10. శ్రీ అరవిందుడు మనకు, ఇపుడు ఇక్కడున్న మనకు, ఆసక్తి కరమైన ఒక వాగ్దానం చేశారు. అదేమిటంటే, మానవ జాతియొక్క విశిష్ట జను లలో కొంతమంది, అనగా ఎవరు ఆధ్యాత్మికీకరణానికి ఆవశ్యకమైన నిబంధన లను నెరవేరుస్తారో, వారు అతిమానసశక్తి, చేతనా, ప్రకాశాల సాయంతో తమ శరీరాలను రూపాంతరం చెందించగలుగుతారు, అపుడిక పశు-మానవులుగానుండక అతిమానవులుగా జీవిస్తారు, దాని ముహూర్తం వచ్చింది-అనేదే వారి వాగ్దానం.

అతిమానస శక్తి భువిపై అభివ్యక్తమయ్యే క్షణం ఆసన్నమయింది—అనే జ్ఞానంపై ఆధారపడి. శ్రీ అరవిందుడు మనకీ వాగ్దానం చేశారు. నిజానికి అది ఆయనలోనికి చాలాకాలం క్రిందటే అవతరించింది, అది ఆయనకు తెలుసు.

పోతే ఇపుడది సర్వత్రా అభివ్యక్తమయింది, అంతకంటె, సామాన్యంగా అభివ్యక్తమయింది - అని నేను చెప్పగలను; కాపున సహజముగానే పరివర్తన సంభవతయొక్క నిశ్చయభావం ఇపుడు మరింత అధికం. అందుచేత, ఎవ రిక ముందు నిబంధనలను నెరవేర్చుతారో, లేక ఇపుడే నెరవేర్చుతున్నారో, వారు ఈ పరివర్తన మార్గంలో ఉన్నారు-అనే దానిపట్ల ఎట్టి సందియమూ లేదు.

10-10-56 — శ్రీ మాత

* * *

ఊహించని అవతారం

12. ఇపుడు జన్మించుతూన్న ప్రకాశం పెరగాలి; అలాగే ఇప్పటి సంభవతను తమయందును, ప్రపంచంనందును సాధింపజూచే వ్యక్తుల సంఖ్య పెద్దగా పెరగాలి మరియు వీరు సమంజస మార్గానికి మరింత సన్నిహితం కావాలి; అలా జరిగితే, అపుడు, ఇప్పటికే మానవునియందు ప్రచ్ఛన్న దివ్యతగాను, వికాసమాన శక్తి ప్రకాశములుగాను ఉన్న పరమాత్మ పైనుంచి ఎక్కువ పూర్ణముగా దిగుతుంది-ఇంతవరకు చూడని, ఊహించని భగవచ్ఛక్తియొక్క ఒక అవతారముగా మానవజాతియొక్క ఆత్మలోనికీ, శక్తి ప్రకాశాలు ఎక్కువ బలీయంగా ఉన్న గొప్ప వ్యక్తిత్వములలోనికీ దిగుతుంది. అపుడు, ఇప్పటి పరిమితులనుండి ఆ బృహత్తర, శుద్ధతర దిగంతములలోనికి మానవ జీవనంయొక్క సంక్రమణానికి బాటవేసే పరివర్తనం పరిపూర్తి నందుతుంది. అపుడు పార్థివ పరిణామం ఊర్ధ్వముఖంగా ఒక పెద్ద ప్రేరణను బొంది, దివ్య పురోగమనమునందు సత్య ప్రకాశకమైన ఒక పెద్దమెట్టును ఎక్కినదవుతుంది; పశు ప్రకృతినుండి చింతనశీల, ఆకాంక్షాశీల మానవుని జన్మ ఈ మెట్టుకు ఒక అస్పష్టసన్నాహమూ, సుదూర సిద్ధియొక్క ఒక ఆశాస్థానమూ మాత్రమే.

—శ్రీ అరవిందుడు

* * *

అగ్రగాములు

జీవనంపై పుకు వంగిన ఆకాశం అంచునుంచి గుంపులుగా 8 జన్మ సోపానాలను దిగివస్తూన్న భగవంతుని ఉజ్జ్వల మార్గ నిర్మాతలను చూచాను: వేగుచుక్క మార్గాలనుండి వెలువడి, మర్త్యజీవనం ఇరుకు ఇంటిలోనికి దిగివచ్చిన దేవతల్లో వారు అగ్రగాములు. యుగసంధ్యను దాటుతూండగా వారిని చూచాను, ఒకఅద్భుత ఉషస్సుయొక్క సూర్య-నేత్ర బాలురు, ప్రశాంత విశాల ఫాలభాగం గల మహా స్రష్టలు, అడ్డువస్తున్న పృథుల అవరోధభంజకులు, భవితవ్య దేవత సంకల్పంతో పోరాడే మల్లులు, దేవతల గనులలోని మహాశ్రామికులు, అనిర్దేశ్యంనుంచి సందేశం తెచ్చే వార్తాహరులు; అట్టి అమరత్వ శిల్పులు ఆ అగ్రగాములు. పతిత మానవ లోకంలోనికి వారు దిగివచ్చారు—అమరుని తేజస్సును ఇప్పటికీ ధరించి ఉన్న ముఖాలు, ఇప్పటికీ భగవంతుని తలంపులను తాకుతూన్న గొంతులు, పరమాత్మ ప్రకాశించే సుందరతరమైన తనువులు - అద్భుతవాణిని, గుహ్య అగ్నిని వహించి ఉన్నారు సమ్మోదం పూరించే సోమరస పాత్రతో ఉన్నారు-సమీపించుతున్న దివ్యతర మానవుని నేత్రాలు, అజ్ఞాత ఆత్మమంత్రం జపించుతున్న పెదవులు, కాలం వసారాల్లో ప్రతిధ్వనించుతున్న పాదాలు. విజ్ఞాన మాధుర్య బలానందముల భవ్యపురోహితులు, సూర్యప్రదీప్త సౌందర్య మార్గముల ఆవిష్కర్తలు, ప్రహాసమయ ప్రేమపూరాల్లో ఓలలాడేవారు, పారవశ్యంయొక్క సువర్ణ గృహంలోపలి నర్తకులు; వారి అడుగులు ఒకనాడు దుఃఖిత వృథివిని మార్చివేస్తాయి. ప్రకృతిదేవి ముఖంపై వెలుగును సమర్థించుతాయి. విశ్వానికి పైన విధి ఆలస్యం చేసినా, హృదయం చేసిన కృషి వ్యర్థమయిందనిపించినా, దేనికి బాధపడ్డామో, అదంతా 9 సిద్ధించి తీరుతుంది. — శ్రీ అరవిందుడు

---

8 మీ ప్రయోగం సిద్ధించుతుందా ? అని దిలీప్‌కుమార్ రాయ్ శ్రీ అరవిందుని ఆసక్తితో అడిగినపుడు, "ఔను", అని చెప్పి, శ్రీ అరవిందుడు, "అనేకమంది మహాత్ములు అందు నిమిత్తం పంపబడ్డారు," అని వివరించారు. ఇదిగో, ఇలా పంపబడిన మహాత్ముల వర్ణనమే ఈ ప్రకరణమంతా. వీరే అగ్రగాములు.

9 'నూతన ప్రపంచం నిక్కం' (శీర్షిక) అది 'సిద్ధించు తీరుతుంది' - అనే వాగ్దానం మనకు శ్రీ అరవిందుడు చేస్తున్నారు. ఇది వారి అనుభవం మీద ఆధారపడిన వాగ్దానం, ఇందుకు వారే స్వయంగా ఒక ఋజువు. [చూ. ప్రకరణం 10]